

BIULETYN INFORMACYJNY DLA SŁUŻB EKONOMICZNO - FINANSOWYCH

rok XXXVIII (2026)

WYDAWANY CO 10 DNI

Nr 7 (1266)

ISSN 1231 - 0395

01.03.2026 r.

I. KONIECZNIE PRZECZYTAJ.....	str. 4
1. Obowiązkowy KSeF – dokumentowanie transakcji w świetle najnowszego stanowiska Min. Fin.....	str. 4
1.1. Czy podatnik zwolniony z VAT może wystawiać rachunki?.....	str. 4
1.2. Czy usługi najmu prywatnego trzeba dokumentować fakturą?.....	str. 6
1.3. Obowiązek wystawiania faktur – ujęcie tabelaryczne.....	str. 6
II. INFORMACJE O NOWYCH PRZEPISACH.....	str. 7
1. Nowe możliwości uwierzytelnienia w KSeF dzięki integracji KSeF z Krajowym Węzłem Identyfikacji Elektronicznej.....	str. 7
2. Minimalne stawki wynagrodzeń pracowników młodocianych od 1 marca 2026 r.	str. 7
3. Nowe kompetencje PIP i większa ochrona pracowników.....	str. 8
3.1. Zmiany dotyczące Państwowej Inspekcji Pracy	str. 8
3.2. Zmiany w zakresie mobbingu, dyskryminacji i innych form przemocy w miejscu pracy	str. 9
4. Planowane zmiany w Ordynacji podatkowej i Kodeksie karnym skarbowym...	str. 10
III. ZAGADNIENIA OPRACOWANE KOMPLEKSOWO.....	str. 11
1. Nagroda roczna za 2025 r. wypłacona pracownikom w 2026 r. – ujęcie podatkowe, składki ZUS i ewidencja księgowa.....	str. 11
1.1. Otrzymanie przez pracownika nagrody rocznej – skutki w PIT i składki ZUS.....	str. 11
1.2. Nagroda roczna pracowników i składki ZUS a koszty podatkowe pracodawcy.....	str. 13
1.3. Ewidencja księgowa nagród rocznych przyznanych pracownikom	str. 16

Dziś dodatek:

Nr 9

Ulgi i zwolnienia z PIT i CIT – w praktyce

---

2. Faktura w walucie obcej wystawiona „z góry” – rozliczenie podatkowe i ewidencja księgową u sprzedawcy	str. 17
2.1. Rozliczenie dla celów VAT faktury wystawionej w walucie obcej	str. 17
2.2. Rozliczenie faktury wystawionej „z góry” dla celów CIT/PIT.....	str. 19
2.3. Faktura wystawiona przed wydaniem towaru/wykonaniem usługi – ujęcie bilansowe	str. 21
IV. PODATEK VAT	str. 22
1. Nowe oznaczenia w JPK_VAT od lutego 2026 r.	str. 22
2. Polskie przepisy uzależniające odliczenie VAT od otrzymania faktury niezgodne z prawem unijnym – wyrok sądu UE.....	str. 25
3. Odpowiedzi na pytania Czytelników	str. 27
3.1. Czy do paragonu z NIP nabywcy należy wystawić fakturę ustrukturyzowaną?.....	str. 27
3.2. Sprzedaż towaru używanego otrzymanego nieodpłatnie a procedura VAT-marża	str. 29
3.3. Limit podmiotowego zwolnienia z VAT w przypadku zawieszenia działalności sezonowej	str. 31
3.4. Akcyza pobierana od klienta przez podmiot prowadzący skład podatkowy – rozliczenie VAT.....	str. 32
V. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH.....	str. 34
1. Sprzedaż usług, dla których podatnikiem VAT jest nabywca, a status małego podatnika dla celów CIT – interpretacja KIS.....	str. 34
2. Odpowiedzi na pytania Czytelników	str. 36
2.1. Korekta składek ZUS – rozliczenie w kosztach podatkowych pracodawcy.....	str. 36
2.2. Ujęcie w kosztach podatkowych wydatków na zakup maszyny sfinansowanej częściowo z dotacji zwolnionej z CIT	str. 38
2.3. Laptopy otrzymane w nieodpłatne użytkowanie	str. 40
VI. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH.....	str. 41
1. Odpowiedzi Min. Fin. na pytania dziennikarzy	str. 41
1.1. Faktura wystawiona dla osoby fizycznej a nowy wzór PKPiR	str. 41
1.2. Preferencyjne rozliczenie osoby samotnie wychowującej dzieci	str. 42
2. Odpowiedzi na pytania Czytelników	str. 43
2.1. Zakup paliwa do świadczenia usług transportowych – ujęcie w PKPiR	str. 43
2.2. Czy zwrot zadatku w podwójnej wysokości stanowi przychód u otrzymującego i koszt u zwracającego?	str. 45
2.3. Wynagrodzenie za pracę i emerytura otrzymane w tym samym dniu a prawo do ulgi dla seniorów	str. 47

VII. ŚRODKI TRWAŁE	str. 49
1. Obniżenie stawek amortyzacyjnych środków trwałych a unikanie opodatkowania – opinia zabezpieczająca KAS.....	str. 49
2. Od lutego 2026 r. amortyzacja samochodów osobowych z nowymi limitami	str. 52
2.1. Nowe limity amortyzacji.....	str. 52
2.2. Ustalenie poziomu emisji CO ₂ dla samochodu spalinowego	str. 54
VIII. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I ZDROWOTNE.....	str. 56
1. Uplywa termin przekazania ubezpieczonym raportu o składkach ZUS za 2025 r.	str. 56
2. Usługa wykonana przez osobę prowadzącą działalność nierejestrową na rzecz przedsiębiorcy a składki ZUS – interpretacja ZUS	str. 58
3. Ulga w składkach na FP, FS i FGŚP za skierowaną osobę bezrobotną.....	str. 60
IX. PRAWO PRACY.....	str. 62
1. Dokumentowanie nowych okresów zaliczanych do stażu pracy	str. 62
2. Wysokość odprawy ekonomicznej przy rozwiązaniu umowy o pracę w ramach ustawy o zwolnieniach grupowych.....	str. 64
X. RACHUNKOWOŚĆ	str. 66
1. W celu skorzystania z uproszczeń sprawozdawczych za 2025 r. konieczne jest podjęcie nowych uchwał – wyjaśnienie Min. Fin.	str. 66
2. Obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych a opodatkowanie w formie karty podatkowej – interpretacja KIS	str. 66
3. Znaczniki bilansowe na potrzeby wysyłki plików JPK_PD od 2026 r.	str. 68
3.1. Zasady ogólne dotyczące raportowania JPK_PD.....	str. 68
3.2. Znaczniki do kont bilansowych	str. 69
3.3. Znaczniki szczególne ze względu na formę opodatkowania	str. 71
4. Faktura krajowa wystawiona i zapłacona w euro a ustalenie różnic kursowych	str. 71
5. Nieodzyskana kaucja za utracone opakowania zwrotne – ujęcie ewidencyjne	str. 74

UWAGA! SPECJALNY DYŻUR TELEFONICZNY EKSPERTÓW

19-20 marca 2026 r.

Bilans 2025

Zadzwoń! w godz. od 8⁰⁰ do 14⁰⁰
pod nr telefonu: **95 720 85 52**

• **NOWE NAGRODY** • **HITOWE PRZYWILEJE**

SKLEP.GOFIN.PL

to najszybsze zamówienie
prenumeraty **na 2026 r.!**

I. KONIECZNIE PRZECZYTAJ

1. Obowiązkowy KSeF – dokumentowanie transakcji w świetle najnowszego stanowiska Min. Fin.

Faktura to jeden z podstawowych dokumentów wystawianych w celu udokumentowania sprzedaży towaru/usługi lub otrzymanej zaliczki. Faktura jest dokumentem sformalizowanym, potwierdzającym zaistnienie określonego zdarzenia gospodarczego, który powinien spełniać szereg wymogów przewidzianych przepisami prawa. Zasady wystawiania faktur regulują przepisy art. 106a-106s ustawy o VAT.

Podatnik jest obowiązany wystawić fakturę dokumentującą sprzedaż, a także dostawę towarów i świadczenie usług dokonywanych przez niego na rzecz innego podatnika podatku, podatku od wartości dodanej lub podatku o podobnym charakterze lub na rzecz osoby prawnej niebędącej podatnikiem.

Co do zasady, fakturę wystawia się zatem, gdy nabywcą towaru/usługi jest podatnik. Obowiązek wystawienia faktury nie dotyczy natomiast sprzedaży zwolnionej z VAT lub sprzedaży dla osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. Podatnik może być jednak w tych przypadkach zobowiązany do wystawienia faktury, jeżeli nabywca wystąpi z takim żądaniem w terminie 3 miesięcy, licząc od końca miesiąca, w którym dostarczono towar lub wykonano usługę bądź otrzymano całość/część zapłaty (nie dotyczy to m.in. usług najmu, dzierżawy itp.).

Przypominamy ponadto, że od 1 lutego/kwietnia 2026 r. lub 1 stycznia 2027 r. podatnicy, co do zasady, zostali/zostaną objęci obowiązkiem wystawiania faktur ustrukturyzowanych.

W celu łatwiejszego zapoznania się z regulacjami dotyczącymi KSeF przygotowaliśmy specjalną stronę internetową „**KSeF – Krajowy System e-Faktur – z Gofinem łątwiej**” (ksef.gofin.pl), na której prezentujemy wszystkie zagadnienia dotyczące tego tematu. Dostosowaliśmy też **program DRUKI Gofin** (www.druki.gofin.pl) do obsługi faktur ustrukturyzowanych (w systemie KSeF). Ponadto do Biuletynu Informacyjnego nr 33 z 2025 r. został dołączony kompleksowy dodatek pt. „KSeF – zasady fakturowania elektronicznego w 2026 r.”, a do BI nr 3 z 2026 r. – dodatek Poradnika VAT pt. „KSeF – wystawianie i odbieranie faktur w programie DRUKI Gofin”.

1.1. Czy podatnik zwolniony z VAT może wystawiać rachunki?

Nałożony na podatników generalny obowiązek wystawiania faktur ustrukturyzowanych w KSeF (od 1 lutego/kwietnia 2026 r. lub 1 stycznia 2027 r.) wywołał wątpliwości w zakresie samego wystawiania faktur przez podatników zwolnionych z VAT. Brak obowiązku wystawienia faktury przekłada się bowiem na brak konieczności wdrażania się w ich wystawianie w KSeF, a później ich wystawiania w tym systemie.

Pojawiły się propozycje wystawiania w niektórych sytuacjach rachunków (zamiast faktur). Na takie rozwiązanie zezwolił Dyrektor KIS podatnikowi zwolnionemu podmiotowo z VAT w przypadku usług naprawy pojazdów świadczonych na rzecz podatników (patrz: interpretacja indywidualna z 27 października 2025 r., nr 0112-KDIL1-3.4012.657.2025.2.MR). Takiego rozwiązania nie zaakceptowało jednak Ministerstwo Finansów (dalej: MF).

W dniu 28 stycznia 2026 r. na konferencji poświęconej KSeF MF wyjaśniło, że podatnicy podatku VAT – także podatnicy zwolnieni z VAT – podlegają pod zasady ustawy o VAT, więc skoro ustawa ta określa sposób dokumentowania czynności fakturą, to podatnik zwolniony wystawia w takim przypadku ten dokument, który co do zasady podlega (będzie podlegał) wystawieniu przy użyciu KSeF. Tak samo wynika z pisma MF zamieszczonego na stronie internetowej www.skwp.pl. W ostatnim czasie zmieniono także wyjaśnienia zawarte w Podręczniku KSeF 2.0 cz. II pt. „Wystawianie i otrzymywanie faktur w KSeF”. **Najnowsza wersja tego podręcznika jest dostępna na naszej stronie internetowej www.sgk.gofin.pl.**

W ww. podręczniku MF podkreśliło, że faktura VAT i rachunek są różnymi dokumentami, o czym świadczy choćby fakt ich uregulowania w różnych aktach prawnych (w ustawie o VAT i Ordynacji podatkowej). Zdaniem MF, zbieg obowiązków przedsiębiorcy do wystawienia faktury i rachunku będzie mieć zawsze charakter pozorny i **zawsze na gruncie podatku VAT pierwszeństwo ma obowiązek wystawienia faktury**. W podręczniku wskazano:

„(...) Podmiotami zobowiązanymi do fakturowania są podatnicy, którzy wykonują działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy (art. 15 ustawy).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że do wystawienia faktury zobowiązani są, co do zasady, wszyscy podatnicy podatku od towarów i usług, zarówno podatnicy czynni, jak i zwolnieni, wykonujący działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy. Faktury są dokumentami potwierdzającymi wykonywanie czynności podlegających opodatkowaniu.

W ustawie przewidziano pewne wyjątki, gdy podatnik nie ma obowiązku wystawienia faktury. Dotyczy to dokumentowania sprzedaży zwolnionej od podatku na podstawie art. 43 ust. 1, art. 113 ust. 1 i 9, art. 113a ust. 1 ustawy lub wydanych do ustawy przepisów wykonawczych. W takim przypadku tzw. podatnik zwolniony nie musi wystawić faktury, chyba że nabywca tego zażąda. Wystawienie faktury na żądanie nabywcy jest wymagane, jeśli żądanie to zostało zgłoszone w terminie 3 miesięcy, licząc od końca miesiąca, w którym dostarczono towar lub wykonano usługę. Z drugiej strony, jeżeli żądanie zostało zgłoszone po terminie, wtedy podatnik nie ma obowiązku wystawienia faktury. W takim przypadku, na podstawie ustawy, nie ma obowiązku udokumentowania takiej transakcji. Jeśli jednak podatnik wystawi dokument, to dokumentem tym powinna być faktura, gdyż stanowi udokumentowanie czynności podlegającej opodatkowaniu VAT zgodnie ze wskazaną już wyżej argumentacją.

Tożsamy sposób postępowania będzie stosował podatnik zwolniony, który z własnej woli dla innych celów będzie dokumentował daną czynność zwolnioną.

Wtedy zawsze tym dokumentem będzie faktura, ponieważ rachunek nie stanowi ekwiwalentu faktury, a jego wystawienie nie zwalnia z obowiązku wystawienia faktury.

Podatnicy podatku VAT, także zwolnieni, podlegają pod zasady ustawy, więc skoro ustawa określa sposób dokumentowania czynności fakturą, to podatnik zwolniony wystawia w takim przypadku ten dokument, który odpowiednio od 1 lutego/1 kwietnia 2026 r. zasadniczo podlega wystawieniu przy użyciu KSeF.

Dotyczy to także tzw. faktur uproszczonych, które od 1 lutego 2026 r. można wystawić w KSeF. Temu celowi służy nowelizacja rozporządzenia w sprawie wystawiania faktur, gdzie wprowadzono obowiązek podawania NIP przez wystawcę faktury uproszczonej, w przypadku gdy podlega ona wystawieniu w KSeF. (...)

Zdaniem MF, rachunki mogą być wystawione:

- w przypadku konieczności udokumentowania czynności niepodlegających opodatkowaniu VAT, m.in. wskazanych w art. 6 ustawy (np. transakcji zbycia przedsiębiorstwa),
- czynności wykonywanych przez podmioty niedziałające w charakterze podatnika,

- przez rolników ryczałtowych zwolnionych z obowiązku wystawiania faktur na podstawie art. 117 ustawy o VAT.

W świetle powyższego **wystawienie rachunku przez podatnika zwolnionego z VAT należy uznać za nieprawidłowy sposób udokumentowania transakcji.**

1.2. Czy usługi najmu prywatnego trzeba dokumentować fakturą?

Wątpliwości w zakresie obowiązku wystawiania faktur dotyczą także najmu prywatnego. Należy podkreślić, że najem prywatny dla celów VAT jest uznawany za działalność gospodarczą. Osoby fizyczne świadczące wyłącznie usługi najmu prywatnego nie mają jednak obowiązku rejestracji jako podatnik VAT czynny, gdyż mogą korzystać z podmiotowego zwolnienia z VAT (na podstawie art. 113 ustawy o VAT, o ile wartość sprzedaży, z wyłączeniem podatku, nie przekroczyła w poprzednim ani bieżącym roku podatkowym kwoty 240.000 zł). Z kolei zwolnieniem przedmiotowym objęte są usługi w zakresie wynajmowania lub wydzierżawiania nieruchomości o charakterze mieszkalnym lub części nieruchomości, na własny rachunek, wyłącznie na cele mieszkaniowe lub na rzecz społecznych agencji najmu (patrz: na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 36 ww. ustawy).

Zgodnie z wyjaśnieniami MF zawartymi w ww. podręczniku KSeF 2.0, w przypadku usług najmu prywatnego, zwolnionych z VAT (podmiotowo lub przedmiotowo), świadczonych na rzecz:

- **osoby prywatnej – nie wystąpi obowiązek wystawienia faktury nawet na żądanie nabywcy usługi** zgodnie z art. 106b ust. 3 pkt 1 lit. a ww. ustawy (dot. najmu na cele mieszkaniowe lub użytkowe); nie ma jednak przeszkód, aby w takiej sytuacji podatnik wystawił fakturę dobrowolnie (w KSeF lub poza KSeF – decyzja należy tu do podatnika, gdyż faktury B2C są wyłączone z obowiązku ich wystawiania w KSeF, ale z możliwością dobrowolnego ich wystawiania w tym systemie),
- **podatnika prowadzącego działalność gospodarczą – wystąpi obowiązek wystawienia faktury w przypadku zgłoszenia żądania przez nabywcę usługi** na podstawie art. 106b ust. 3 pkt 2 ww. ustawy (dot. najmu na cele użytkowe); podatnik korzystający ze zwolnienia podmiotowego będzie zobowiązany wystawiać faktury w KSeF dopiero od 1 kwietnia 2026 r., a jeśli łączna wartość sprzedaży wraz z kwotą podatku udokumentowana fakturami elektronicznymi lub fakturami w postaci papierowej, wystawionymi w danym miesiącu, będzie mniejsza lub równa 10.000 zł – to dopiero od 1 stycznia 2027 r.

Zaznaczamy, że wprawdzie wyjaśnienia MF dotyczą najmu prywatnego, ale zaprezentowane stanowisko dotyczące dokumentowania powinno być takie samo w przypadku usług najmu (dzierżawy itp.) świadczonych w ramach „typowej” działalności.

1.3. Obowiązek wystawiania faktur – ujęcie tabelaryczne

Sprzedawca towaru/ usługi	Obowiązek wystawienia faktury	Nabywca towaru/usługi	
		Podatnik	Osoba prywatna
Czynny podatnik VAT	– bez żądania nabywcy – na żądanie nabywcy	TAK –	NIE TAK
Podatnik zwolniony z VAT (podmiotowo lub przedmiotowo)	– bez żądania nabywcy – na żądanie nabywcy	NIE TAK	NIE TAK (NIE – w przy- padku usług najmu, dzierżawy itp.)

II. INFORMACJE O NOWYCH PRZEPISACH

1. Nowe możliwości uwierzytelnienia w KSeF dzięki integracji KSeF z Krajowym Węzłem Identyfikacji Elektronicznej

Od 14 lutego 2026 r. użytkownicy KSeF mogą uwierzytelić się w systemie za pomocą aplikacji mObywatel, mojejID – bankowości elektronicznej, e-dowodu i profilu zaufanego. Z dniem tym KSeF został bowiem zintegrowany z Krajowym Węzłem Identyfikacji Elektronicznej (dalej: KWIE).

W komunikacie dotyczącym tej kwestii (zamieszczonym na stronie internetowej www.gov.pl) Ministerstwo Finansów (dalej: MF) podkreśliło, że integracja KSeF z KWIE umożliwia szybkie i wygodne potwierdzanie tożsamości, daje większą swobodę w wyborze metody uwierzytelnienia oraz zapewnia wysoki poziom bezpieczeństwa przy korzystaniu z bezpłatnych narzędzi logowania. W komunikacie czytamy:

„(...) Jak zalogować się do KSeF za pomocą mObywatela?

Aby zalogować się do KSeF, wystarczy mieć w telefonie aplikację mObywatel. Nie są potrzebne żadne dodatkowe narzędzia autoryzacyjne. Proces logowania działa w oparciu o rozwiązania dobrze znane z innych systemów i e-usług publicznych. Jest prosty i intuicyjny.

- 1. Po wejściu do systemu użytkownik wskazuje chęć uwierzytelnienia za pomocą login.gov.pl.*
- 2. Wybiera sposób logowania: aplikacja mObywatel.*
- 3. Wyświetla mu się QR kod, który należy zeskanować za pomocą aplikacji mObywatel.*
- 4. Użytkownik potwierdza chęć udostępnienia danych. (...)*

MF podkreśliło, że KWIE zapewnia jednolity, bezpieczny mechanizm uwierzytelnienia do systemów i usług państwowych oraz komercyjnych, umożliwiając wykorzystanie różnych środków identyfikacji. Największe korzyści integracji KSeF z KWIE, to wygoda i szybkość logowania (brak nowych loginów i haseł), bezpieczeństwo i pewność uwierzytelnienia oraz większa swoboda wyboru sposobu uwierzytelnienia w systemie.

Nadmieniamy, że uwierzytelnianie w KSeF przy użyciu KWIE miało być możliwe od 1 kwietnia 2026 r. W związku z wcześniejszą integracją KSeF z KWIE konieczne stało się jednak znowelizowanie przepisów w sprawie korzystania z KSeF, w zakresie daty rozpoczęcia stosowania tej metody uwierzytelnienia w KSeF (patrz: nowelizacja rozporządzenia w sprawie korzystania z Krajowego Systemu e-Faktur; Dz. U. poz. 169).

2. Minimalne stawki wynagrodzeń pracowników młodocianych od 1 marca 2026 r.

Pracownikowi młodocianemu w okresie nauki zawodu przysługuje wynagrodzenie obliczane w stosunku procentowym do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale, obowiązującego od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” (§ 19 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania; Dz. U. z 2018 r. poz. 2010 ze zm.).

Przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa, w czwartym kwartale 2025 r. wyniosło **9.197,79 zł** (Mon. Pol. z 2026 r. poz. 194). Uwzględniając jego wysokość i odpowiednio stawki procentowe, w okresie od 1 marca do 31 maja 2026 r. pracownikowi młodocianemu przysługuje wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż:

- **735,82 zł** (tj. 8% ww. przeciętnego wynagrodzenia) w pierwszym roku nauki lub klasie I branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego dokończanie teoretyczne w tej szkole,
- **827,80 zł** (tj. 9% ww. przeciętnego wynagrodzenia) w drugim roku nauki lub klasie II branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego dokończanie teoretyczne w tej szkole,
- **919,78 zł** (tj. 10% ww. przeciętnego wynagrodzenia) w trzecim roku nauki lub klasie III branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego dokończanie teoretyczne w tej szkole.

Młodocianemu odbywającemu przyuczenie do wykonywania określonej pracy w ww. okresie przysługuje wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż **643,85 zł** (7% ww. przeciętnego wynagrodzenia).

3. Nowe kompetencje PIP i większa ochrona pracowników

3.1. Zmiany dotyczące Państwowej Inspekcji Pracy

W dniu 17 lutego 2026 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw, przedłożony przez Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Jak czytamy w komunikacie zamieszczonym na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (www.gov.pl) na temat planowanych zmian:

„(...) Projekt wzmacnia Państwową Inspekcję Pracy (PIP) i zwiększa skuteczność kontroli przestrzegania prawa pracy. Nowe przepisy mają lepiej chronić pracowników, ograniczyć nadużywanie umów cywilnoprawnych oraz usprawnić współpracę między instytucjami publicznymi. Przyjęte rozwiązania realizują reformę zapisaną w Krajowym Planie Odbudowy (KPO).

Zmiany zwiększą skuteczność kontroli, poprawią warunki zatrudnienia oraz umożliwią uczciwą konkurencję między pracodawcami. Zapewnią także większą stabilność zatrudnienia osobom, które faktycznie pracują w warunkach właściwych dla umowy o pracę.

Najważniejsze rozwiązania

- Nowe przepisy przewidują, że inspektor pracy będzie mógł wydać decyzję administracyjną stwierdzającą istnienie stosunku pracy.
  - Oznacza to, że w sytuacji gdy praca jest wykonywana pod kierownictwem pracodawcy, w określonym miejscu i czasie oraz za wynagrodzeniem – czyli w warunkach właściwych dla etatu – PIP będzie mogła formalnie potwierdzić, że strony łączy umowa o pracę.
- W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, inspektor PIP najpierw wyda polecenie usunięcia naruszenia. Strony, czyli pracodawca i osoba pracująca, będą mogli:
  - zawrzeć umowę o pracę – wtedy sprawa zakończy się bez dalszych działań;
  - zmienić sposób wykonywania umowy cywilnoprawnej tak, aby nie miała cech stosunku pracy.

- Jeśli polecenie PIP nie zostanie prawidłowo wykonane, sprawa trafi do okręgowego inspektora pracy, który będzie mógł:
  - wydać decyzję administracyjną stwierdzającą istnienie stosunku pracy, albo
  - skierować sprawę do sądu.
- Od decyzji administracyjnej PIP strony będą mogły się odwołać do sądu pracy.
  - Sąd będzie miał możliwość udzielenia zabezpieczenia po decyzji PIP.
  - Sąd ma rozpatrzyć sprawę zabezpieczenia w ciągu 3 dni.
- Podwyższone zostają kary za naruszenia praw pracowniczych.
  - Projekt przewiduje podwojenie maksymalnej wysokości grzywny w postępowaniu mandatowym za wykroczenia przeciwko prawom pracownika.
- Wprowadzona zostanie możliwość prowadzenia zdalnych kontroli PIP, z wykorzystaniem transmisji online.
  - Rozwiązanie usprawni i przyspieszy działania kontrolne.
- Ponadto, PIP, Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Krajowa Administracja Skarbowa będą mogły sprawniej wymieniać dane, m.in. w celu planowania kontroli.

Nowe przepisy mają wejść w życie zasadniczo po 3 miesiącach od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.”

3.2. Zmiany w zakresie mobbingu, dyskryminacji i innych form przemocy w miejscu pracy

W dniu 17 lutego 2026 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, przedłożony przez Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W komunikacie zamieszczonym na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (www.gov.pl) wyjaśniono, że:

„(...) Celem projektu jest skuteczniejsza ochrona pracowników przed mobbingiem, dyskryminacją i innymi formami przemocy w miejscu pracy. Nowe przepisy mają być bardziej zrozumiałe i łatwiejsze do stosowania w praktyce. Przyjęte rozwiązania wzmacniają pozycję ofiar, a jednocześnie zapewniają pracodawcom ochronę przed nieuzasadnionymi zarzutami.

Nowe przepisy mają pomóc pracownikom lepiej zrozumieć, czym jest mobbing i dyskryminacja oraz jak skuteczniej dochodzić swoich praw. Pracodawcom dają natomiast jasne wytyczne, jak przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom oraz jak tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko pracy. Proponowane zmiany opierają się na dorobku sądów i ekspertów, a także wieloletniej praktyce stosowania prawa pracy.

Najważniejsze rozwiązania

- Wprowadzona zostaje prostsza i jaśniejsza definicja mobbingu.
  - Mobbing będzie jednoznacznie rozumiany jako uporczywe nękanie pracownika. Oznacza to zachowania powtarzające się lub stałe.
  - Jednorazowe incydenty, choć mogą naruszać godność pracownika, nie będą od razu uznawane za mobbing.
  - Wprowadzone zostaje rozróżnienie między mobbingiem a zwykłą krytyką. Uzasadniona krytyka, egzekwowanie obowiązków oraz poleceń służbowych nie będą uznawane za mobbing.

- *Ujednolicone zostają formy nękania – mobbing, molestowanie i molestowanie seksualne mogą mieć charakter:*
  - *fizyczny, np. niepożądany dotyk;*
  - *werbalny, np. obraźliwe komentarze;*
  - *pozawerbalny, np. gesty, izolowanie pracownika.*
- *Wprowadzony zostaje tzw. „model racjonalnej ofiary”, zgodnie z którym ocena zachowania będzie dokonywana nie tylko z perspektywy subiektywnych odczuć pracownika, lecz także przy uwzględnieniu obiektywnych okoliczności sprawy.*
  - *Rozwiązanie ograniczy ryzyko fałszywych oskarżeń.*
- *Podwyższeniu ulegnie minimalne zadośćuczynienie za mobbing.*
  - *Będzie ono wynosić co najmniej sześciokrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę.*
  - *Celem zmiany jest zapewnienie realnej, a nie symbolicznej rekompensaty za doznaną krzywdę.*
- *Wprowadzona zostaje lepsza ochrona przed działaniami odwetowymi.*
  - *Pracownik, który w dobrej wierze korzysta z przysługujących mu uprawnień dotyczących naruszenia prawa pracy, oraz osoby, które go wspierają, będą chronieni – nawet jeśli ostatecznie nie potwierdzi się naruszenie.*
- *Pracodawcy będą m.in. zobowiązani do:*
  - *zapobiegania mobbingowi i dyskryminacji,*
  - *reagowania na zgłoszenia,*
  - *wspierania osób dotkniętych niepożądanymi zachowaniami.*

Nowe przepisy mają wejść w życie po 21 dniach od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.”

4. Planowane zmiany w Ordynacji podatkowej i Kodeksie karnym skarbowym

Na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (www.gov.pl) – zamieszczono komunikat dotyczący projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz ustawy – Kodeks karny skarbowy (UD367). Celem tego projektu jest poprawa relacji między podatnikami i organami podatkowymi oraz zwiększenie efektywności działania organów podatkowych.

W celu poprawy relacji między podatnikami i organami podatkowymi w projekcie proponuje się:

- zastąpienie instytucji nieprzedawniania się zobowiązań podatkowych zabezpieczonych hipoteką lub zastawem skarbowym – instytucją zawieszenia biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego wskutek ustanowienia hipoteki przymusowej lub zastawu skarbowego, o którym podatnik został zawiadomiony,
- likwidację przestanki zawieszającej bieg terminu przedawnienia zobowiązania w związku z wszczęciem postępowania karnego skarbowego.

Z kolei zwiększeniu efektywności działania organów podatkowych ma służyć w szczególności:

- zmiana sposobu liczenia terminu przedawnienia prawa do wydania decyzji ustalającej zobowiązanie podatkowe z tytułu opodatkowania przychodów nieznajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych,
- wprowadzenie nowej przestanki zawieszenia biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego związanej z postępowaniem podatkowym w przypadku unikania opodatkowania,

- wprowadzenie możliwości wydłużenia terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego w związku ze skorygowaniem deklaracji w niedługim okresie przed upływem terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego.

W projekcie przewidziano również zmiany w Kodeksie karnym skarbowym mające na celu uniezależnienie terminu ustania karalności przestępstwa skarbowego od przedawnienia uszczuplonej należności publicznoprawnej. Proponuje się także zmianę polegającą na dodaniu przesłanki w postaci obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym tytułem wyrównania uszczerbku finansowego Skarbu Państwa – także w przypadku przedawnienia zobowiązania podatkowego lub innej należności publicznoprawnej. Ponadto planuje się wprowadzenie możliwości orzeczenia przez sąd równowartości uszczuplonej należności publicznoprawnej w warunkach nadzwyczajnego obostrzenia kary, pomimo przedawnienia zobowiązania podatkowego (np. przy wyłudzeniach VAT).

Z komunikatu wynika, że planowany termin przyjęcia projektu ustawy nowelizującej przez Radę Ministrów to I kwartał 2026 r.

III. ZAGADNIENIA OPRACOWANE KOMPLEKSOWO

1. Nagroda roczna za 2025 r. wypłacona pracownikom w 2026 r. – ujęcie podatkowe, składki ZUS i ewidencja księgową

Podmioty gospodarcze wypłacają pracownikom nagrody/premie (dalej: nagrody) roczne, sfinansowane ze środków obrotowych. W takim przypadku należy ustalić, jak takie nagrody rozliczyć dla celów PIT, CIT i składek ZUS oraz jak je ująć w księgach rachunkowych pracodawcy. Te kwestie omawiamy w tym artykule, odnosząc się do nagród rocznych za 2025 r. wypłaconych w 2026 r. Nie odnosimy się tu do nagród wypłaconych przez pracodawcę w ramach podziału wyniku finansowego (zysku).

1.1. Otrzymanie przez pracownika nagrody rocznej – skutki w PIT i składki ZUS

Otrzymanie nagrody rocznej a przychód pracownika ze stosunku pracy

Do przychodów ze stosunku pracy zalicza się – na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o PDOF – m.in. wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, w tym wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody.

Wspomnijmy, że w interpretacjach organów podatkowych prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym, gdy pracownik otrzymuje od pracodawcy różne świadczenia (prezenty, paczki) – sfinansowane ze środków obrotowych – niebędące dodatkową formą gratyfikacji za wykonaną pracę, to po stronie pracownika nie powstaje z tego tytułu przychód ze stosunku pracy, gdyż jest to darowizna objęta podatkiem od spadków i darowizn. Tak wynika np. z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 2 stycznia 2026 r., nr 0113-KDIPT2-3.4011.833.2025.1.GG. W interpretacji tej organ podatkowy odniósł się także do wypłaconej pracownikom z okazji świąt premii pieniężnej, która – jak wskazano w przedstawionym stanie faktycznym – nie stanowiła dodatkowej formy wynagrodzenia i nie wiązała się z jakimkolwiek świadczeniem wzajemnym ze strony pracowników (premia była wypłacana w jednej wysokości wszystkim pracownikom niezależnie od stażu pracy, czy aktualnej ich absencji).

Wskazano, że celem przekazania tych premii było budowanie dobrych relacji z pracownikiem. Odnosząc się do tej sytuacji organ podatkowy uznał, że przekazanie pracownikom ww. premii nie generuje po ich stronie przychodu ze stosunku pracy. Mamy tu do czynienia z darowizną.

Wielokrotnie na łamach naszego czasopisma odnosiliśmy się krytycznie do ww. stanowiska organów podatkowych w zakresie prezentów przekazywanych pracownikom z różnych okazji. Uważamy, że nie znajduje ono uzasadnienia szczególnie w przypadku przekazania pracownikom nagród/premii rocznych. Trudno sobie bowiem wyobrazić, że nie jest to dodatkowa gratyfikacja za wykonywaną pracę. W przypadku przekazanej pracownikom nagrody rocznej (sfinansowanej ze środków obrotowych pracodawcy) nie mamy do czynienia z darowizną, lecz z przychodem ze stosunku pracy. W naszej opinii, tak jest zarówno w sytuacji, gdy obowiązek wypłaty ww. nagrody wynika np. z regulaminu wynagradzania, jak i gdy następuje na podstawie podjętej przez pracodawcę decyzji (gdy np. w regulaminie wynagradzania nie zawarto wzmianki w tym zakresie).

W związku z powyższym uważamy, że **gdy pracownik otrzyma od pracodawcy nagrodę roczną (sfinansowaną ze środków obrotowych pracodawcy), to uzyskuje z tego tytułu przychód ze stosunku pracy.**

Moment powstania przychodu

Przychód z tytułu otrzymania nagrody rocznej powstaje u pracownika w dacie faktycznego otrzymania nagrody (por. art. 11 ust. 1 ustawy o PODO). Na moment powstania tego przychodu nie ma wpływu ani data przyznania/naliczenia nagrody, ani też to, za jaki okres nagroda ta jest należna (przysługuje pracownikowi). Liczy się tu jedynie data jej faktycznego otrzymania (postawienia jej do dyspozycji pracownika).

Warto mieć tu na uwadze interpretację indywidualną Dyrektora KIS z 13 listopada 2025 r., nr 0115-KDIT2.4011.518.2025.1.MM, odnoszącą się do ww. przychodu, w której organ podatkowy wyjaśnił, że:

„(...) Przez termin „otrzymane”, zgodnie ze Słownikiem języka polskiego (...) należy rozumieć takie pieniądze i wartości pieniężne, które zostały podatnikowi dane. Mając na uwadze istnienie wielu form rozliczeń należy uznać, że otrzymane pieniądze to nie tylko wypłacona gotówka, ale również kwota, która wpłynęła na rachunek bankowy podatnika. Natomiast „postawionymi do dyspozycji” są takie pieniądze i wartości pieniężne, które podatnik, wykazując określoną aktywność, ma możliwość włączyć do swojego władztwa. Innymi słowy, podatnik ma możliwość skorzystania z tychże pieniędzy, a nie jest to uzależnione od dodatkowej zgody osoby stawiającej określone środki do dyspozycji. (...)”

Przykład

Spółka z o.o. wypłaca pracownikom nagrody roczne, zgodnie z regulaminem wynagradzania. Założmy, że nagroda za 2025 r. zostanie pracownikom wypłacona w marcu 2026 r. W tej sytuacji pracownicy uzyskają przychód ze stosunku pracy w marcu 2026 r.

Przyjmuje się generalnie, że przychód z tytułu otrzymania przez pracownika nagrody rocznej powstaje w dacie:

- wypłaty środków pieniężnych – jeżeli wypłata nagrody następuje w formie gotówkowej,
- obciążenia rachunku bankowego pracodawcy – jeżeli wypłata nagrody następuje na konto bankowe pracownika (zob. np. interpretację indywidualną Dyrektora KIS z 24 czerwca 2022 r., nr 0113-KD IPT2-3.4011.332.2022.1.SJ).

Dodajmy, że uzyskany przez pracownika przychód z tytułu nagrody rocznej pracodawca dolicza do innych przychodów uzyskanych przez pracownika ze stosunku pracy w danym miesiącu i od łącznej kwoty oblicza i pobiera zaliczkę na PIT pracownika, na analogicznych zasadach, jak w przypadku wynagrodzenia zasadniczego pracownika. Podobnie jak w przypadku ww. wynagrodzenia, przychód z tytułu nagrody rocznej może korzystać ze zwolnienia z PIT w ramach przysługujących pracownikom ulg, np. w ramach ulgi dla młodych (tj. do ukończenia 26. roku życia), dla rodzin 4+, dla pracujących seniorów, ulgi na powrót (dla powracających z zagranicy).

Składki ZUS od wypłaconych pracownikom nagród rocznych

Podstawę wymiaru składek ZUS stanowi generalnie przychód pracownika uzyskiwany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy (w niektórych przypadkach taki przychód nie jest oskładkowany, tę kwestię tu pomijamy, gdyż nie dotyczy to omawianej w tym artykule sytuacji). Tak jest także w przypadku przychodu pracownika z tytułu otrzymanej nagrody rocznej.

Jeśli zatem pracownik otrzyma w 2026 r. (np. w marcu) nagrodę roczną za 2025 r., to taka nagroda będzie podlegała oskładkowaniu na analogicznych zasadach, jak wynagrodzenie zasadnicze pracownika (podstawę wymiaru składek ZUS pracodawca – jako płatnik – wykazuje w łącznej kwocie wypłat). Pomijamy tu kwestię wykazania ww. nagród w dokumentach „zusowskich”.

1.2. Nagroda roczna pracowników i składki ZUS a koszty podatkowe pracodawcy

Nagroda roczna

• Kwalifikacja do kosztów podatkowych

W sytuacji gdy pracodawca wypłaca pracownikom nagrodę roczną, sfinansowaną ze środków obrotowych – zgodnie np. z regulaminem wynagradzania – to generalnie koszt tej nagrody może zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów (jak już wskazaliśmy nie jest to darowizna na rzecz pracownika; przypomnijmy, że darowizny – co do zasady – nie stanowią kosztów podatkowych). Nie ulega bowiem wątpliwości, że taka nagroda może wpłynąć za uzyskanie przez pracodawcę przychodów lub na zachowanie albo zabezpieczenie źródła przychodów. Ma ona bowiem na celu zmotywowanie pracowników do jak najwydajniejszej pracy, ich „związanie” z firmą („zatrzymanie” w firmie) itp. W naszej opinii, przy spełnieniu ww. warunków, kosztem podatkowym może być także wartość nagród rocznych wypłaconych pracownikom np. na podstawie decyzji pracodawcy (gdy z przepisów wewnątrzzakładowych, np. regulaminu wynagradzania, nie wynika obowiązek wypłaty tych nagród).

UWAGA! Dla celów CIT nie uważa się za koszty uzyskania przychodów kwot wypłaconych tytułem podziału (rozliczenia) wyniku finansowego jednostki (zysku netto). Tak wynika z art. 16 ust. 1 pkt 15a ustawy o PDOP.

Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 25 kwietnia 2025 r., nr 0111-KDIB1-3.4010.108.2025.1.JG stwierdził, odnosząc się do ww. przepisu, że postępując się sformułowaniem „kwot wypłacanych tytułem podziału zysku netto” ustawodawca wyłączył z kosztów podatkowych jedynie te kwoty z zysku netto, które wypłacane są tytułem jego bezpośredniego podziału, np. w formie nagród, premii lub innych postaci wynagrodzenia. Powyższy przepis nie obejmuje więc sytuacji, w której wynagrodzenia lub inne podobne świadczenia są jedynie wyliczane w oparciu o osiągnięty zysk.

W tym artykule odnosimy się do nagrody rocznej, która nie jest wypłacana z zysku netto, w związku z czym ww. wyłączenie z kosztów podatkowych nie ma tu zastosowania.

• Moment ujęcia w kosztach podatkowych

Zasadą jest, że należności ze stosunku pracy stanowią koszty uzyskania przychodów:

- w miesiącu, za który są należne, pod warunkiem że zostały wypłacone lub postawione do dyspozycji w terminie wynikającym z przepisów prawa pracy, umowy lub innego stosunku prawnego łączącego strony,
- w miesiącu ich wypłaty/postawienia do dyspozycji pracowników – w przypadku uchybienia ww. terminowi.

Tak wynika z art. 15 ust. 4g i art. 16 ust. 1 pkt 57 ustawy o PDOP oraz art. 22 ust. 6ba i art. 23 ust. 1 pkt 55 ustawy o PDOF.

Powyższe regulacje stosuje się również w odniesieniu do nagrody rocznej przyznanej/wypłaconej pracownikom.

W związku z powyższym nagroda roczna za 2025 r., wypłacona pracownikom w 2026 r., będzie stanowić koszt uzyskania przychodów w miesiącu, za który jest należna, pod warunkiem że zostanie wypłacona lub postawiona do dyspozycji pracownika w terminie wynikającym np. z przepisów prawa pracy, umowy, z regulaminu wynagradzania, decyzji pracodawcy itp. Kluczowe jest więc ustalenie, w którym momencie taka nagroda jest należna.

Zwróćmy uwagę na interpretację indywidualną Dyrektora KIS z 31 października 2025 r., nr 0111-KDWB.4010.137.2025.1.KKM, w której organ podatkowy stwierdził:

„(...) dla celów podatkowych dana należność (np. premia) staje się należna, gdy wynika z przepisów prawa pracy, umowy lub innego stosunku prawnego łączącego strony.

Z uwagi na brak definicji „należnego wynagrodzenia” w ustawie podatkowej w oparciu o wykładnię literalną należy przyjąć, że o „należnym” wynagrodzeniu można mówić wówczas, gdy należności te zostały ustalone (przesądzone) lub są niesporne (również co do wysokości).

Ponadto warto zauważyć, że premie nie mogą być uznane za „należne” przed ich przyznaniem przez pracodawcę. Świadczenia te stają się takie dopiero wówczas, gdy zostały przyznane pracownikom, gdyż dopiero wtedy pracownicy stają się uprawnieni do dochodzenia wypłaty z tytułu ich przyznania (por. wyrok WSA w Warszawie z 13 stycznia 2017 r. sygn. akt III SA/Wa 2822/15). (...)

Uwzględniając powyższe, o momencie zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów pracodawcy nagrody rocznej przyznanej pracownikom za 2025 r. decyduje:

- moment, w którym nagroda ta stała się należna pracownikowi, tj. w którym ustalono jej wysokość (wysokość ta jest niesporna); kluczowy jest tu moment podjęcia decyzji o przyznaniu nagrody, a nie sam okres, za który jest ona przyznawana oraz
- dochowanie terminu w wypłacie ww. nagrody.

Tak też wynika z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 1 września 2025 r., nr 0111-KDIB1-2.4010.350.2025.1.BD, w której czytamy:

„(...) W rozpatrywanej sprawie spółka planuje przyznać swoim pracownikom różnego rodzaju premie. Podjęcie decyzji o wypłacie premii będzie potwierdzone odpowiednimi zapisami w uchwałach, porozumieniach, czy też innych dokumentach wewnętrznych podejmowanych w tym zakresie przez Wnioskodawcę. Premie nie będą wypłacane tytułem dywidendy, tj. celem wypłaty premii nie będzie podział zysku, lecz będą wypłacane w ramach łączącego Wnioskodawcę z pracownikami stosunku pracy.

(...) premie, o których mowa we wniosku, staną się należne w miesiącu ich przyznania pracownikowi poprzez zatwierdzenie premii przez organ wskazany w wewnętrznych regulacjach i w tym miesiącu będą stanowić koszty uzyskania przychodów państwa spółki (...).

Z tym jednak zastrzeżeniem, że premie te zostaną wypłacone w terminie wynikającym z przepisów prawa pracy, umowy lub innego stosunku prawnego łączącego strony, będących podstawą do ich wypłaty. (...)"

Przykład 1

Spółka z o.o. wypłaca pracownikom, zgodnie z regulaminem wynagradzania, nagrody roczne za 2025 r. Nagrody zostały przyznane w grudniu 2025 r. (ustalono wówczas m.in. ich wysokość). Zgodnie z regulaminem wynagradzania, termin wypłaty ww. nagród przypada na koniec marca 2026 r. Jeśli nagrody te zostaną wypłacone w ww. terminie, to ich wartość spółka będzie mogła zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów w grudniu 2025 r.

Przykład 2

Przyjmijmy dane z poprzedniego przykładu z tą różnicą, że nagrody roczne za 2025 r. zostały przyznane (i ustalono wówczas m.in. ich wysokość) w styczniu 2026 r. Jeśli nagrody te zostaną wypłacone w terminie, to ich koszt spółka będzie mogła zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów w styczniu 2026 r.

Zaznaczamy, że gdyby termin wypłaty nagród rocznych nie został nigdzie określony (np. w regulaminie wynagradzania), w związku z czym pracodawca miałby dowolność w kwestii terminu ich wypłaty, to wartość tych nagród mogłaby zostać zaliczona do kosztów uzyskania przychodów pracodawcy z chwilą ich wypłaty pracownikom (postawienia do ich dyspozycji).

Składki ZUS (w części finansowanej przez pracodawcę) od nagrody rocznej

• Kwalifikacja do kosztów podatkowych

Pracodawca może zaliczyć do kosztów podatkowych również składki ZUS od ww. nagród rocznych – w części przez niego finansowanej. Wspomnijmy, że wyłączone z kosztów podatkowych składki ZUS od nagród i premii, wypłacanych w gotówce lub w papierach wartościowych z dochodu po opodatkowaniu podatkiem dochodowym (art. 16 ust. 1 pkt 40 ustawy o PDOP i art. 23 ust. 1 pkt 37 ustawy o PDOF), jednak to wyłączenie nie ma zastosowania w omawianym przypadku. Jak już bowiem wskazano, nie odnosimy się tu do nagród/premii wypłacanych z zysku wypracowanego przez pracodawcę.

• Moment ujęcia w kosztach podatkowych składek ZUS

Składki na ubezpieczenia społeczne od należności ze stosunku pracy (w części finansowanej przez pracodawcę) składki na FP, FS oraz FGŚP stanowią koszty uzyskania przychodów w miesiącu, za który należności te są należne, pod warunkiem że składki zostaną opłacone w terminie wynikającym z odrębnych przepisów. W przypadku uchybienia tym terminom ww. składki stanowią koszty uzyskania przychodów z chwilą ich opłacenia do ZUS. Tak wynika z art. 15 ust. 4h, art. 16 ust. 1 pkt 57a i ust. 7d ustawy o PDOP oraz art. 22 ust. 6bb, art. 23 ust. 1 pkt 55a i ust. 3d ustawy o PDOF.

Przykład

Spółka z o.o. w styczniu 2026 r. przyznała pracownikom, zgodnie z regulaminem wynagradzania, nagrody roczne za 2025 r. Wysokość tej nagrody została ustalona również w styczniu br. Zgodnie z regulaminem wynagradzania termin wy-

płaty ww. nagrody przypada na koniec marca 2026 r. Przyjmijmy, że termin ten zostanie dochowany. Założmy, że składki ZUS od ww. nagrody zostaną wpłacone do ZUS:

- *terminowo, np. 15 kwietnia 2026 r. – składki ZUS od tych nagród, w części finansowanej przez spółkę, stanowią koszty podatkowe spółki w styczniu br.,*
- *po terminie, np. 20 kwietnia 2026 r. – składki ZUS od tych nagród, w części finansowanej przez spółkę, będą stanowiły koszty podatkowe spółki w kwietniu 2026 r.*

Podsumowanie – w formie tabelarycznej

Wartość nagrody rocznej	
wypłacone pracownikom (postawione do ich dyspozycji) terminowo	wypłacone pracownikom (postawione do ich dyspozycji) po terminie
koszt podatkowy w miesiącu, za który nagroda jest należna (tj. została przyznana i ustalono jej wysokość)	koszt podatkowy w dacie wypłaty (postawienia do dyspozycji pracownika)
Składki ZUS od nagrody rocznej	
odprowadzone do ZUS terminowo	odprowadzone do ZUS po terminie
koszt podatkowy w miesiącu, w którym nagroda ta jest należna	koszt podatkowy w miesiącu opłacenia składek do ZUS

1.3. Ewidencja księgowa nagród rocznych przyznanych pracownikom

W myśl zasady memoriału (zawartej w art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości), przyznane pracownikom nagrody (premie) roczne, wypłacone ze środków obrotowych pracodawcy, obciążają koszty okresu, którego dotyczą. Data wypłaty tych nagród pracownikom (postawienia do dyspozycji pracowników) nie ma tu znaczenia. Analogicznie jest w przypadku składek ZUS od tych wynagrodzeń, w części finansowanej przez pracodawcę. Takie składki stanowią koszty bilansowe okresu, którego dotyczą i nie ma tu znaczenia, w którym momencie składki te zostaną opłacone do ZUS.

Nagroda roczna oraz składki ZUS od tej nagrody (w części finansowanej przez pracodawcę) obciążają koszty działalności operacyjnej pracodawcy. Są one ujmowane w księgach rachunkowych na analogicznych zasadach jak wynagrodzenia pracowników, czy składki ZUS od tych wynagrodzeń.

Ewidencja takiej nagrody (wraz z innymi należnościami ze stosunku pracy uzyskanymi przez pracownika w danym miesiącu, na podstawie listy płac) może przebiegać następująco (na przykładzie jednostki prowadzącej ewidencję kosztów na kontach zespołu 4 i 5):

- a) kwota brutto nagrody:
  - **Wn konto 40-4** „Wynagrodzenia”,
  - **Ma konto 23-0** „Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń”
 oraz równolegle:
  - **Wn konto zespołu 5**,
  - **Ma konto 49** „Rozliczenie kosztów”;
- b) potrącenie składek ZUS w części obciążającej pracownika:
  - **Wn konto 23-0**,
  - **Ma konto 22-3** „Rozrachunki z ZUS”;

- c) potrącenie zaliczki na podatek dochodowy od nagrody pracownika:
- **Wn konto 23-0**,
  - **Ma konto 22-4** „Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych”;
- d) zaksięgowanie składek ZUS w części obciążającej pracodawcę:
- **Wn konto 40-5** „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”,
  - **Ma konto 22-3**
- oraz równolegle:
- **Wn konto zespołu 5**,
  - **Ma konto 49**.

Zaprezentowane księgowania powinny być dokonywane generalnie w księgach rachunkowych roku obrotowego, którego taka nagroda dotyczy (tu: 2025 r.), zakładając, że do momentu jej przyznania nie zostało sporządzone sprawozdanie finansowe. W przeciwnym razie obciążenie wyniku finansowego roku, którego dotyczy nagroda, może nastąpić na podstawie utworzonej przez jednostkę stosownej „rezerwy”. Tę kwestię tu pomijamy, gdyż w artykule przyjęto, że nagrody zostały przyznane pracownikom przed sporządzeniem sprawozdania finansowego za 2025 r.

2. Faktura w walucie obcej wystawiona „z góry” – rozliczenie podatkowe i ewidencja księgowa u sprzedawcy

Zdarza się, że sprzedawcy towarów/usług wystawiają faktury „z góry”, tj. przed dostawą towaru/wykonaniem usługi. Niekiedy takie faktury są wystawiane w walucie obcej. W tym artykule przedstawiamy, jak w takim przypadku ustalić moment powstania przychodu podatkowego i bilansowego oraz obowiązku podatkowego w VAT, a także w jaki sposób wycenić ww. fakturę dla celów podatkowych i bilansowych. W artykule tym odnosimy się do sprzedaży dokonywanej na rzecz krajowych podmiotów gospodarczych dodatkowo przyjmując, że sprzedawca przed wystawieniem ww. faktury nie otrzymuje od nabywcy zaliczki/przedpłaty na poczet sprzedaży. W artykule pominięto szczególne regulacje dotyczące estońskiego CIT i kasowego PIT oraz tzw. ryczałtowców. Nie odnosimy się tu także do zasad wystawiania faktur w KSeF, pisaliśmy o tym m.in. w BI nr 4 z 1 lutego 2026 r.

2.1. Rozliczenie dla celów VAT faktury wystawionej w walucie obcej

Dla celów VAT data wystawienia faktury w niektórych przypadkach może decydować o momencie powstania obowiązku podatkowego w VAT, a także o kursie waluty obcej stosowanym do wyceny transakcji w walucie obcej.

Obowiązek podatkowy w VAT ustalany na zasadach ogólnych

Co do zasady, obowiązek podatkowy w VAT powstaje – zgodnie z art. 19a ust. 1 ustawy o VAT – z chwilą dokonania dostawy towarów lub wykonania usługi lub otrzymania zaliczki (przedpłaty itp.). W tym przypadku data wystawienia faktury nie wpływa na moment powstania obowiązku podatkowego w VAT, nawet gdy zostanie ona wystawiona przed dostawą towaru/wykonaniem usługi.

Dla Prenumeratorów GOFIN

Ujednolicone przepisy prawne dostępne w serwisie www.przepisy.gofin.pl

Obowiązek podatkowy uzależniony od daty wystawienia faktury

W przypadku niektórych usług moment powstania obowiązku podatkowego jest uzależniony od daty wystawienia faktury. Dotyczy to np. usług telekomunikacyjnych, najmu, dzierżawy, leasingu lub usług o podobnym charakterze, ochrony osób oraz usług ochrony, dozoru i przechowywania mienia, stałej obsługi prawnej i biurowej. W tym przypadku to moment wystawienia faktury decyduje o dacie powstania obowiązku podatkowego, jeżeli faktura zostanie wystawiona terminowo, tj. nie później niż z upływem terminu płatności (zob. art. 19a ust. 5 pkt 4 i ust. 7 ustawy o VAT).

Data wystawienia faktury może wyznaczyć moment powstania obowiązku podatkowego w VAT także w przypadku np. usług budowlanych lub budowlano-montażowych, świadczonych na rzecz innego podatnika – jeżeli faktura ta zostanie wystawiona terminowo, czyli nie później niż 30. dnia od wykonania usługi (art. 19a ust. 5 pkt 3 lit. a) ww. ustawy).

Faktura (transakcja) w walucie obcej – wycena dla celów VAT

W sytuacji gdy faktura została wystawiona w walucie obcej, to należy ją przeliczyć na złote. Co przy tym ważne, bez względu na to, w jakiej walucie została wystawiona faktura (krajowej czy obcej), kwotę VAT na tej fakturze wykazuje się w złotych (wyceniając ją według zasad stosowanych do wyceny podstawy opodatkowania). Tak wynika z art. 106e ust. 11 ustawy o VAT.

Dla celów VAT transakcje w walucie obcej mogą być wyceniane przez sprzedawcę na podstawie przepisów ustawy o VAT albo w oparciu o przepisy o podatku dochodowym. Kwestię takiej wyceny reguluje art. 31a ustawy o VAT.

• Wycena według przepisów ustawy o VAT

W przypadku sprzedaży, w której podstawa opodatkowania jest określona w walucie obcej, do jej wyceny – dokonanej na podstawie przepisów ustawy o VAT – stosuje się generalnie średni kurs danej waluty obcej ogłoszony przez NBP na ostatni dzień roboczy poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego (lub odpowiedni kurs wymiany opublikowany przez Europejski Bank Centralny – EBC).

Jeżeli natomiast podatnik wystawia fakturę przed powstaniem obowiązku podatkowego (a kwoty stosowane do określenia podstawy opodatkowania są określone na tej fakturze w walucie obcej), **wówczas przeliczenia na złote dokonuje według kursu średniego danej waluty obcej ogłoszonego przez NBP na ostatni dzień roboczy poprzedzający dzień wystawienia faktury** (lub według odpowiedniego kursu EBC).

Przykład

Spółka z o.o. wystawiła 11 lutego 2026 r. fakturę – w walucie obcej (euro) – na rzecz kontrahenta krajowego z tytułu usługi marketingowej, która została wykonana 27 lutego br. (zapłata nastąpi po wystawieniu faktury).

Ponieważ faktura została wystawiona przed powstaniem obowiązku podatkowego w VAT z tytułu ww. usługi (obowiązek ten powstał w dniu 27 lutego br., w dacie wykonania usługi albo otrzymania zapłaty, jeśli nastąpiło to przed wykonaniem usługi), to do jej wyceny spółka przyjęła średni kurs NBP z 10 lutego br., tj. z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wystawienia faktury.

Data wystawienia faktury w walucie obcej będzie wpływała na kurs waluty obcej przyjęty do wyceny tej faktury (podstawy opodatkowania) także wtedy, gdy o momencie powstania obowiązku podatkowego decyduje data wystawienia faktury (np. w przypadku usług najmu, dzierżawy).

• Wycena według przepisów o podatku dochodowym

Dla celów VAT podstawa opodatkowania (określona w walucie obcej) może być przeliczana na złote zgodnie z zasadami przeliczania przychodu określonego w walucie obcej wynikającymi z przepisów o podatku dochodowym, obowiązującymi tego podatnika na potrzeby rozliczania danej transakcji. Co istotne podatnik, który wybrał takie zasady wyceny, jest obowiązany do ich stosowania przez co najmniej 12 kolejnych miesięcy, licząc od miesiąca, w którym je wybrał (zob. art. 31a ust. 2a-2b ustawy o VAT). O kursie tym piszemy w dalszej części tego artykułu, dotyczącej podatku dochodowego.

Podsumowanie – w formie tabelarycznej

Faktura wystawiona „z góry”	Kurs waluty obcej stosowany do wyceny podstawy opodatkowania i kwoty VAT
obowiązek podatkowy jest ustalany na zasadach ogólnych	średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wystawienia faktury
usługi najmu, dzierżawy itd. – w których obowiązek podatkowy jest ustalany na zasadach szczególnych	

2.2. Rozliczenie faktury wystawionej „z góry” dla celów CIT/PIT

Sprzedaż towaru/usługi – ogólna zasada ustalania momentu powstania przychodu

Za datę powstania przychodu uważa się – na podstawie art. 12 ust. 3a ustawy o PDOP i art. 14 ust. 1c ustawy o PDOF – dzień wydania rzeczy, zbycia prawa majątkowego lub wykonania usługi, albo częściowego wykonania usługi, nie później niż dzień:

- wystawienia faktury albo
- uregulowania należności.

To z ww. zdarzeń, które wystąpi jako pierwsze, wyznaczy moment powstania przychodu podatkowego. Tak też wynika np. z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 14 listopada 2025 r., nr 0111-KDIB1-3.4010.621.2025.1.JMS.

W sytuacji zatem, gdy podatnik wystawił fakturę przed wykonaniem usługi/wydaniem towaru (a także przed uregulowaniem należności), to powinien wykazać przychód podatkowy w dacie wystawienia tej faktury.

Wspomnijmy, że inaczej jest w przypadku tzw. faktur zaliczkowych. Ich wystawienie nie skutkuje powstaniem przychodu podatkowego tak samo, jak otrzymanie zaliczki/przedpłaty.

Usługa rozliczana w okresach rozliczeniowych

W sytuacji gdy strony ustalą, że usługa jest rozliczana w okresach rozliczeniowych, za datę powstania przychodu uznaje się ostatni dzień okresu rozliczeniowego określonego w umowie lub na wystawionej fakturze, nie rzadziej niż raz w roku (w art. 12 ust. 3c ustawy o PDOP i art. 14 ust. 1e ustawy o PDOF). W tym przypadku o momencie powstania przychodu nie decyduje data wystawienia faktury (także gdy jest wystawiona „z góry”) ani data faktycznego uregulowania należności. Tak też wynika np. z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 17 grudnia 2025 r., nr 0111-KDIB1-3.4010.677.2025.1.PC, w której czytamy:

„(...) Istotnym dla wskazania daty powstania przychodu jest okoliczność ustalenia w umowie (fakturze) rozliczania w okresach rozliczeniowych i ustalenie tych okresów. Wystąpienie

więc tej sytuacji – zależnej wyłącznie od woli stron – skutkuje rozliczaniem przychodu (...) w okresach rozliczeniowych. W takim przypadku przychód z tytułu usług o ustalonym okresie rozliczeniowym powinien być określany w ostatnim dniu przyjętego przez strony okresu rozliczeniowego, a data wystawienia faktury oraz termin płatności nie decydują o terminie powstania przychodu. (...)

Data faktury a wycena przychodu w walucie obcej

Zasadą jest, że przychody w walutach obcych przelicza się na złote według kursu średniego ogłaszanego przez NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania przychodu (zob. art. 12 ust. 2 ustawy o PDOP i art. 11a ust. 1 ustawy o PDOF).

Jak z powyższego wynika, data wystawienia faktury wpływa na wycenę przychodu podatkowego uzyskanego w walucie obcej – w przypadku, gdy data wystawienia faktury wyznacza moment powstania tego przychodu. Z kolei w przypadku usług rozliczanych w okresach rozliczeniowych, data wystawienia faktury nie wpływa na wycenę przychodu podatkowego.

Podsumowanie – w formie tabelarycznej

Faktura wystawiona „z góry”	Moment powstania przychodu	Kurs waluty obcej stosowany do wyceny przychodu
sprzedaż towarów i usług (w przypadku usług – gdy strony nie ustaliły okresów rozliczeniowych)	data wystawienia faktury	średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wystawienia faktury
usługa rozliczana w okresach rozliczeniowych	ostatni dzień okresu rozliczeniowego (określonego w umowie lub na wystawionej fakturze)	średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego ostatni dzień okresu rozliczeniowego

Przykład 1

Spółka z o.o. wystawiła 11 lutego 2026 r. fakturę w walucie obcej (euro) na rzecz kontrahenta krajowego z tytułu usługi, która została wykonana 27 lutego br. (zapłata nastąpi w terminie późniejszym). Nie jest to usługa rozliczana w okresach rozliczeniowych (jest to usługa „jednorazowa”).

Przychód z tytułu ww. transakcji powstał 11 lutego br. Do wyceny tego przychodu spółka zastosuje więc średni kurs NBP z 10 lutego br., tj. z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień powstania przychodu.

Przykład 2

Spółka z o.o. świadczy na rzecz kontrahenta krajowego usługę, w stosunku do której strony w umowie ustaliły miesięczne okresy rozliczeniowe „pokrywające” się z miesiącami kalendarzowymi. Przyjmijmy, że faktura za marzec 2026 r. zostanie wystawiona 3 marca br., w walucie obcej.

Przychód powstanie 31 marca br. (tj. w ostatnim dniu okresu rozliczeniowego), w związku z czym do wyceny tego przychodu spółka przyjmie średni kurs NBP z 30 marca br., tj. z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego ostatni dzień okresu rozliczeniowego określonego w umowie.

2.3. Faktura wystawiona przed wydaniem towaru/wykonaniem usługi – ujęcie bilansowe

Moment powstania przychodu bilansowego

W ustawie o rachunkowości generalnie nie ma przepisów, które wprost odnosiłyby się do momentu, w którym jednostki są zobowiązane wykazać przychód z tytułu sprzedaży towarów czy usług. Ustalając ten moment jednostki mogą kierować się zasadami określonymi w KSR nr 15 „Przychody ze sprzedaży wyrobów, półproduktów, towarów i materiałów” (Dz. Urz. Min. Fin. z 2022 r. poz. 81). Standard ten odnosi się do wyrobów gotowych zdalnych do sprzedaży lub w toku produkcji, półproduktów, towarów i materiałów. Przykładowo – w pkt 4.1.1 tego Standardu – wskazano, że przychody ze sprzedaży dóbr ujmuje się wtedy, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- została zawarta umowa sprzedaży pomiędzy dostawcą i nabywcą dóbr,
- transakcja ma treść ekonomiczną,
- wiarygodnie ustalono wynagrodzenie należne dostawcy z tytułu sprzedaży dóbr,
- dostawca przekazał nabywcy znaczące korzyści i ryzyko związane z dobrami będącymi przedmiotem umowy,
- wiarygodnie ustalono koszty realizacji umowy,
- uprawdopodobniono uzyskanie wynagrodzenia z tytułu sprzedaży dóbr.

Jeśli nie zostaną spełnione wszystkie ww. warunki, to nie można mówić o powstaniu przychodu bilansowego w odniesieniu do ww. składników majątku.

W praktyce jednostki, w celu uniknięcia ewentualnych rozbieżności między rozliczeniem podatkowym a bilansowym – w ramach uproszczenia – ustalają często moment powstania przychodu bilansowego według zasad obowiązujących dla celów podatku dochodowego, tj. generalnie w dacie wydania towaru/wykonania usługi. W ramach tego uproszczenia jednostki przyjmują także, iż:

- jeśli faktura została wystawiona przed wydaniem towaru/wykonaniem usługi, to data wystawienia tej faktury wyznacza moment powstania przychodu bilansowego analogicznie, jak dla celów podatku dochodowego,
- w przypadku usług rozliczanych w okresach rozliczeniowych – gdy dla celów podatkowych przychód podatkowy powstaje w ostatnim dniu przyjętego okresu rozliczeniowego (nie rzadziej niż raz w roku), to analogicznie może być dla celów bilansowych.

Co ważne, przyjęcie ww. uproszczenia stosuje się generalnie w ciągu roku obrotowego, natomiast szczególną ostrożność jednostki powinny zachować na przełomie lat obrotowych.

Wycena przychodu bilansowego w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie (art. 30 ust. 2 ustawy o rachunkowości):

- faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji – w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań,
- średnim ogłoszonym dla danej waluty przez NBP z dnia poprzedzającego ten dzień – w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu faktycznie zastosowanego, a także w przypadku pozostałych operacji.

W sytuacji zatem, gdy jednostka w ramach ww. uproszczenia wykazała przychód bilansowy – analogicznie, jak dla celów podatkowych – w dacie wystawienia faktury (faktura została wystawiona przed wydaniem towaru/wykonaniem usługi i uregulowaniem należności), to do wyceny przychodu bilansowego może zastosować średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wystawienia tej faktury.

W sytuacji gdy jednostka do wyceny przychodu bilansowego nie przyjęła zasad stosowanych dla celów podatku dochodowego, wykazując przychód bilansowy np. w dacie wydania towaru/wykonania usługi, to w przypadku faktury wystawionej przed wydaniem towaru/wykonaniem usługi mogą powstać wątpliwości, po jakim kursie waluty obcej wycenić tę fakturę, w celu jej ujęcia w księgach rachunkowych. Naszym zdaniem, można tu „wstępnie” przyjęć średni kurs NBP z ostatniego dnia poprzedzającego dzień wystawienia faktury (można także zastosować „wstępnie” taki sam kurs, jaki przyjęto do wyceny dokonanej dla celów VAT, przy czym w praktyce będzie to najczęściej również kurs z dnia poprzedzającego dzień wystawienia faktury), a następnie po zrealizowaniu dostawy/wykonaniu usługi odpowiednio skorygować wycenę przyjmując kurs właściwy do przeliczenia przychodu bilansowego.

IV. PODATEK VAT

Poniższe wyjaśnienia dotyczą przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775; ost. zm. w Dz. U. poz. 1811), zwanej dalej „ustawą o VAT”.

1. Nowe oznaczenia w JPK_VAT od lutego 2026 r.

W związku z wprowadzeniem obowiązkowego KSeF od 1 lutego 2026 r. zostało znowelizowane rozporządzenie Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 15 października 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracjach podatkowych i w ewidencji w zakresie podatku od towarów i usług (Dz. U. poz. 1988 ze zm.). W oparciu o znowelizowane przepisy ww. rozporządzenia opublikowana została nowa wersja struktur logicznych JPK_V7M(3) oraz JPK_V7K(3).

W świetle zmienionych przepisów, w części ewidencyjnej pliku JPK_V7M/V7, do rozliczeń VAT – począwszy od lutego 2026 r. – podatnik ma obowiązek podawać numery KSeF wystawionych faktur sprzedaży i otrzymanych faktur zakupu, a w przypadku braku numeru KSeF ma obowiązek stosowania odpowiednich oznaczeń. Podanie numeru KSeF faktury, jak i wskazanie właściwego oznaczenia dotyczy zarówno ewidencji sprzedaży, jak i ewidencji zakupu.

W niniejszym artykule wyjaśniamy, jakie nowe oznaczenia wprowadzono w JPK_VAT oraz w jakich sytuacjach należy je stosować. Przypominamy także, jakie inne oznaczenia pozostają aktualne.

W ewidencji sprzedaży i zakupu JPK_VAT (w polu „Dane z faktur lub oznaczenia dotyczące występowania faktur w KSeF”) należy podać numer KSeF, a w przypadku jego braku na moment złożenia ewidencji należy podać odpowiednie oznaczenia wskazujące na powód braku numeru KSeF (patrz: tabela poniżej).

Dane z faktur lub oznaczenia dotyczące występowania faktur w KSeF

NrKSeF	Numer identyfikujący fakturę w KSeF	Pole uzupełnia się, gdy na dzień złożenia JPK_VAT faktura ma nadany numer KSeF (tryb Online). Podanie numeru KSeF ma zastosowanie również do wystawiania faktur w trybie Offline24, Awaria, Niedostępność systemu, jeśli z chwilą złożenia JPK_VAT faktury te zostały przesłane do KSeF i posiadają numer identyfikujący je w KSeF.
OFF	Faktura, o której mowa w art. 106nf ust. 1 ustawy o VAT, która na dzień złożenia ewidencji nie posiada numeru KSeF	Oznaczenie dotyczy faktury wystawionej w trybie Awarii KSeF, gdy na dzień złożenia ewidencji faktura nie ma jeszcze przydzielonego numeru identyfikującego tę fakturę w KSeF. UWAGA! Podatnik nie ma obowiązku dokonania korekty ewidencji JPK_VAT po uzyskaniu numeru KSeF.
BFK	Faktura elektroniczna lub faktura w postaci papierowej	Oznaczenie dotyczy faktury elektronicznej oraz faktury w postaci papierowej, która została wystawiona poza KSeF, np.: <ul style="list-style-type: none"> – faktury na rzecz konsumenta, – faktury wystawionej przed obowiązkiem fakturowania za pośrednictwem KSeF, – faktury dokumentującej świadczenie usług finansowych/ubezpieczeniowych zwolnionych z VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 7 i 37-41 ustawy o VAT, zawierającej zakres danych węższy niż określony w art. 106e tej ustawy, – faktury wystawianej przez podatnika, u którego wartość sprzedaży wraz z podatkiem VAT udokumentowana fakturami wystawionymi w danym miesiącu jest/będzie mniejsza lub równa 10.000 zł – takie faktury do końca 2026 r. można wystawiać elektronicznie lub papierowo, – faktury wystawionej w trybie Awarii Całkowitej KSeF (art. 106ng ustawy o VAT).
DI	Dowód inny niż faktura	Oznaczenie dotyczy dowodu innego niż faktura, dla której istnieje obowiązek wystawienia za pośrednictwem KSeF. Będą to dokumenty nieobjęte oznaczeniami OFF i BFK, np.: <ul style="list-style-type: none"> – faktury wystawione w trybie Offline24 (art. 106nda ww. ustawy) oraz w trakcie Niedostępności systemu (art. 106nh ust. 1 ww. ustawy), które na dzień przesłania ewidencji nie posiadają nadanego numeru identyfikującego tę fakturę w KSeF, – raporty fiskalne z kas (oznaczone RO), – dowody wewnętrzne dotyczące np. sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieewidencjonowanej przy użyciu kasy rejestrującej (oznaczone WEW), – faktury VAT-RR i VAT-RR KOREKTA bez nadanego numeru KSeF. UWAGA! W przypadku ujęcia w ewidencji sprzedaży faktury wystawionej w trybie Offline24 oraz w trybie Niedostępności systemu, dla której zastosowano w ewidencji oznaczenie DI – po uzyskaniu numeru KSeF podatnik powinien skorygować zastosowane oznaczenie poprzez wprowadzenie nadanego numeru KSeF.

Nowe oznaczenia – NrKseF, OFF, BFK, DI – należy bezwzględnie stosować w ewidencji VAT począwszy od rozliczenia za luty 2026 r. Nie ma tu znaczenia fakt, że podatnik zostanie objęty obowiązkiem wystawiania faktur w KSeF dopiero od 1 kwietnia 2026 r. lub 1 stycznia 2027 r.

Ponadto, niezależnie od obowiązku wskazywania numeru KSeF faktury (lub oznaczenia OFF, BFK, DI), podatnicy będą wykazywali w JPK_VAT funkcjonujące już do tej pory oznaczenia:

1) występujące po stronie sprzedaży:

- RO (w przypadku zbiorczego dowodu sprzedaży z kas rejestrujących),
- WEW (w przypadku dowodu wewnętrznego; np. przekazanie nieodpłatnie przez podatnika towarów należących do jego przedsiębiorstwa, dokument zbiorczy dotyczący sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieewidencjonowanej przy użyciu kasy rejestrującej),
- FP (w przypadku faktury, o której mowa w art. 106h ust. 1 ustawy o VAT, tj. faktury wystawionej do paragonu; **uwaga!** w okresie od 1 lutego do 31 grudnia 2026 r. oznaczenie FP obejmuje ponadto fakturę elektroniczną i fakturę w postaci papierowej wystawione przy użyciu kas rejestrujących),

2) występujące po stronie zakupu:

- VAT_RR (w przypadku faktury VAT RR potwierdzającej nabycie produktów rolnych lub usług rolniczych i faktury VAT RR KOREKTA),
- WEW (w przypadku dowodu wewnętrznego, przykład: dokonanie rocznej korekty podatku naliczonego w związku ze zmianą współczynnika odliczenia podatku naliczonego),
- MK (w przypadku faktury wystawionej przez podatnika będącego dostawcą lub usługodawcą, który wybrał metodę kasową rozliczeń VAT określoną w art. 21 ww. ustawy).

Odnosząc się do „nowych” i „starych” oznaczeń w JPK_VAT w uzasadnieniu do rozporządzenia nowelizującego wskazano, że:

- w strukturze logicznej JPK_VAT (tzw. schemie) numer KSeF oraz oznaczenia OFF, BFK i DI występują w jednym węźle (w związku z powyższym w uzasadnieniu do rozporządzenia nowelizującego wyjaśniono, że w przypadku wyboru oznaczenia DI, z uwagi na brak przesłanek do wyboru pozostałych oznaczeń, może wystąpić konieczność dalszego wyboru oznaczenia RO lub WEW po stronie sprzedaży bądź VAT_RR lub WEW po stronie zakupu; najpierw należy zaznaczyć w węźle struktury oznaczenie DI, aby następnie mieć możliwość wybrania kolejnego odpowiedniego oznaczenia, np. RO lub WEW bądź VAT_RR lub WEW),
- oznaczenia FP, jak i oznaczenie MK, mogą występować razem z innymi typami – numerem KSeF, OFF, BFK.

Końcowo należy niestety zauważyć, że o ile zastosowanie oznaczeń OFF, BFK i DI nie powinno sprawiać problemu samemu sprzedawcy (gdyż zna on przyczynę wystawienia faktury poza KSeF), o tyle wybranie właściwego oznaczenia przez nabywcę może być dość kłopotliwe.

Zaznaczamy, iż w JPK_VAT należy także stosować inne oznaczenia (np. dotyczące dostawy towarów lub świadczenia usług oznaczenia GTU_01-GTU_13). Kwestie te jednak pominięliśmy z uwagi na brak zmian w tym zakresie.

2. Polskie przepisy uzależniające odliczenie VAT od otrzymania faktury niezgodne z prawem unijnym – wyrok sądu UE

Za niezgodne z prawem unijnym uznano przepisy ustawy o VAT, z których wynika, że podatnik nie może skorzystać z prawa do odliczenia naliczonego VAT w deklaracji składanej za okres, w którym spełnił warunki materialne uprawniające do skorzystania z tego prawa, jeżeli w okresie tym nie otrzymał odpowiedniej faktury, pomimo że otrzymał ją jeszcze przed złożeniem tej deklaracji.

(wyrok sądu Unii Europejskiej z 11 lutego 2026 r., w sprawie T-689/24)

Regulacje ustawowe

Zgodnie z art. 86 ust. 1, ust. 10 i ust. 10a ustawy o VAT, podatnikowi – co do zasady – przysługuje prawo do odliczenia VAT w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych. Prawo to powstaje w rozliczeniu za okres, w którym w odniesieniu do nabytych lub importowanych przez podatnika towarów i usług powstał obowiązek podatkowy, ale nie wcześniej niż w rozliczeniu za okres, w którym podatnik otrzymał fakturę lub dokument celny.

Stan faktyczny

Spółka (podatnik VAT w Polsce) prowadziła izbę rozliczeniowo-rozrachunkową dla czynności dokonywanych przez jej członków, m.in. dotyczących gazu i energii elektrycznej. W ramach swojej działalności spółka była uznawana za nabywcę i sprzedawcę towarów będących przedmiotem transakcji giełdowych i jako taka widniała na fakturach.

Spółka złożyła wniosek o wydanie indywidualnej interpretacji w zakresie VAT w celu ustalenia, czy jest uprawniona do odliczenia podatku naliczonego wynikającego z prawidłowo wystawionych faktur dotyczących zakupu towarów (tu: gazu i energii elektrycznej), jeżeli faktury dokumentujące dokonanie zakupu w danym okresie rozliczeniowym otrzymała w kolejnym okresie rozliczeniowym, jednak nie później niż w terminie, w którym złożyła ona deklarację podatkową.

Stanowisko organu podatkowego i WSA

Organ podatkowy uznał, że wykonanie prawa do odliczenia VAT – zarówno w prawie polskim, jak i w prawie UE – jest uzależnione od spełnienia warunków formalnych, w szczególności otrzymania faktury. Zdaniem organu podatkowego, ich niespełnienie nie skutkuje jednak pozbawieniem podatnika prawa do odliczenia naliczonego VAT, a tym samym naruszeniem zasady neutralności VAT.

Stanowisko organu poparł WSA w Warszawie wskazując, że prawo do odliczenia podatku naliczonego jest generalnie powiązane z momentem, w którym VAT stał się wymagalny, czyli z momentem powstania obowiązku podatkowego. Aby jednak podatnik mógł skorzystać z prawa do odliczenia, muszą zostać spełnione dwie przesłanki – związane z faktem, że transakcja faktycznie zaistniała i że podatnik posiada fakturę dokumentującą tę transakcję.

Pytanie prejudycjalne

Sprawa trafiła do NSA, gdyż spółka wniosła skargę kasacyjną, podnosząc w szczególności błędną wykładnię art. 167, art. 168 lit. a) i art. 178 lit. a) dyrektywy VAT.

NSA powziął wątpliwości co do ewentualnej nieprawidłowej transpozycji ww. przepisów dyrektywy VAT do krajowego porządku prawnego. Jego zdaniem, art. 86 ust. 10b pkt 1 ustawy o VAT przewiduje bowiem dodatkową przesłankę powstania prawa do odliczenia w stosunku do dyrektywy VAT, tj. konieczność posiadania faktury lub dokumentu celnego w dniu dokonania rozliczenia. Według NSA, skutkiem stosowania ww. przepisu ustawy o VAT w stanie faktycznym tej sprawy jest konieczność opóźnienia prawa do odliczenia (bowiem w sytuacji, gdy sprzedawca z tytułu dokonanej transakcji już odprowadził należny VAT do budżetu państwa, nabywca – aby powstało prawo do odliczenia – zobowiązany jest poczekać do momentu, w którym otrzyma odpowiednią fakturę).

Opierając się na prawie UE sąd uważał, że powinna istnieć możliwość odliczenia podatku naliczonego za dany okres rozliczeniowy w sytuacji, w której w tym okresie rozliczeniowym powstało prawo do odliczenia, a dodatkowo w momencie realizacji tego prawa podatnik dysponuje fakturą lub dokumentem celnym. Taka wykładnia pozwala podatnikowi na realizację jego prawa do odliczenia VAT bez zbędnej zwłoki, nie powodując jednocześnie ryzyka powstania nadużyć. Przesunięcie momentu odliczenia VAT może zaś bezpośrednio wpływać na naruszenie zasady neutralności i nie znajduje bezpośredniego potwierdzenia w dyrektywie VAT.

W tych okolicznościach NSA postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„(...) Czy art. 167, 168 lit. a) i art. 178 lit. a) dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (...) oraz zasady neutralności podatkowej, skuteczności i proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisowi krajowemu, takiemu jak art. 86 ust. 10b pkt 1 ustawy VAT, z którego wynika, że podatnik nie może zrealizować prawa do odliczenia podatku naliczonego w deklaracji składanej za okres, w którym spełnił warunki materialne skorzystania z tego prawa, jeżeli w okresie tym nie otrzymał jeszcze faktury, pomimo że fakturę tę otrzymał jeszcze przed złożeniem tej deklaracji? (...)”

Wyrok sądu UE

Sąd UE przypomniał, że system odliczeń VAT ma na celu całkowite uwolnienie podatnika od ciężaru VAT należnego lub zapłaconego w ramach jego całej działalności gospodarczej. Wspólny system VAT zapewnia zatem neutralność wszelkiej działalności gospodarczej w zakresie obciążeń podatkowych, bez względu na cel czy rezultaty tej działalności, pod warunkiem że – co do zasady – podlega ona sama opodatkowaniu VAT. Podstawowa zasada systemu VAT opiera się bowiem na tym, że VAT ma obciążać wyłącznie konsumenta końcowego i być całkowicie neutralny dla podatników uczestniczących w procesie produkcji i dystrybucji poprzedzającym etap końcowego opodatkowania, niezależnie od liczby dokonanych transakcji. Prawo do odliczenia jest zaś uzależnione od spełnienia przewidzianych w dyrektywie VAT wymogów lub przesłanek zarówno materialnych (towary, w odniesieniu do których podatnik zamierza skorzystać z prawa do odliczenia, muszą zostać nabyte przez owego podatnika działającego w tym charakterze w chwili nabycia; towary te powinny być wykorzystywane przez podatnika na późniejszym etapie obrotu na potrzeby jego własnych opodatkowanych transakcji oraz powinny być dostarczone przez innego podatnika na wcześniejszym etapie obrotu), jak i formalnych (wykonanie prawa do odliczenia jest uzależnione od posiadania prawidłowo wystawionej faktury). Z unijnego orzecznictwa wynika jednak, że powstanie prawa do odliczenia może być uzależnione

wyłącznie od warunków materialnych, które są przewidziane w dyrektywie VAT i powstaje ono niezależnie od posiadania faktury, która stanowi jedynie formalny wymóg jego wykonania (wykonanie tego prawa możliwe jest zasadniczo dopiero wtedy, gdy podatnik wejdzie w posiadanie faktury). W wyroku czytamy:

„(...) zgodnie z utrwalonym orzecznictwem podstawowe zasady neutralności VAT i proporcjonalności wymagają, aby odliczenie naliczonego VAT zostało przyznane, jeżeli spełniono wymogi materialne, nawet wówczas, gdy podatnicy pominęli niektóre wymogi formalne (...).”

Odnosząc się do sprawy spółki sąd UE podkreślił, że w opisanej sytuacji (gdy nie można odliczyć VAT związanego z transakcjami dokonanymi w okresie, w którym powstało prawo do odliczenia, mimo że odpowiednie faktury były dostępne w chwili złożenia deklaracji VAT za ten okres) podatnik ponosi tymczasowo ciężar VAT, w związku z czym nie zostaje on całkowicie zwolniony z ciężaru tego podatku (z naruszeniem zasad neutralności VAT i proporcjonalności, a także bezpośredniego charakteru odliczenia naliczonego VAT).

Ostatecznie sąd UE uznał, że:

„(...) art. 167, art. 168 lit. a) i art. 178 lit. a) dyrektywy VAT, a także zasady neutralności VAT i proporcjonalności, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, z których wynika, że podatnik nie może skorzystać z prawa do odliczenia podatku naliczonego w deklaracji składanej za okres, w którym spełnił warunki materialne skorzystania z tego prawa, jeżeli w okresie tym nie otrzymał odpowiedniej faktury, pomimo że fakturę tę otrzymał jeszcze przed złożeniem tej deklaracji. (...)”

Od redakcji:

Na dzień dzisiejszy nie wiadomo, czy opisany wyżej wyrok TSUE wpłynie na możliwość odliczania VAT w deklaracji składanej za okres, w którym podatnik spełnił warunki materialne do skorzystania z tego prawa, jeżeli faktury nie otrzymał w tym okresie, lecz w następnym (ale przed złożeniem deklaracji za ten okres). Nie wiadomo także, czy przepisy regulujące zasady odliczania VAT zostaną zmienione.

3. Odpowiedzi na pytania Czytelników

3.1. Czy do paragonu z NIP nabywcy należy wystawić fakturę ustrukturyzowaną?

- Spółka z o.o. (czynny podatnik VAT) świadczy usługi rekreacyjne (basen, siłownia, fitness). Cała sprzedaż jest ewidencjonowana w kasie fiskalnej. Głównym odbiorcą usług są osoby prywatne, ale incydentalnie zdarza się zakup przez firmy. W przypadku zakupu przez przedsiębiorcę do 450 zł wystawiane są wyłącznie paragony z NIP nabywcy. Natomiast w przypadku zakupu powyżej 450 zł kasjerzy, na życzenie przedsiębiorcy, wystawiają fakturę do paragonu z NIP nabywcy. Czy taka faktura powinna być wystawiona w KSeF?*

W przypadku transakcji powyżej 450 zł do paragonu z NIP nabywcy (przedsiębiorcy) powinna być bezwzględnie wystawiona faktura (także ustrukturyzowana).

Obowiązkowy KSeF

Od 1 lutego 2026 r. wystawianie faktur ustrukturyzowanych w KSeF (e-faktur) stało się

Pełna obsługa KSeF w programie
DRUKI Gofin - już dostępna!

obowiązkiem dla największych podatników, których wartość sprzedaży wraz z kwotą podatku przekroczyła w 2024 r. 200 mln zł. Od 1 kwietnia br. obowiązek ten obejmie pozostałych podatników (nie dotyczy to jednak najmniejszych podatników – u których wartość sprzedaży wraz z podatkiem VAT udokumentowana fakturami wystawionymi w dany miesiąc będzie mniejsza lub równa 10.000 zł – którzy będą mieli bezwzględny obowiązek wystawiania e-faktur dopiero od 1 stycznia 2027 r.).

Należy ponadto mieć na uwadze, że ustawodawca przewidział:

- 1) wyłączenia z obowiązku wystawiania e-faktur (wskazane w ustawie o VAT i rozporządzeniu Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 7 grudnia 2025 r. w sprawie przypadków, w których nie ma obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych), np. podatnicy nie mają obowiązku dokumentowania w KSeF czynności na rzecz nabywcy towarów/usług będącego osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej,
- 2) odroczenie terminu wystawiania e-faktur, tj. możliwość wystawiania do 31 grudnia 2026 r.:
  - faktur elektronicznych lub faktur w postaci papierowej przy zastosowaniu kas rejestrujących,
  - paragonów fiskalnych uznanych za faktury (wystawionych zgodnie z art. 106e ust. 5 pkt 3 ustawy o VAT, tj. w przypadku gdy kwota należności ogółem nie przekracza kwoty 450 zł albo kwoty 100 euro).

W celu łatwiejszego zapoznania się z regulacjami dotyczącymi KSeF przygotowaliśmy specjalną stronę internetową „KSeF – Krajowy System e-Faktur – z Gofinem łatwiej” (ksef.gofin.pl), na której prezentujemy wszystkie zagadnienia dotyczące tego tematu. Dostosowaliśmy również program DRUKI Gofin (www.druki.gofin.pl) do obsługi faktur ustrukturyzowanych (w systemie KSeF).

Dokumentowanie transakcji na rzecz podatników

Podatnik jest obowiązany wystawić fakturę dokumentującą sprzedaż, a także dostawę towarów i świadczenie usług dokonywanych przez niego na rzecz innego podatnika podatku, podatku od wartości dodanej lub podatku o podobnym charakterze lub na rzecz osoby prawnej niebędącej podatnikiem. Za fakturę uznawany jest także paragon z NIP nabywcy, na kwotę brutto do 450 zł (lub 100 euro – jeśli kwota ta jest określona w euro). Jest to tzw. faktura uproszczona. Taka faktura nie musi zawierać wszystkich elementów właściwych dla „typowych” faktur – musi ona zawierać tylko te elementy, które zostały wskazane w art. 106e ust. 5 pkt 3 ww. ustawy (np. może nie zawierać danych nabywcy – poza NIP). Należy jednak pamiętać, że nie wszystkie transakcje mogą być dokumentowane fakturami uproszczonymi. Takimi fakturami nie można dokumentować m.in. wewnątrzwspólnotowej sprzedaży towarów na odległość oraz WDT (patrz: art. 106e ust. 6 ww. ustawy).

Zaznaczamy ponadto, że w przypadku sprzedaży zaewidencjonowanej w kasie rejestrującej wystawienie faktury dla nabywcy (podatnika VAT) jest uzależnione od zamieszczenia NIP nabywcy na paragonie dokumentującym sprzedaż. Powyższe wynika z art. 106b ust. 5 ustawy o VAT. Na temat wystawiania faktur do paragonów wypowiedziało się Ministerstwo

Finansów (MF) w komunikacie z 3 stycznia 2020 r. pt. „Nowe zasady wystawiania faktur do paragonów” (zamieszczonym na stronie internetowej www.gov.pl), w którym czytamy:

„(...) Od 1 stycznia 2020 r., jeżeli sprzedaż została zarejestrowana w kasie fiskalnej i potwierdzona paragonem, fakturę wystawia się wyłącznie, jeżeli paragon ten zawiera NIP. Oznacza to, że już w momencie sprzedaży klient musi określić, czy kupuje jako podatnik, czy jako konsument.

Jeżeli kupuje jako podatnik i chce otrzymać fakturę VAT, musi:

- *przy paragonie do kwoty 450 zł brutto (100 euro) – podać swój NIP przed zakończeniem sprzedaży w kasie fiskalnej. Otrzyma wtedy fakturę wystawioną w formie uproszczonej (czyli paragon z NIP), traktowaną jak zwykła faktura,*
- *przy paragonie powyżej kwoty 450 zł brutto (100 euro) – podać swój NIP przed zakończeniem sprzedaży w kasie fiskalnej. Na podstawie takiego paragonu z NIP będzie mógł wystąpić do sprzedawcy o wystawienie faktury.*

Jeśli klient nie poda NIP do czasu wystawienia paragonu, uznaje się, że kupuje jako konsument. Może wystąpić o wystawienie faktury, jednak sprzedawca wystawi mu fakturę taką, jak dla konsumentów – bez NIP nabywcy. (...)

Biorąc powyższe pod uwagę uznaje się, że skoro paragon do 450 zł, zawierający NIP nabywcy, spełnia przesłanki do uznania go za fakturę uproszczoną, to tym samym do takiego paragonu sprzedawca nie powinien wystawiać (a nabywca żądać wystawienia) dodatkowej faktury. Natomiast jeżeli podatnik ewidencjonuje sprzedaż na rzecz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w kasie rejestrującej (choć nie ma takiego obowiązku) i wystawi paragon powyżej 450 zł zawierający NIP nabywcy, to i tak ma obowiązek wystawienia faktury. Taki paragon nie jest bowiem uznawany za fakturę.

Podsumowanie

W sytuacji opisanej w pytaniu należy uznać, że podatnik postępuje prawidłowo wystawiając dla nabywców (podatników) wyłącznie paragony z NIP nabywcy na kwotę brutto do 450 zł. Natomiast w przypadku transakcji powyżej 450 zł, którą ewidencjonuje w kasie rejestrującej (paragon zawiera NIP nabywcy), podatnik powinien dodatkowo udokumentować fakturą. Nieprawidłowe jest zatem wystawianie faktury wyłącznie na żądanie nabywcy. Taka faktura powinna być z kolei wystawiona w KSeF (gdyż nie jest to paragon fiskalny do 450 zł – uznawany za fakturę, ani faktura elektroniczna lub faktura w postaci papierowej wystawiona przy zastosowaniu kasy rejestrującej; świadczenie usług rekreacyjnych nie zostało też objęte żadnym innym zwolnieniem z KSeF).

3.2. Sprzedaż towaru używanego otrzymanego nieodpłatnie a procedura VAT-marża

- Prowadzę jednoosobową działalność gospodarczą (świadczę usługi pogwarcyjnej naprawy urządzeń). Zamierzam sprzedawać części wymontowywane z urządzeń. Czy do sprzedaży ww. części będę mógł zastosować procedurę VAT-marża?***

W sytuacji opisanej w pytaniu Czytelnik może, naszym zdaniem, stosować opodatkowanie VAT na zasadzie marży. Niezależnie jednak od tego, jakie zasady opodatkowania wybierze (VAT-marża czy ogólne), kwota VAT należnego będzie taka sama.

Opodatkowanie na zasadzie marży to szczególna forma rozliczania VAT. Stanowi ona odstępstwo od zasad ogólnych, gdyż sprzedawca płaci podatek jedynie od naliczonej przez siebie marży, a nie od całkowitej kwoty sprzedaży. Procedura VAT-marża ma zastosowanie m.in. do towarów używanych nabytych w celu odsprzedaży. Za towary używane uważa się zasadniczo ruchome dobra materialne, nadające się do dalszego użytku w ich aktualnym stanie lub po naprawie (inne niż dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki i niektóre metale lub kamienie szlachetne).

Warunki zastosowania VAT-marży do sprzedaży towarów używanych

Zasady stosowania opodatkowania sprzedaży według szczególnej procedury VAT-marża zostały uregulowane szczegółowo w art. 120 ustawy o VAT.

Zastosowanie tej procedury jest możliwe, jeżeli towary używane zostaną nabyte od:

- podmiotu niebędącego podatnikiem VAT lub podatnikiem podatku od wartości dodanej,
- podatnika VAT bądź podatnika od wartości dodanej, w sytuacji gdy towary te podlegały zwolnieniu od podatku na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 2 (dot. towarów wykorzystywanych wyłącznie na cele działalności zwolnionej od podatku, jeżeli z tytułu nabycia, importu lub wytworzenia tych towarów nie przysługiwało dokonującemu ich dostawy prawo do odliczenia VAT) lub art. 113 (czyli sprzedaży dokonywanej przez podatników, u których wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 240.000 zł),
- podatnika VAT, jeżeli dostawa tych towarów podlegała procedurze VAT-marża,
- podatników podatku od wartości dodanej, jeżeli dostawa tych towarów była opodatkowana w systemie marży, a nabywca posiada dokumenty jednoznacznie potwierdzające nabycie towarów na tych zasadach.

Zatem, opodatkowanie na zasadzie marży ma zastosowanie do dostawy towarów używanych, które w momencie nabycia nie podlegały opodatkowaniu VAT, były opodatkowane według procedury marży lub też podlegały zwolnieniu z VAT. Dla zastosowania tej procedury konieczny jest także zamiar ich odsprzedaży w momencie nabycia.

Ponadto należy mieć na uwadze, że w przypadku dostawy towarów używanych opodatkowanych na zasadzie marży, podstawą opodatkowania VAT jest marża, stanowiąca różnicę pomiędzy kwotą sprzedaży a kwotą nabycia, pomniejszona o kwotę podatku (patrz: art. 120 ust. 4 ustawy o VAT). Przez kwotę sprzedaży należy rozumieć całkowitą kwotę, którą podatnik otrzymał lub ma otrzymać z tytułu dostawy towarów od nabywcy lub osoby trzeciej, wliczając w to otrzymane dotacje, subwencje i inne dopłaty bezpośrednio związane z tą dostawą, podatki, cła, opłaty i inne należności o podobnym charakterze oraz koszty dodatkowe, takie jak prowizje, koszty opakowania, transportu i ubezpieczenia, którymi podatnik obciąża nabywcę, z wyłączeniem kwot, o których mowa w art. 29a ust. 7 ustawy o VAT (m.in. np. kwot stanowiących obniżkę cen w formie rabatu z tytułu wcześniejszej zapłaty). Z kolei kwota nabycia to wszystkie składniki wynagrodzenia, o których mowa powyżej, które dostawca towarów otrzymał lub ma otrzymać od podatnika.

Podsumowanie

W sytuacji opisanej w pytaniu, naszym zdaniem, można byłoby zastosować procedurę VAT-marża przy sprzedaży części jako towaru używanego (Czytelnik nie ma prawa do odliczenia VAT przy ich nabyciu, ponieważ pozyskuje je nieodpłatnie oraz ma zamiar je odsprzedać), jeżeli założymy, że nabył je od podmiotu niebędącego podatnikiem (czyli właściciela naprawianych urządzeń). Niemniej jednak nie ma to większego znaczenia, gdyż w omawianej sytuacji nie wystąpi kwota nabycia i tym samym podatek należny z tytułu sprzedaży towarów używanych w systemie VAT-marża będzie liczony od kwoty sprzedaży (kwotę

tę należy uznać za kwotę brutto). Podatek będzie liczony zatem tak samo jak przy ogólnych zasadach opodatkowania VAT (przy założeniu, że podatnik nie poniósł dodatkowych kosztów związanych z zakupem tych towarów). Z punktu widzenia Czytelnika nie ma zatem znaczenia, jakie zasady opodatkowania on zastosuje, gdyż kwota VAT należnego będzie taka sama. Opodatkowanie na zasadach ogólnych może być jednak istotne dla nabywcy (będzie miał on prawo odliczyć VAT z tytułu tego zakupu – po spełnieniu ustawowych warunków).

3.3. Limit podmiotowego zwolnienia z VAT w przypadku zawieszenia działalności sezonowej

- Prowadzę od kilku lat działalność sezonową i przez 10 miesięcy jest ona zawieszona. Korzystam z podmiotowego zwolnienia z VAT. Czy w 2026 r. przysługuje mi limit 240.000 zł, czy powinienem go ustalać proporcjonalnie do prowadzenia działalności w tym roku (np. 2/12)?*

W sytuacji opisanej w pytaniu podatnikowi przysługuje w 2026 r. cały limit zwolnienia podmiotowego z VAT, tj. 240.000 zł.

Podmiotowe zwolnienie z VAT

Podatnicy mogą korzystać z tzw. podmiotowego zwolnienia z VAT. Szczegółowe regulacje w tym zakresie zawiera art. 113 ustawy o VAT.

Mianowicie ustawodawca zwolnił od podatku sprzedaż dokonywaną przez podatnika posiadającego siedzibę działalności gospodarczej na terytorium kraju, u którego wartość sprzedaży, z wyłączeniem podatku, nie przekroczyła w poprzednim ani bieżącym roku podatkowym kwoty 240.000 zł. Zwolnienie to mogą stosować także podatnicy rozpoczynający w trakcie roku podatkowego wykonywanie czynności opodatkowanych VAT, jeżeli przewidywana przez nich wartość sprzedaży nie przekroczy, w proporcji do okresu prowadzonej działalności gospodarczej w roku podatkowym, kwoty 240.000 zł.

UWAGA! Limit podmiotowego zwolnienia z VAT w wysokości 240.000 zł obowiązuje od 2026 r. (wcześniej wynosił on 200.000 zł). Przy czym ze zwolnienia podmiotowego z VAT w 2026 r. mogą korzystać także podatnicy, u których wartość sprzedaży w 2025 r. przekroczyła „stary” limit (200.000 zł), ale nie przekroczyła „nowego” (240.000 zł). Dotyczy to także podatników, którzy w 2025 r. rozpoczęli wykonywanie czynności opodatkowanych (przy czym powinni oni wartość sprzedaży policzyć w proporcji do okresu prowadzonej działalności gospodarczej).

Zawieszenie działalności

Kwestie związane z zawieszeniem działalności gospodarczej reguluje ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480 ze zm.). Wynika z niej, że:

- przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na zasadach określonych w niniejszej ustawie, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ubezpieczeń społecznych,
- przedsiębiorca wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na czas nieokreślony albo określony, nie krótszy jednak niż 30 dni,

- przedsiębiorca wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 30 dni do 24 miesięcy,
- zawieszenie oraz wznowienie wykonywania działalności gospodarczej następuje na wniosek przedsiębiorcy, chyba że przepis odrębny stanowi inaczej.

Wznowienie sezonowej działalności a podmiotowe zwolnienie z VAT

Zawieszenie działalności gospodarczej samo w sobie nie stanowi zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej przez podatnika. Podatnik, który zawiesza prowadzenie działalności gospodarczej na pewien czas, nadal pozostaje podatnikiem VAT, z tym że w okresie zawieszenia wykonywania działalności przedsiębiorca nie prowadzi aktywnej działalności. Zgłoszenie zawieszenia działalności gospodarczej nie oznacza zatem ustania bytu przedsiębiorcy, a jedynie przerwę w wykonywaniu działalności gospodarczej.

W konsekwencji przyjmuje się, że **po wznowieniu zawieszonych działalności gospodarczej, podatnik nie jest uznawany za rozpoczynającego działalność, lecz występuje jako podatnik kontynuujący działalność**. W związku z powyższym fakt zawieszenia działalności gospodarczej nie ma wpływu na zmniejszenie kwoty limitu uprawniającej do korzystania ze zwolnienia z VAT. Tak wynika m.in. z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 1 sierpnia 2025 r., nr 0113-KDIPT1-1.4012.600.2025.1.AK, w której czytamy:

„(...) kwota limitu 200.000,00 zł, wynikająca z art. 113 ust. 1 ustawy, dająca prawo do zwolnienia od podatku od towarów i usług, dotyczy Pana w pełnej wysokości, niezależnie od zawieszenia działalności gospodarczej w trakcie roku podatkowego, a następnie jej wznowienia (w kolejnych latach). Fakt zawieszenia działalności gospodarczej nie ma wpływu na zmniejszenie kwoty limitu uprawniającej do korzystania ze zwolnienia od podatku od towarów i usług.

Tym samym po wznowieniu przez Pana działalności gospodarczej 2 czerwca 2025 r. limit do zwolnienia, o którym mowa w art. 113 ust. 1 ustawy, na rok 2025 r., wynosi 200.000,00 zł. (...)

Zaznaczamy, że ww. interpretacja została wydana w starym stanie prawnym (obowiązującym w 2025 r.), ale zachowuje ona swoją aktualność także obecnie, z tym że limit podmiotowego zwolnienia z VAT wynosi od 2026 r. 240.000 zł.

W świetle powyższego Czytelnikowi będzie przysługiwało w 2026 r. prawo do „pełnego” limitu podmiotowego zwolnienia z VAT, czyli 240.000 zł.

3.4. Akcyza pobierana od klienta przez podmiot prowadzący skład podatkowy – rozliczenie VAT

☒ *Spółka świadczy usługi magazynowania, prowadzi skład podatkowy i składa zabezpieczenie wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy. Zgodnie z umową zawartą z klientem (podmiot krajowy, czynny podatnik VAT), spółka zobowiązana jest do obliczenia należnego podatku akcyzowego, pobrania kwoty akcyzy od klienta, oraz jej wpłaty do właściwego urzędu celno-skarbowego w związku z wydaniem towarów (alkoholu) ze składu. Wydanie następuje po wpłacie przez klienta na rzecz spółki równowartości należnej akcyzy. Spółka wystawia na klienta fakturę za usługi składowania i wydania towaru, doliczając do wynagrodzenia wartość wyliczonego podatku akcyzowego. Od całości tak ustalonej kwoty spółka nalicza VAT. Czy spółka postępuje prawidłowo?*

Spółka postępuje prawidłowo doliczając kwotę zwracanej przez klienta równowartości akcyzy do podstawy opodatkowania świadczonych usług.

Rozliczenie akcyzy przez spółkę prowadzącą skład podatkowy

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 126 ze zm., dalej: u.p.a.), podatnikiem akcyzy jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, która dokonuje czynności podlegających opodatkowaniu akcyzą lub wobec której zaistniał stan faktyczny podlegający opodatkowaniu akcyzą. Jednocześnie, zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 2 u.p.a., przedmiotem opodatkowania akcyzą jest wprowadzenie wyrobów akcyzowych do składu podatkowego. Mając na uwadze powyższe przyjmujemy, że to spółka w związku z wprowadzeniem wyrobów klienta do jej składu podatkowego posiada status podatnika akcyzy – sama płatność akcyzy pozostaje jednak zawieszona w ramach procedury zawieszenia poboru akcyzy.

W momencie wyprowadzenia wyrobów ze składu i zakończenia procedury zawieszenia poboru akcyzy, po stronie spółki powstaje zatem obowiązek złożenia deklaracji akcyzowej, jak również obliczenia i zapłaty akcyzy na rachunek właściwego urzędu skarbowego, w terminie do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zakończenie procedury (art. 21 ust. 2 u.p.a.). Pamiętać należy także o obciążającym spółkę prowadzącą skład podatkowy obowiązku uiszczania tzw. wpłat dziennych, stanowiących zaliczki na akcyzę. W przypadku spółki, wpłat dziennych należy dokonywać nie później niż 25. dnia po dniu, w którym nastąpiło zakończenie procedury zawieszenia poboru akcyzy i powstało zobowiązanie podatkowe w stosunku do danej partii towarów klienta (art. 23 u.p.a.). Wpłaty te należy następnie uwzględnić w deklaracji akcyzowej za dany miesiąc rozliczeniowy.

Deklarację podatkową z tytułu podatku akcyzowego należy, co do zasady obecnie składać za pośrednictwem systemu PUESC. W przypadku spółki zastosować należy formularz AKC-4/AKC-4zo, z wyborem wariantu AKC-4 (wariant AKC-4zo dotyczy zarejestrowanych odbiorców wyrobów akcyzowych). Ponieważ pytanie dotyczy alkoholu, po stronie spółki może zaistnieć konieczność wypełnienia załączników AKC-4/A (dla alkoholu etylowego), AKC-4/B (dla wina, napojów fermentowanych i wyrobów pośrednich) lub AKC-4/C (dla piwa).

Zgodnie z art. 14 ust. 3 u.p.a., właściwość miejscową organu podatkowego dla celów akcyzy, co do zasady, ustala się ze względu na odpowiednio miejsce wykonania czynności lub wystąpienia stanu faktycznego, podlegających opodatkowaniu akcyzą. Zdaniem redakcji, organem do którego spółka powinna złożyć deklarację akcyzową i wpłacić podatek, będzie zatem organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia składu podatkowego spółki.

Obciążenie klienta równowartością akcyzy – kwestia VAT

Jak wynika z treści pytania, spółka obciąża swojego klienta wartością akcyzy, którą musi uregulować w związku z zakończeniem procedury zawieszenia poboru akcyzy dla jego towarów. Jak natomiast wynika z przepisów u.p.a., to nie klient a spółka prowadząca skład podatkowy w analizowanym przypadku jest podatnikiem z tytułu akcyzy. W tej sytuacji, w ocenie redakcji, doliczanie równowartości akcyzy obciążającej klienta do podstawy opodatkowania VAT usługi spółki jest prawidłowe. Zgodnie z art. 29a ust. 6 pkt 1 ustawy o VAT, podstawa opodatkowania obejmuje podatki, cła, opłaty i inne należności o podobnym charakterze, z wyjątkiem kwoty podatku VAT. Przyjąć należy zatem, że zwrot kosztu akcyzy ponieszonego przez spółkę stanowi element wynagrodzenia z tytułu podlegającej VAT usługi składowania wyrobów klienta w składzie podatkowym.

Jednocześnie, zdaniem redakcji, w analizowanym przypadku nie znajdzie zastosowania art. 29a ust. 7 pkt 3 ustawy o VAT. Zgodnie z tym przepisem, podstawa opodatkowania VAT nie obejmuje kwot otrzymanych od usługobiorcy jako zwrot udokumentowanych wydatków poniesionych w imieniu i na rzecz usługobiorcy i ujmowanych przejściowo przez podatnika w prowadzonej przez niego ewidencji na potrzeby VAT. Jak natomiast wskazano już wyżej, wpłacając akcyzę do właściwego urzędu w związku z zakończeniem procedury zawieszenia poboru akcyzy dla składowanych towarów spółka nie działa w imieniu klienta, lecz w imieniu własnym, realizując obciążającą ją zobowiązanie podatkowe.

Stanowisko to, choć w odniesieniu do innego przypadku, potwierdził Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 18 marca 2022 r., nr 0114-KDIP4-2.4012.20.2022.1.KS:

„(...) W rozpatrywanej sprawie zobowiązanie podatkowe w podatku akcyzowym ciąży na leasingodawcy i nie może być w drodze umowy przeniesione na leasingobiorcę ze skutkiem zwalniającym leasingodawcę z obowiązku podatkowego. Strony stosunku cywilnoprawnego mogą jednak w ramach swobody w kształtowaniu łączących je stosunków zobowiązaniowych, zawrzeć w umowie postanowienie co do zwrotu (refundacji) należności z tytułu ponoszonych przez Państwa spółkę – leasingodawcę opłat lub kosztów związanych z przedmiotem leasingu, a więc również z tytułu podatku akcyzowego. Niezależnie jednak od tego, czy zwracana leasingodawcy przez leasingobiorcę kwota podatku akcyzowego została np. włączona do raty leasingowej i stanowi jej element kalkulacyjny, czy jest wyodrębniona z tej raty, zawsze jest należnością obciążającą leasingodawcę, wynikającą z odpłatnego świadczenia usługi leasingu. (...)”

V. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH

Poniższe wyjaśnienia dotyczą przepisów ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 278; ostatnia zmiana w Dz. U. poz. 1817), zwanej dalej „ustawą o PDOP”.

1. Sprzedaż usług, dla których podatnikiem VAT jest nabywca, a status małego podatnika dla celów CIT – interpretacja KIS

Przy ustaleniu statusu małego podatnika dla celów CIT sprzedawca powinien uwzględnić kwoty podatku należnego, które w przypadku transakcji objętych mechanizmem odwrotnego obciążenia są naliczane przez usługobiorców. Podatek naliczany od takich transakcji przez usługobiorców jest bowiem podatkiem należnym i dotyczy sprzedaży dokonanej przez sprzedawcę (usługodawcę).

(interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 6 lutego 2026 r., nr 0111-KDIB2-1.4010.587.2025.1.ED)

Stan faktyczny i stanowisko podatnika

W rozpatrywanej sprawie spółka z o.o. prowadziła działalność w zakresie wykonywania prac instalacyjnych na halach produkcyjnych na rzecz zagranicznych podmiotów gospodarczych. Z tytułu tych usług spółka uzyskiwała przychody, przy czym dla celów VAT usługi te

były rozliczane w mechanizmie odwrotnego obciążenia – VAT rozliczał nabywca. Spółka wystawiała faktury dokumentujące świadczenie ww. usług bez wykazania na nich kwoty VAT.

W związku z powyższym spółka miała wątpliwości, **czy ustalając status małego podatnika dla celów CIT powinna brać pod uwagę wartość przychodu ze sprzedaży tych usług w kwocie netto, tj. bez kwoty podatku należnego rozliczanego przez nabywcę.**

Spółka uznała, że wartość przychodu ze sprzedaży ww. usług powinna być uwzględniana wyłącznie w kwocie netto, tj. bez kwoty VAT rozliczanego przez nabywcę. W celu potwierdzenia słuszności swojego stanowiska spółka wystąpiła z wnioskiem o interpretację indywidualną w tej sprawie.

Stanowisko Dyrektora KIS

Organ podatkowy uznał stanowisk spółki za nieprawidłowe i przywołał art. 4a pkt 10 ustawy o PDOP. Na podstawie tego przepisu, dla celów CIT za małego podatnika uważa się podatnika, u którego wartość przychodu ze sprzedaży (wraz z kwotą podatku należnego) nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 2.000.000 euro (przeliczenia kwot wyrażonych w euro dokonuje się według średniego kursu euro ogłaszanego przez NBP na pierwszy dzień roboczy października poprzedniego roku podatkowego, w zaokrągleniu do 1.000 zł).

Organ podatkowy wskazał, że ww. przepis, wprowadzający definicję małego podatnika, zawiera sformułowanie „wartość przychodu ze sprzedaży”, które nie zostało zdefiniowane w ustawie o PDOP, przy czym pojęcia tego nie należy utożsamiać z pojęciem przychodu podatkowego. Zdaniem organu podatkowego, kierując się literalną wykładnią ww. przepisu należy uznać, że **przy obliczaniu ww. limitu – na potrzeby ustalania statusu małego podatnika – uwzględnia się wszelkie przychody ze sprzedaży danego podatnika, w tym także zwolnione od podatku dochodowego, z wyłączeniem przychodów osiągniętych z innego tytułu niż sprzedaż.**

Organ podatkowy przywołał art. 2 pkt 22 ustawy o VAT, na podstawie którego dla celów VAT przez sprzedaż rozumie się odpłatną dostawę towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju, eksport towarów oraz wewnątrzwspólnotową dostawę towarów. Odwołanie się do definicji sprzedaży zawartej w ustawie o VAT, dla potrzeb ustalenia „wartości przychodów ze sprzedaży” w rozumieniu ustawy o PDOP nie zawsze jest jednak – zdaniem organu podatkowego – uzasadnione. Możliwe są bowiem istotne rozbieżności, które mogą powstać pomiędzy wartością sprzedaży ustaloną na podstawie ustawy o VAT a przychodem ze sprzedaży według ustawy o PDOP. W określonych sytuacjach sprzedaż nie podlega VAT (np. sprzedaż usług poza terytorium kraju), a podlega CIT i odwrotnie – sprzedaż, która podlega opodatkowaniu VAT, nie podlega CIT.

Odnosząc się do przedstawionego przez spółkę pytania, organ podatkowy stwierdził, że zastosowanie mechanizmu odwrotnego obciążenia oznacza jedynie przesunięcie obowiązku rozliczenia VAT na usługobiorcę lub nabywcę towarów. Nie oznacza ono natomiast, że w przypadku danej transakcji VAT należny nie wystąpi. Wystąpi on bowiem w związku ze sprzedażą dokonaną przez usługodawcę/sprzedawcę towarów i nadal z tą transakcją będzie identyfikowany. Według Dyrektora KIS, mechanizm odwrotnego obciążenia przenosi jedynie obowiązek rozliczenia tego podatku na usługobiorcę lub nabywcę towarów, tj. podatnika, na rzecz którego są świadczone usługi lub dokonywana jest dostawa towarów. W świetle powyższego organ podatkowy nie zgodził się ze spółką, że przy ustalaniu, czy spółka spełnia definicję małego podatnika dla celów CIT, wartość przychodu ze sprzedaży z tytułu usług, dla których podatnikiem VAT jest nabywca (reverse charge), powinna być ujmowana wyłącz-

nie w kwocie netto, tj. bez kwoty podatku VAT rozliczanego przez nabywcę. Podsumowując organ podatkowy stwierdził:

„(...) przy ustaleniu statusu małego podatnika należy uwzględnić kwoty podatku należnego, które w przypadku transakcji objętych mechanizmem odwrotnego obciążenia są naliczane przez usługobiorców. Podatek naliczany od takich transakcji przez usługobiorców jest bowiem podatkiem należnym i dotyczy sprzedaży dokonanej przez usługodawcę. (...)”

Od redakcji:

Podobne stanowisko zajął Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 31 lipca 2019 r., nr 0114-KDIP2-2.4010.257.2019.1.PP.

2. Odpowiedzi na pytania Czytelników

2.1. Korekta składek ZUS – rozliczenie w kosztach podatkowych pracodawcy

✉ *Spółka z o.o. (opodatkowana tzw. klasycznym CIT) w poprzednich latach (tj. w latach 2022-2023) nie naliczyła składek ZUS od części należności wypłaconych pracownikom, co zostało ujawnione w 2025 r. w wyniku kontroli przeprowadzonej przez ZUS. Spółka dokonała w 2025 r. stosownych korekt deklaracji ZUS, w wyniku czego powstała niedopłata składek. Kwota tej niedopłaty została spółce rozłożona na raty. W którym momencie składki te będą kosztem podatkowym (w przypadku składek finansowanych przez spółkę) oraz kiedy korektę tych składek ująć w księgach rachunkowych (sprawozdanie finansowe za 2025 r. nie zostało jeszcze sporządzone)?*

Składki ZUS, o których mowa w pytaniu, będą mogły zostać zaliczone do kosztów uzyskania przychodów w dacie zapłaty poszczególnych rat do ZUS. Dotyczy to oczywiście składek ZUS w części finansowanej przez spółkę jako pracodawcę. Korektę tę należy ująć w księgach rachunkowych 2025 r.

Składki ZUS jako koszty podatkowe pracodawcy

Kwestie związane z ujmowaniem w kosztach podatkowych pracodawcy (podatnika CIT) składek ZUS od należności pracowniczych reguluje art. 15 ust. 4h oraz art. 16 ust. 1 pkt 57a i ust. 7d ustawy o PDOP.

Na podstawie tych przepisów, składki na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez pracodawcę od należności pracowniczych, a także składki na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, stanowią koszty uzyskania przychodów w miesiącu, za który należności te są należne, pod warunkiem że składki zostaną opłacone w terminie wynikającym z odrębnych przepisów. W przypadku uchybienia powyższemu terminowi, składki podlegają zaliczeniu do kosztów uzyskania przychodów pracodawcy w momencie ich opłacenia do ZUS.

Powyższe dotyczy ujmowania w kosztach podatkowych składek ZUS w części finansowanej przez pracodawcę. Nie dotyczą one natomiast składek ZUS w części finansowanej przez pracowników (takie składki stanowią koszty podatkowe pracodawcy na zasadach określonych dla należności pracowniczych jako „element” tych należności, tj. na

zasadach określonych w art. 15 ust. 4g i art. 16 ust. 1 pkt 57 ustawy o PDOP; składki te nie są „odrębnie” ujmowane w kosztach podatkowych).

Składki ZUS od należności pracowniczych		
zapłata składek do ZUS	składki w części finansowanej przez pracodawcę	składki w części finansowanej przez pracownika
terminowo	koszt podatkowy pracodawcy w miesiącu, za który należność pracownicza jest należna	koszt podatkowy pracodawcy na zasadach przewidzianych dla należności pracowniczych;
po terminie	koszt podatkowy pracodawcy w miesiącu opłacenia składek do ZUS	nie ma tu znaczenia data zapłaty składek do ZUS

Wspomnijmy, że płatnik będący osobą prawną składki ZUS od wynagrodzeń pracowników za dany miesiąc opłaca do 15 dnia następnego miesiąca (zob. art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; Dz. U. z 2025 r. poz. 350 ze zm.).

Niedopłata składek ZUS – ujęcie w kosztach podatkowych

W sytuacji, o której mowa w pytaniu, na skutek kontroli została ujawniona niedopłata składek ZUS, w związku z niewykazaniem we wcześniejszych latach składek od części należności wypłaconych pracownikom. W tym zakresie dokonano stosownych korekt deklaracji ZUS. Należy w tym przypadku ustalić, czy w przedmiotowej sprawie składki te (w części finansowanej przez spółkę) należy ująć w kosztach podatkowych na przedstawionych wyżej zasadach, czy też trzeba stosować przepisy o korekcie kosztów podatkowych. Przypomnijmy, że gdy korekty kosztów wynikają z błędów, oczywistych omyłek, to koszty koryguje się wstecz w okresie, w którym korygowany koszt został pierwotnie uwzględniony w rachunku podatkowym. Natomiast gdy korekta kosztu uzyskania przychodów nie jest spowodowana błędem rachunkowym lub inną oczywistą omyłką, to korekty tej dokonuje się w okresie rozliczeniowym, w którym została otrzymana faktura korygująca lub, w przypadku braku faktury, inny dokument potwierdzający przyczyny korekty (zob. art. 15 ust. 4i ustawy o PDOP).

Uważamy, że w tym przypadku wartość „niedopłaconych” składek – w części finansowanej przez spółkę jako pracodawcę – powinna zostać zaliczona do kosztów uzyskania przychodów spółki na zasadach przewidzianych do ujmowania w kosztach podatkowych składek ZUS. Nie stosuje się tu natomiast przepisów o korekcie kosztów podatkowych.

Podobnie wynika np. z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 10 czerwca 2025 r., nr 0111-KDIB1-3.4010.202.2025.1.JMS.

W związku z powyższym **ww. zaległe składki ZUS (w części finansowanej przez spółkę) spółka będzie mogła zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów w dacie zapłaty poszczególnych rat – odpowiednio w kwocie zapłaconej raty.**

Ujęcie nadpłaty składek ZUS w księgach rachunkowych

Dla celów bilansowych składki ZUS, w części finansowanej przez pracodawcę (płatnika), podlegają ujęciu w kosztach w okresie, którego dotyczą, niezależnie od momentu ich zapłaty (zgodnie z zasadą memoriału zawartą w art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości). Również korekta tych składek powinna być uwzględniona w roku obrotowym, którego korekta dotyczy. W przedmiotowej sprawie nie ma jednak takiej możliwości, przyjmujemy bowiem że księgi rachunkowe za lata 2022-2023 w momencie korekty tych składek były już zamknięte, a sprawozdania finansowe za te lata zatwierdzone. W tej sytuacji zatem ww. niedopłaconą kwotę składek ZUS spółka powinna ująć w księgach rachunkowych na bieżąco, tj. w księgach

rachunkowych roku, w którym ujawniono popełniony przez spółkę błąd – tu: 2025 r. (por. art. 54 ust. 2-3 ustawy o rachunkowości).

Co przy tym ważne, jeśli ww. korekta ma istotną wartość, to odnosi się ją na kapitał (fundusz) własny i wykazuje jako „zysk (stratę) z lat ubiegłych”. Korektę tę ujmuje się w księgach rachunkowych np.:

- **Wn konto 82** „Rozliczenie wyniku finansowego” (w analityce: Skutki błędu z lat ubiegłych),
- **Ma konto 22** „Rozrachunki publicznoprawne” (w analityce: ZUS).

Natomiast w przypadku korekt kosztów o wartości nieistotnej, korektę tę można zaksięgować:

- **Wn konto 40-5** „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”,
- **Ma konto 22**.

Z kolei kwota korekty składek ZUS w części finansowanej przez pracowników może zostać zaksięgowana:

- **Wn konto 23-0** „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń” lub **konto 24** „Pozostałe rozrachunki”,
- **Ma konto 22**.

2.2. Ujęcie w kosztach podatkowych wydatków na zakup maszyny sfinansowanej częściowo z dotacji zwolnionej z CIT

✉ *Spółka z o.o. (opodatkowana tzw. klasycznym CIT) otrzymała w 2025 r. dotację na zakup maszyny (środka trwałego). Dotacja ta korzystała ze zwolnienia z CIT, w związku z czym odpisy amortyzacyjne w części „pokrytej” tą dotacją nie stanowiły kosztu podatkowego. Obecnie (tj. w 2026 r.) spółka zamierza sprzedać ww. maszynę. Czy w tej sytuacji kosztem podatkowym może być cała niezamortyzowana wartość tej maszyny, czy tylko część „niepokryta” ww. dotacją?*

W sytuacji, o której mowa w pytaniu, spółka będzie mogła zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów – w związku ze sprzedażą maszyny (środka trwałego) – całą jej niezamortyzowaną wartość. Fakt, iż jej zakup częściowo został „pokryty” dotacją nie ma tu znaczenia.

Otrzymanie dotacji do zakupu maszyny

Ustalając, jak dla celów CIT rozliczyć sprzedaż maszyny (środka trwałego), której zakup został częściowo sfinansowany dotacją, odnieśmy się w pierwszej kolejności do rozliczenia otrzymanej dotacji i jej wpływu na przychody i koszty podatkowe.

Dla celów CIT otrzymanie dotacji stanowi przychód podatkowy – jest to przychód z tytułu otrzymanych pieniędzy, wartości pieniężnych (zob. art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o PDOP). W niektórych przypadkach przychód ten korzysta ze zwolnienia z CIT. Tak jest np. w przypadku dotacji na zakup/wytworzenie środka trwałego, zwolnionej z CIT na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 21 ww. ustawy (w myśl tego przepisu, wolne od podatku dochodowego są m.in. dotacje, subwencje, otrzymane na pokrycie kosztów albo jako zwrot wydatków związanych z otrzymaniem, zakupem albo wytworzeniem we własnym zakresie środków trwałych lub

wartości niematerialnych i prawnych, od których dokonuje się odpisów amortyzacyjnych). Jednocześnie jednak odpisy amortyzacyjne, dokonywane od tej części ich wartości, która została „pokryta” ww. dotacją, nie stanowią kosztów uzyskania przychodów (zob. art. 16 ust. 1 pkt 48 ww. ustawy).

Wspomnijmy, że podatnik może nie stosować ww. zwolnienia z CIT, jeżeli do upływu terminu złożenia zeznania za rok podatkowy, w którym otrzymał dotację, złoży właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego sporządzone na piśmie oświadczenie o rezygnacji z tego zwolnienia. W takim przypadku ww. odpisy amortyzacyjne mogą zostać zaliczone do kosztów uzyskania przychodów (zob. art. 17 ust. 1g ww. ustawy obowiązujący od 1 stycznia 2024 r.).

Z pytania wynika, że spółka nie zrezygnowała z ww. zwolnienia z CIT, w związku z czym ujmowała w kosztach podatkowych tylko część odpisów amortyzacyjnych dokonywanych od wartości początkowej środka trwałego „niepokrytej” dotacją.

Rozliczenie sprzedaży maszyny

W sytuacji gdy spółka sprzeda maszynę (środek trwały), to wykazuje z tego tytułu przychód podatkowy, generalnie w wysokości odpowiadającej cenie określonej w umowie sprzedaży (bez zawartej w tej cenie kwocie VAT należnego).

W zakresie natomiast rozliczenia w kosztach podatkowych niezamortyzowanej wartości ww. maszyny – w związku z jej sprzedażą – należy mieć na uwadze, że do kosztów podatkowych nie zalicza się wydatków na nabycie/wytworzenie środków trwałych – wydatki te, zaktualizowane zgodnie z odrębnymi przepisami, pomniejszone o sumę odpisów amortyzacyjnych, są kosztem podatkowym w przypadku ich odpłatnego zbycia, bez względu na czas ich poniesienia. Tak wynika z art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy o PDOP.

W świetle powyższego, gdy dochodzi do sprzedaży środka trwałego, wówczas podatnicy mogą zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów jego niezamortyzowaną wartość początkową, tj. różnicę między jego wartością początkową (na którą składają się wydatki na jego zakup/wytworzenie) a dokonanymi odpisami amortyzacyjnymi. Mowa tu także o odpisach amortyzacyjnych wyłączonych z kosztów na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o PDOP.

Przepisy ustawy o PDOP nie odnoszą się natomiast w sposób szczególny do sprzedaży środka trwałego w sytuacji, w której zakup (wytworzenie) środka trwałego został sfinansowany (tu: częściowo) dotacją zwolnioną z CIT. Nie wskazano tu, że podatnik jest zobowiązany wyłączyć z kosztów podatkowych wydatki na zakup środka trwałego „pokryte” dotacją. Wyłączenie to dotyczy jedynie odpisów amortyzacyjnych. W związku z tym uznaje się, że **w przypadku sprzedaży środka trwałego, którego zakup (wytworzenie) został sfinansowany (w tym częściowo) dotacją zwolnioną z CIT, cała niezamortyzowana wartość początkowa środka trwałego może – na ogólnych zasadach – zostać zaliczona do kosztów uzyskania przychodów, tj. również w części „pokrytej” dotacją.**

Tak też uznał Dyrektora KIS np. w interpretacji indywidualnej z 21 stycznia 2026 r., nr 0111-KDIB1-2.4010.611.2025.1.EWJ (dotyczącej dotacji przyznanej na wytworzenie środka trwałego). Jak stwierdził organ podatkowy:

„(...) ograniczenie dotyczące ujmowania w kosztach podatkowych odpisów amortyzacyjnych w części sfinansowanej dotacją nie odnosi się do kosztów uzyskania przychodu związanych ze sprzedażą środka trwałego.

Zatem (...) kosztem uzyskania przychodu przy sprzedaży środka trwałego będzie cała jego niezamortyzowana wartość, tj. wartość początkowa pomniejszona o dokonane odpisy amortyzacyjne niezależnie od faktu, że wytworzenie środka trwałego zostało w całości sfinansowane ze środków z dotacji. (...)”

2.3. Laptopy otrzymane w nieodpłatne użytkowanie

- ✉ ***Otrzymaliśmy od spółki matki w tymczasowe nieodpłatne użytkowanie na okres kilku miesięcy laptopy dla swoich pracowników. Po upływie określonego czasu laptopy te zwrócimy do spółki (nie będzie przeniesienia ich własności). Laptopy te są mocno zużyte. Czy przekazanie laptopów rodzi jakiegokolwiek skutki podatkowe dla któregoś z podmiotów powiązanych: spółki matki lub córki? Jeśli tak, to w jaki sposób powinniśmy to rozliczyć na gruncie CIT lub VAT?***

Skutki w CIT

Jak należy wnosić z pytania, wskazane w nim spółki (spółka matka i spółka córka) zawarły umowę użyczenia, o której jest mowa w art. 710 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z tym przepisem, przez umowę użyczenia użyczający zobowiązuje się zezwolić biorącemu, przez czas oznaczony lub nieoznaczony, na bezpłatne używanie oddanej mu w tym celu rzeczy. Jeżeli umowa nie określa sposobu używania rzeczy, biorący może rzeczy używać w sposób odpowiadający jej właściwościom i przeznaczeniu. Jednakże bez zgody użyczającego biorący nie może oddać rzeczy użyczonej osobie trzeciej do używania (art. 712 K.c.).

Na gruncie przepisów ustawy o PDOP, skutki zawarcia umowy użyczenia rzeczy zasadniczo występują tylko po stronie podmiotu, który na podstawie takiej umowy otrzymał bezpłatnie rzecz do używania. Stosownie bowiem do art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy o PDOP, do przychodów podlega zaliczeniu m.in. wartość rzeczy i praw otrzymanych nieodpłatnie, a także wartość innych nieodpłatnych lub częściowo odpłatnych świadczeń. Taki przychód ustala się na podstawie cen rynkowych stosowanych przy udostępnianiu rzeczy tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem w szczególności ich stanu i stopnia zużycia oraz czasu i miejsca udostępnienia.

Należy jednak zauważyć, że jeżeli wartość takiego nieodpłatnego świadczenia byłaby znacząca (istotna), a jednocześnie między podmiotem użyczającym a biorącym występowałyby powiązania, o których mowa w art. 11a ustawy o PDOP (np. takie jak opisane w pytaniu), to wówczas przychód będący następstwem takiego użyczenia mógłby zostać przez organy podatkowe „przypisany” także podmiotowi użyczającemu rzecz. Podstawą do określenia takiego przychodu (oraz w konsekwencji korekty dochodu) u podmiotu użyczającego byłaby w tym przypadku treść art. 11c ust. 2 ustawy o PDOP. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli w wyniku powiązań istniejących między podmiotami powiązаныmi zostaną ustalone lub narzucone warunki różniące się od warunków, które ustaliłyby między sobą podmioty niepowiązane, i w wyniku tego podatnik wykazuje dochód niższy (stratę wyższą) od tego, jakiego należałoby oczekiwać, gdyby wymienione powiązania nie istniały, to wówczas organ podatkowy może określić dochód (stratę) podatnika bez uwzględnienia warunków wynikających z tych powiązań.

W opisanej sytuacji organ podatkowy mógłby uznać, iż podmiot użyczający – w wyniku istniejących powiązań – świadomie zrezygnował z należnego mu wynagrodzenia za przekazaną innemu podmiotowi rzecz do używania.

W przypadkach, gdy użyczone rzeczy mają być przez biorącego wykorzystywane do wykonywania usług na rzecz użyczającego, to w zgodnej ocenie organów podatkowych wskazany wyżej przychód nie wystąpi. Potwierdzenie tego stanowiska znajdziemy w szeregu wydawanych przez Dyrektora KIS interpretacji indywidualnych, w tym w interpretacji z dnia 24 kwietnia 2024 r., nr 0113-KD IPT2-1.4011.175.2024.1.AP, która – choć dotyczy przepisów ustawy o PDOP – analogicznie jak ustawa o PDOP reguluje kwestie podatkowe związane z nieodpłatnymi świadczeniami. Warto jednak w takiej sytuacji zamieścić w dokumentach in-

formację o tym, iż fakt nieodpłatnego użyczenia miał wpływ np. na jakość takiej usługi, czy bezpieczeństwo jej wykonania, a także został uwzględniony w kalkulacji ceny za wykonaną/otrzymaną usługę.

Trudno ocenić na podstawie przedstawionej w pytaniu sytuacji, jaką wartość „nieodpłatnego świadczenia”, w związku z otrzymaniem przez spółkę córkę do używania laptopów, spółka ta powinna przyjąć jako swój przychód z tytułu otrzymanych nieodpłatnie świadczeń. Zaznaczamy jedynie, iż wpływ na taką wartość ma nie tylko stan fizyczny (zużycie) otrzymanych laptopów, lecz także zainstalowane na nich oprogramowanie.

Skutki w VAT

Oddanie towarów (tu: laptopów) do nieodpłatnego używania innemu podmiotowi zobowiązuje podatnika (tu: spółkę matkę) do wykazania VAT należnego, jeżeli ww. czynność nie ma związku z działalnością gospodarczą tego podatnika, a od nabycia (importu, wytworzenia) tych towarów podatnikowi przysługiwało prawo do odliczenia VAT. Jeżeli natomiast nieodpłatne przekazanie towarów ma związek z celami firmowymi podatnika (np. towary te kontrahent będzie wykorzystywał w celu wykonania określonych czynności dla podatnika), takie przekazanie nie jest opodatkowane VAT. Tak wynika z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o VAT.

Natomiast po stronie podmiotu, który otrzymał towar do nieodpłatnego użytkowania, żadne skutki w VAT nie wystąpią.

VI. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Poniższe wyjaśnienia dotyczą przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163; ostatnia zmiana w Dz. U. poz. 1858), zwanej dalej „ustawą o PODOF”.

1. Odpowiedzi Min. Fin. na pytania dziennikarzy

1.1. Faktura wystawiona dla osoby fizycznej a nowy wzór PKPiR

Od 1 stycznia 2026 r. obowiązuje nowe rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 6 września 2025 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz. U. poz. 1299). W „nowym” wzorze podatkowej księgi określonym w załączniku do ww. rozporządzenia dodano m.in. kolumnę nr 5 – identyfikator podatkowy kontrahenta.

W praktyce podatnicy wystawiają faktury nie tylko na rzecz firm, ale również dla osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Zapytano Ministerstwo Finansów (dalej: MF), czy w przypadku wystawienia takiej faktury (dla osoby fizycznej niewprowadzającej działalności gospodarczej), podatnik prowadzący PKPiR w ww. kolumnie powinien wpisać numer PESEL kontrahenta.

MF w odpowiedzi z 9 lutego 2026 r. przekazywanej do mediów na zapytania dziennikarzy (ID informacji 678841) odpowiedziało:

„(...) W opisanym przypadku podatnik prowadzący podatkową księgę przychodów i rozchodów nie jest obowiązany do wpisania w kolumnie 5 numeru PESEL kontrahenta.

Wzór PKPiR dostępny
w programie DRUKI Gofin
w dziale Podatek dochodowy

Zgodnie z ust. 5 objaśnień do podatkowej księgi przychodów i rozchodów zawartych w załączniku do rozporządzenia w sprawie PKPiR, kolumny 5-7 są przeznaczone do wpisywania: identyfikatora podatkowego kontrahenta, imienia i nazwiska (nazwy firmy) oraz adresu kontrahenta (dostawców lub odbiorców), z którym zawarta została transakcja dotycząca zakupu materiałów, towarów handlowych itp. lub ze sprzedaży towarów, gdy transakcja ta jest udokumentowana fakturą lub paragonem fiskalnym. Jeżeli podatnik wpisze w kolumnie 5 identyfikator podatkowy kontrahenta, nie wpisuje w kolumnie 6 i 7 jego pozostałych danych. Kolumn tych podatnik nie wypełnia w przypadku zapisów dotyczących przychodu ze sprzedaży na podstawie dowodu wewnętrznego oraz raportów fiskalnych.

Kolumny te podatnik wypełnia więc na podstawie danych zawartych w dowodzie księgowym, którym jest między innymi faktura wystawiona zgodnie z odrębnymi przepisami.

Zgodnie z art. 106e ust. 1 pkt 5 ustawy VAT, faktura powinna zawierać numer, za pomocą którego nabywca towarów lub usług jest zidentyfikowany na potrzeby podatku lub podatku od wartości dodanej, pod którym otrzymał on towary lub usługi, z zastrzeżeniem pkt 24 lit. b, pkt 26 i 27.

Z przepisu tego wynika więc, że faktura nie musi zawierać nr PESEL kontrahenta, gdyż nie jest to numer, który służy do identyfikacji nabywcy dla potrzeb podatku VAT lub podatku od wartości dodanej.

W opisanym stanie faktycznym, to jest w sytuacji, **gdy podatnik prowadzący księgę wystawia fakturę dla osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, nie jest on obowiązany do wpisania w kolumnie 5 numeru PESEL kontrahenta** (podkreśl. red.).”

1.2. Preferencyjne rozliczenie osoby samotnie wychowującej dzieci

Osoba, która samotnie wychowuje dzieci, może skorzystać z preferencyjnego opodatkowania dochodów, o którym mowa w art. 6 ust. 4d ustawy o PDOF. Preferencja ta polega generalnie na tym, że podatek jest określany w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy dochodów osoby samotnie wychowującej dzieci.

Jednym z warunków skorzystania z preferencyjnego opodatkowania dochodów jest to, aby osoba samotnie wychowująca dziecko lub jej dziecko:

- nie stosowała/o przepisów dotyczących podatku liniowego lub przepisów ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym (z wyjątkiem regulacji dotyczących tzw. najmu prywatnego) – w zakresie osiągniętych w roku podatkowym przychodów, poniesionych kosztów uzyskania przychodów, zobowiązania lub uprawnienia do zwiększania lub pomniejszenia podstawy opodatkowania albo przychodów, zobowiązania lub uprawnienia do dokonywania innych doliczeń lub odliczeń,
- nie podlegała/o opodatkowaniu na zasadach wynikających z ustawy o podatku tonażowym lub ustawy o aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych.

Zapytano MF, czy osoba samotnie wychowująca dzieci może skorzystać z ww. preferencyjnego rozliczenia w sytuacji, gdy poza tym, iż była zatrudniona na umowę o pracę i osiągnęła dochody z tego tytułu, była również współnikiem w spółce jawnej (jak wnioskujemy – niebędącej podatnikiem CIT), która w roku podatkowym poniosła stratę.

Z odpowiedzi MF z 2 lutego 2026 r. przekazywanej do mediów na zapytania dziennikarzy (ID informacji 677976) wynika, że **poniesienie straty z działalności gospodarczej nie wpływa na prawo do preferencyjnego opodatkowania osoby samotnie wychowującej dzieci**. MF uznało bowiem, że:

„(...) w sytuacji gdy Pani X stratę z udziału w spółce jawnej wykazuje w PIT-36L (czyli stosuje art. 30c ustawy PIT), to nie może obliczyć podatku od dochodów z umowy o pracę na zasadach przewidzianych dla osób samotnie wychowujących dzieci. Natomiast w przypadku wykazywania tej straty w PIT-36, może skorzystać z tej preferencji. (...)”

2. Odpowiedzi na pytania Czytelników

2.1. Zakup paliwa do świadczenia usług transportowych – ujęcie w PKPiR

- ☒ *Podatnik prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której świadczy usługi transportowe. Koszty uzyskania przychodów ewidencjonuje w PKPiR metodą uproszczoną. W styczniu 2026 r. zakupił paliwo na potrzeby świadczenia ww. usług. Faktura na ten zakup została wystawiona w KSeF w dniu 4 lutego 2026 r. W jakim miesiącu powinien ująć w PKPIR koszt z tytułu ww. zakupu?*

Skoro faktura, o której wspomniano w pytaniu, została wystawiona w KSeF w dniu 4 lutego 2026 r., to podatnik powinien ją ująć w kosztach uzyskania przychodów w lutym br. Należy ją wpisać w PKPiR w kolumnie 15 „Pozostałe wydatki” pod datą 4 lutego 2026 r.

Ujmowanie kosztów w PKPiR prowadzonej metodą uproszczoną

W przypadku podatników prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów (PKPiR) metodą uproszczoną, koszty uzyskania przychodów podlegają potrąceniu tylko w tym roku podatkowym, w którym zostały poniesione (art. 22 ust. 4 ustawy o PDOF).

Za dzień poniesienia kosztu uzyskania przychodów uważa się dzień wystawienia faktury (rachunku) lub innego dowodu stanowiącego podstawę do zaksięgowania (ujęcia) kosztu (art. 22 ust. 6b ustawy o PDOF).

Zasadę tę należy stosować zarówno do wydatków poniesionych na zakup materiałów (surowców) podstawowych i towarów handlowych (z pewnym zastrzeżeniem, o którym mowa dalej), jak również pozostałych wydatków, co wynika z § 10 rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 6 września 2025 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz. U. poz. 1299), dalej: rozporządzenia w sprawie PKPiR. Przepis ten stanowi, że ww. wydatki są wpisywane do księgi według zasad potrącania kosztów uzyskania przychodów określonych w ustawie o podatku dochodowym.

Przy czym, jak stanowi § 9 ww. rozporządzenia, jeżeli materiał (surowiec) podstawowy lub pomocniczy lub towar handlowy, którego zakup – zgodnie z przepisami rozporządzenia – jest dokumentowany fakturami dostawców, został dostarczony do zakładu lub dokonano nim obrotu przed otrzymaniem faktury, należy sporządzić szczegółowy opis otrzymanego materiału (surowca) podstawowego lub pomocniczego lub towaru handlowego i dokonać zapisu w księdze na podstawie opisu. Opis jest potwierdzany datą i podpisem osoby, która przyjęła dostawę oraz przechowywany jako dowód zakupu i połączony z nadesłaną następnie fakturą w postaci papierowej. Jeżeli nie jest to faktura w postaci papierowej, podatnik uzupełnia opis o numer tej faktury, a w przypadku faktury wystawionej przy użyciu KSeF – o numer identyfikujący tę fakturę w tym systemie. Ewentualna różnica w stosunku do wartości podanej na fakturze jest wpisywana do księgi w dniu otrzymania faktury. Jeżeli podatnik otrzymał fakturę przed dniem dokonania zapisu w księdze, opis dołącza do otrzymanej faktury, a zapisów w księdze dokonuje na podstawie otrzymanej faktury.

Dla Prenumeratorów GOFIN

Ujednolicone przepisy prawne dostępne w serwisie www.przepisy.gofin.pl

Wydatki na paliwo w firmie transportowej – rodzaj kosztu w PKPiR

Podatnicy prowadzący PKPiR koszty uzyskania przychodów ujmują w tej księdze z podziałem na rodzaje w odpowiednich kolumnach, tj. m.in.:

- w kolumnie 12 – ujmują wydatki na zakupu materiałów oraz towarów handlowych według cen zakupu,
- w kolumnie 15 – wpisują pozostałe koszty.

Pojęcie materiałów i towarów handlowych zostało zdefiniowane w § 2 pkt 1 lit. a)-c) rozporządzenia w sprawie PKPiR. Z definicji tych wynika, że:

- towarami handlowymi są wyroby przeznaczone do sprzedaży w stanie nieprzerobionym; towarami handlowymi są również produkty uboczne uzyskiwane przy prowadzeniu działów specjalnych produkcji rolnej,
- materiałami (surowcami) podstawowymi są materiały (surowce), które w procesie produkcji lub przy świadczeniu usług stają się główną substancją wyrobu gotowego; do materiałów (surowców) podstawowych zalicza się również materiały (surowce) stanowiące część składową (montażową) wyrobu lub ściśle z wyrobem związane (np. opakowania – puszki, butelki) oraz opakowania wysyłkowe wielokrotnego użytku (np. transportery, palety), jeżeli opakowania te nie są środkami trwałymi,
- materiałami (surowcami) pomocniczymi są materiały (surowce) niebędące materiałami (surowcami) podstawowymi, które są zużywane w związku z działalnością gospodarczą i bezpośrednio oddają wyrobowi swoje właściwości.

Wydatki, które nie spełniają ww. przesłanek uznania ich za materiały/towary, co do zasady, kwalifikuje się do pozostałych kosztów, podlegających ujęciu w kolumnie 15 PKPiR. Wynika to również z objaśnień do podatkowej księgi. Wskazano tam, iż kolumna 15 jest przeznaczona do wpisywania pozostałych wydatków (poza wymienionymi w kolumnach 12-14), z wyjątkiem wydatków, których zgodnie z ustawą o podatku dochodowym nie uznaje się za koszty uzyskania przychodów. Ponadto wskazano tam przykładowe wydatki podlegające ujęciu w tej kolumnie, m.in. takie jak: czynsz za lokal, opłata za energię elektryczną, gaz, woda, c.o., opłata za telefon, **zakup paliw**, wydatki dotyczące remontów, amortyzacja środków trwałych, składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe pracowników, wpłaty dokonywane do pracowniczych planów kapitałowych w części finansowanej przez pracodawcę, składki na ubezpieczenie wypadkowe pracowników, składki na FP, FS oraz FGŚP, wartość zakupionego wyposażenia.

W praktyce wykształciło się stanowisko, zgodnie z którym paliwo wykorzystywane do świadczenia usług transportowych nie stanowi materiału podstawowego ani pomocniczego. Tak wynika m.in. z wyroku NSA w Łodzi z 8 grudnia 2000 r., sygn. akt I SA/Łd 2172/98, w którym czytamy:

„(...) Określone przedmioty (materiały, surowce, części zamienne) mogą służyć wykonaniu usługi, mogą być zużywane w trakcie świadczenia usługi, mogą wchodzić w skład przedmiotów stanowiących efekt wykonania usługi (np. w zakresie budownictwa, czy usługach polegających na wykonaniu wyrobu na indywidualne zamówienie), ale w żadnym razie nie mogą stać się częścią usługi. Usługa jest czynnością (zespołem czynności), a nie przedmiotem materialnym, a więc żadne przedmioty nie mogą stać się częścią usługi.

Z powyższych względów paliwo do samochodów, przy których pomocy podatnik świadczy usługi transportowe, nie może być uznane za materiał podstawowy (...). Z tych samych przyczyn nie może być również uznane za materiał pomocniczy. (...)”

Tak samo uznał WSA w Gliwicach z 9 lipca 2024 r., sygn. akt I SA/Gl 70/24 (orzeczenie nieprawomocne). Zdaniem sądu, podejście to koresponduje z objaśnieniami do ww. rozpo-

rządzenia co do tego, że wydatki na paliwo powinny być traktowane jako koszty pozostałe (podobnie jak wydatki na inne nośniki energii).

Zatem wydatek na paliwo wykorzystywane do świadczenia usług transportowych należy uznać za pozostały koszt podlegający ujęciu w kolumnie 15 PKPiR.

Data ujęcia w PKPiR faktury kosztowej wystawionej w KSeF

Jak już wskazaliśmy, w przypadku podatników prowadzących PKPiR dniem poniesienia kosztu uzyskania przychodów jest dzień wystawienia m.in. faktury.

Od 1 lutego 2026 r. funkcjonuje Krajowy System e-Faktur (KSeF), służący do wystawiania, przesyłania, odbierania i przechowywania faktur ustrukturyzowanych. W przypadku gdy faktura została wystawiona w ww. systemie w trybie Online, za datę wystawienia faktury uznaje się dzień jej przesłania do KSeF (pisaliśmy na ten temat w BI nr 4 z 1 lutego 2026 r.).

Pełna obsługa KSeF w programie DRUKI Gofin - już dostępna!

W pytaniu podatek wskazał, że faktura została wystawiona w KSeF w dniu 4 lutego 2026 r. Fakturę tę podatek powinien ująć zatem w PKPiR w kolumnie 15 „Pozostałe wydatki” w dacie jej wystawienia w KSeF (tj. 4 lutego br.). W tym przypadku nie ma znaczenia to, że zakupu paliwa podatek dokonał w styczniu br.

2.2. Czy zwrot zadatku w podwójnej wysokości stanowi przychód u otrzymującego i koszt u zwracającego?

Osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej wpłaciła zadek na pobyt w hotelu. Niestety z przyczyn leżących po stronie hotelu (konieczność przeprowadzenia pilnego remontu) pobyt ten został odwołany. Spółka prowadząca ten hotel zwróciła tej osobie zadek w podwójnej wysokości. Czy nadwyżka ponad pierwotnie wpłaconą kwotę stanowi dla ww. osoby przychód podlegający opodatkowaniu? Czy kwota zwróconego zadatku może stanowić koszt uzyskania przychodów?

Otrzymała nadwyżka ponad kwotę uprzednio wpłaconego zadatku stanowi przychód podlegający opodatkowaniu. Zwrot zadatku zasadniczo może stanowić koszt uzyskania przychodu w tej części, w jakiej został poniesiony przez spółkę.

Zadek na gruncie Kodeksu cywilnego

Kodek cywilny definiuje zadek w art. 394. Wskazano w nim, że w braku odmiennego zastrzeżenia umownego albo zwyczaju zadek dany przy zawarciu umowy ma to znaczenie, że w razie niewykonania umowy przez jedną ze stron druga strona może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić i otrzymany zadek zachować, a jeżeli sama go dała, może żądać sumy dwukrotnie wyższej.

W razie wykonania umowy zadek ulega zaliczeniu na poczet świadczenia strony, która go dała, przy czym jeżeli zaliczenie nie jest możliwe, zadek ulega zwrotowi.

W razie rozwiązania umowy zadek powinien być zwrócony, a obowiązek zapłaty sumy dwukrotnie wyższej odpada. To samo dotyczy przypadku, gdy niewykonanie umowy nastąpiło wskutek okoliczności, za które żadna ze stron nie ponosi odpowiedzialności albo za które odpowiedzialność ponoszą obie strony.

Zwrot zadatku w podwójnej wysokości a przychód u otrzymującego

Przychodami, co do zasady, są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń (art. 11 ust. 1 ustawy o PDOF).

Jednym ze źródeł przychodów w podatku PIT są inne źródła (art. 10 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy). Przykładowe przychody pochodzące z tego źródła zostały wymienione w art. 20 ust. 1 ustawy o PDOF.

W sytuacji gdy osoba otrzymuje zwrot zadatku w kwocie wyższej od uprzednio wpłaconej, osiąga ona przysporzenie majątkowe stanowiące przychód podatkowy. Przychodem w tym przypadku będzie kwota stanowiąca różnicę pomiędzy zwróconą kwotą zadatku (w podwójnej wysokości) a kwotą zadatku uprzednio wpłaconą. Otrzymana nadwyżka stanowi przychód z innych źródeł i podlega opodatkowaniu. Nie jest to świadczenie stricte odszkodowawcze, tym samym nie korzysta ze zwolnienia z PIT na podstawie art. 21 ustawy o PDOF.

Tak też uznają organy podatkowe. Jak czytamy np. w interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 13 maja 2024 r., nr 0115-KDIT1.4011.121.2024.2.DB:

„(...) zadatek pełni (...) funkcje surogatu odszkodowania za niewykonanie umowy, występuje jako świadczenie o charakterze quasi odszkodowawczym. Zachowanie zadatku lub uzyskany zwrot jego podwójnej wartości nie stanowią jednak odszkodowania, a jedynie pełnią tę samą funkcję. Konsekwencją powyższego charakteru jest – zarówno w przypadku przepadku zadatku, jak i uzyskania sumy dwukrotności przekazanego zadatku – niemożność domagania się uzupełniającego odszkodowania na zasadach ogólnych Kodeksu cywilnego.

(...) Tym samym zwrot zadatku w podwójnej wysokości nie jest świadczeniem stricte odszkodowawczym i nie mieści się w katalogu zwolnień przedmiotowych zamieszczonym w art. 21 ust. 1 ww. ustawy (o PDOF – przyp. red.).

(...) otrzymana przez zainteresowanych kwota – w wysokości przewyższającej wpłaconą wcześniej kwotę zadatku – stanowi przychód z innych źródeł podlegający opodatkowaniu. (...)”

Na koniec roku podmiot zwracający ww. zadatek (tu: spółka) ma obowiązek sporządzenia

Wzór informacji PIT-11 dostępny w programie DRUKI Gofin w dziale Podatek dochodowy

i przesłania podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu informacji PIT-11, w której wykaże kwotę ww. przychodu. Przychód ten podatnik sam powinien opodatkować w zeznaniu rocznym.

Zwrócony zadatek a koszty uzyskania przychodów

Kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów, z wyjątkiem kosztów wymienionych w tzw. negatywnym katalogu kosztów określonym w art. 23 ustawy o PDOF (art. 22 ust. 1 tej ustawy). Co prawda w art. 23 ust. 1 pkt 54 ww. ustawy wskazano, że nie uważa się za koszty uzyskania przychodów strat (kosztów) powstałych w wyniku utraty dokonanych przedpłat (zaliczek, zadatków) w związku z niewykonaniem umowy, jednak przepis ten nie będzie miał zastosowania w omawianej sytuacji, gdyż dotyczy on utraty m.in. zadatku przez wpłacającego.

W świetle powyższego zwrot zadatku w podwójnej wysokości należy rozpatrywać tu w świetle ogólnych przesłanek wynikających z art. 22 ust. 1 ustawy o PDOF. Tym samym przyjmując, iż zwrot zadatku służył zachowaniu bądź zabezpieczeniu źródła przycho-

dów oraz miał racjonalne i gospodarcze uzasadnienie w aspekcie prowadzonej przez podatnika działalności gospodarczej, to wydatek z tego tytułu może stanowić koszt uzyskania przychodów.

Należy zwrócić uwagę, że zwrócony przez spółkę zadatek może być kosztem uzyskania przychodów tylko w tej części, w jakiej został przez nią poniesiony (tu: kwota stanowiąca różnicę między kwotą zwróconą a kwotą wcześniej otrzymaną).

2.3. Wynagrodzenie za pracę i emerytura otrzymane w tym samym dniu a prawo do ulgi dla seniorów

- Z dniem 30 stycznia 2026 r. została rozwiązana umowa o pracę z pracownicą odchodzącą na emeryturę. W tym dniu wypłaciliśmy jej odprawę emerytalną i ekwiwalent za niewykorzystany urlop. Zastosowaliśmy jej ulgę dla seniorów, gdyż miała złożone stosowne oświadczenie. Wynagrodzenie należne za styczeń br. wypłaciliśmy jej w dniu 5 lutego br. W tym samym dniu osoba ta otrzymała pierwszą emeryturę. Czy do wynagrodzenia tego mogliśmy zastosować ulgę dla seniorów?*

Jeśli ww. osoba po ustaniu zatrudnienia złożyła płatnikowi nowe oświadczenie, że spełnia warunki do zastosowania ulgi dla seniorów, to płatnik mógł zastosować tę ulgę do wynagrodzenia za styczeń br. Zdaniem organu podatkowego, prawo do ww. ulgi przysługuje również w sytuacji, gdy pierwszą emeryturę podatnik otrzymał tego samego dnia co wynagrodzenie za pracę.

Warunki uprawniające do ulgi dla seniorów

Prawo do tzw. ulgi dla seniorów przysługuje na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 154 ustawy o PDOF. Z przepisu tego wynika, że zwolnieniu od podatku dochodowego podlegają przychody m.in. ze stosunku pracy otrzymane przez podatnika po ukończeniu 60. roku życia w przypadku kobiet i 65. roku życia w przypadku mężczyzn, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85.528 zł. Podatnik ma prawo do ulgi dla seniorów pod warunkiem, że z tytułu uzyskania ww. przychodów podlega ubezpieczeniom społecznym (w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych) oraz mimo nabycia uprawnienia nie otrzymuje emerytury, renty czy innych świadczeń wymienionych w powołanym przepisie.

Kolejnym warunkiem do skorzystania z ww. ulgi jest złożenie przez seniora płatnikowi (tu: pracodawcy) na piśmie oświadczenia (np. na druku PIT-2), że spełnia on warunki do stosowania tego zwolnienia z PIT. Płatnik uwzględni to oświadczenie najpóźniej od miesiąca następującego po miesiącu, w którym je otrzymał.

UWAGA! Wzór oświadczenia PIT-2 dostępny w programie DRUKI Gofin w dziale Podatek dochodowy.

Wypłata wynagrodzenia i emerytury w tym samym dniu a ulga dla seniorów

W praktyce może się zdarzyć – tak jak w sytuacji opisanej w pytaniu – że wypłata wynagrodzenia i pierwszej emerytury następuje tego samego dnia. Czy płatnik może wówczas

zastosować ulgę dla seniorów? Na ten temat wypowiedział się Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 24 października 2025 r., nr 0112-KDIL2-1.4011.785.2025.2.KF, rozpatrując sprawę podatkiczki, której ostatnie wynagrodzenie za pracę i odprawa emerytalna wpłynęły na rachunek bankowy tego samego dnia co pierwsza emerytura. Organ podatkowy wyjaśnił, że:

„(...) z przepisu art. 21 ust. 1 pkt 154 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wynika, że zwolnione z podatku są przychody otrzymane przez podatnika, który mimo nabycia uprawnienia (prawa) do emerytury, tej emerytury nie otrzymuje. Tym samym warunek „nieotrzymywania emerytury” jako warunek do zastosowania ww. zwolnienia podatkowego powinien być spełniony na moment otrzymania przychodu, tj. na moment wypłaty należności ze stosunku pracy. Jak wynika natomiast z art. 11 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, przychód powstaje w momencie otrzymania środków pieniężnych lub postawienia ich do dyspozycji podatnika.

*Posiadanie przez pracownika uprawnień do emerytury, która nie została przed dniem wypłaty wynagrodzenia wypłacona, nie wyklucza go zatem z korzystania ze zwolnienia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 154 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Tym samym data faktycznej wypłaty emerytury (przed czy po dniu wypłaty wynagrodzenia ze stosunku pracy) ma w sprawie kluczowe znaczenie. W przypadku zaś, **gdy emerytura wpłynęła tego samego dnia co wynagrodzenie ze stosunku pracy, przyjęc należy, że to wynagrodzenie jeszcze korzysta ze zwolnienia z opodatkowania** (podkreśl. red.).*

(...) W związku z tym, że pierwszą emeryturę, wynagrodzenie oraz odprawę emerytalną otrzymała Pani w tym samym dniu przyjęc należy, że warunek „nieotrzymywania emerytury” na moment otrzymania przychodu z tytułu ww. należności ze stosunku pracy jako warunek do zastosowania ww. zwolnienia podatkowego został spełniony. (...)”

Konieczne nowe oświadczenie

Należy zwrócić uwagę, że złożone przez podatnika (pracownika) oświadczenie o stosowaniu ulgi dla seniorów traci ważność z chwilą rozwiązania stosunku pracy (art. 31a ust. 7 ustawy o PDOF). Nie ma jednak przeszkód, aby podatnik (były pracownik) złożył płatnikowi nowe oświadczenie w ww. sprawie, po ustaniu stosunku pracy. Takie stanowisko prezentują również organy podatkowe. Jak czytamy przykładowo w interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 12 września 2025 r., nr 0115-KDIT2.4011.416.2025.2.ŁS:

„(...) literalne brzmienie art. 31a ust. 7 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, jak również żaden inny przepis ww. ustawy nie wyklucza możliwości składania przez podatnika nowych wniosków i oświadczeń po ustaniu stosunku prawnego (np. wygaśnięciu umowy zlecenia, rozwiązaniu umowy o pracę). Brak możliwości składania wniosków i oświadczeń po ustaniu stosunku prawnego nie został również wskazany w treści Objasnień podatkowych z 30 grudnia 2022 r. dotyczących oświadczeń i wniosków mających wpływ na wysokość zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych obliczanych przez płatników tego podatku.

W konsekwencji należy przyjęc, że po rozwiązaniu umowy o pracę podatnik nie traci uprawnienia do złożenia płatnikowi oświadczenia o stosowaniu zwolnienia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 154 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Płatnik ma obowiązek przyjęc takie oświadczenie i uwzględnić je przy obliczaniu zaliczek na podatek dochodowy od świadczeń wypłacanych po ustaniu stosunku pracy – najpóźniej od miesiąca następującego po miesiącu, w którym oświadczenie zostało złożone. W zależności od okoliczności oraz możliwości technicznych płatnika, oświadczenie może być zastosowane również do wypłat dokonanych niezwłocznie po jego otrzymaniu. (...)”

Podsumowanie

W sytuacji opisanej w pytaniu, przy wypłacie ostatniego wynagrodzenia, były pracodawca mógł więc zastosować byłej pracownicy ulgę dla seniorów, jeśli po ustaniu zatrudnienia złożyła ona nowe oświadczenie, że spełnia warunki do zastosowania tej ulgi. Jak już wskazano, prawo do ww. ulgi przysługuje również w sytuacji, gdy ww. osoba w tym samym dniu otrzymała ostatnie wynagrodzenie za pracę oraz pierwszą emeryturę.

VII. ŚRODKI TRWAŁE

1. Obniżenie stawek amortyzacyjnych środków trwałych a unikanie opodatkowania – opinia zabezpieczająca KAS

Obniżenie stawek amortyzacyjnych nie spełnia ustawowych kryteriów do uznania takiej czynności za korzyść sprzeczną z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisu, a więc czynności dokonanej w celu uniknięcia opodatkowania, o której mowa w art. 119a § 1 Ordynacji podatkowej.

(informacja o wydaniu opinii zabezpieczającej Szefa Krajowej Administracji Skarbowej z 23 stycznia 2026 r., nr DKP2.8082.14.2025)

Wydana na podstawie art. 119y § 1 Ordynacji podatkowej opinia zabezpieczająca Szefa KAS służy ochronie podatnika przed negatywnymi konsekwencjami zastosowania przez organy podatkowe klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania (GAAR). Stanowi ona oficjalne stanowisko organu podatkowego potwierdzające, że planowane lub zrealizowane działania podatnika nie mają na celu jedynie osiągnięcia korzyści podatkowej i nie są to działania sztuczne służące uniknięciu opodatkowania.

Przedmiotowe postępowanie stanowi analizę, czy modyfikacja stawek amortyzacyjnych dla środków trwałych wprowadzonych do ewidencji do 31 grudnia 2020 r., polegająca na ich obniżeniu w okolicznościach wynikających ze złożonego wniosku, odpowiada ustawowym kryteriom unikania opodatkowania wskazanym w art. 119a § 1 Ordynacji podatkowej, a tym samym, czy istnieją podstawy do zastosowania klauzuli GAAR.

Opis czynności poddanej ocenie

Środki trwałe spółki z o.o., w odniesieniu do których obniżono stawki amortyzacyjne, były wykorzystywane na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej, stanowiącej działalność produkcyjną, handlową i usługową w zakresie wyrobów i usług wytworzonych na terenie strefy. Działalność spółki korzystała z pomocy publicznej, w związku z czym jej dochód w tym okresie był zwolniony od podatku. W stosunku do środków trwałych ujętych w ewidencji dla celów podatkowych spółka zasadniczo dokonywała odpisów amortyzacyjnych metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych wynikających z Wykazu rocznych stawek amortyzacyjnych. W przyszłości spółka nie wykluczała dalszej modyfikacji obniżonych już stawek amortyzacyjnych poprzez ich podwyższanie lub dalsze obniżanie (np. w przypadku, gdy zmienią się warunki wykorzystywania danego środka trwałego), jednakże w żadnym przypadku nie miało dojść w wyniku takiej modyfikacji

do zmiany stawki na stawkę wyższą niż stawka przewidziana w ustawie o PDOP. Ponadto ustalone w wyniku obniżenia stawki amortyzacyjne zawsze miały być wyższe od zera.

Po wyczerpaniu przyznanego limitu pomocy publicznej (lub po upływie czasu na jej wykorzystanie), spółka planowała podwyższenie uprzednio obniżonych stawek odpisów amortyzacyjnych i zaliczanie ich do kosztów uzyskania przychodów.

Identyfikacja korzyści podatkowej

Przepisy podatkowe, oprócz możliwości podwyższania stawek amortyzacyjnych, przewidują również możliwość ich obniżania. Zgodnie bowiem z art. 16i ust. 5 ustawy o PDOP, podatnicy mogą obniżyć podane w Wykazie stawek amortyzacyjnych stawki dla poszczególnych środków trwałych. Zmiany stawki dokonuje się począwszy od miesiąca, w którym środki te zostały wprowadzone do ewidencji albo od pierwszego miesiąca każdego następnego roku podatkowego. Obniżanie stawek amortyzacji jest tożsame z generowaniem niższych kosztów uzyskania przychodów z tytułu zużywania się składników majątkowych. Co istotne – w kontekście identyfikacji potencjalnej korzyści podatkowej – działanie to nie wiąże się z ryzykiem bezpowrotnej utraty kosztu w postaci amortyzacji, ponieważ jest jedynie czasowe i w praktyce oznacza wydłużenie amortyzacji składnika majątkowego. Obniżenie stawek amortyzacyjnych pozwala na przesunięcie kosztów podatkowych w postaci odpisów amortyzacyjnych na przyszłe lata; dla przykładu, w okresie ponoszenia przez podatnika strat podatkowych, korzystnym rozwiązaniem może okazać się stosowanie maksymalnie obniżonych stawek amortyzacyjnych, a w okresie osiągania dochodów powrót do stawek wynikających z Wykazu stawek amortyzacyjnych.

W ocenie Szefa KAS, zarządzanie kosztami podatkowymi w postaci odpisów amortyzacyjnych jako wynik kształtowania poziomu dochodu do opodatkowania, niewątpliwie może przynieść podatnikom określone korzyści. Zaplanowanie amortyzacji podatkowej jest niewątpliwie sposobem na zarządzanie podatkowymi kosztami przedsiębiorstwa, bowiem już przez sam wybór najbardziej odpowiedniej dla siebie metody amortyzacji podatnik uzyskuje możliwość wpływu na wysokość obciążeń podatkowych – opóźniając lub przyspieszając moment wykazania dochodu do opodatkowania – co finalnie może wpłynąć na odsunięcie w czasie powstania zobowiązania podatkowego lub obniżenie jego wysokości albo na powstanie lub zawyżenie straty podatkowej.

Jak wskazał Szef KAS, korzyścią podatkową, jaką osiągnie spółka w efekcie pierwotnego obniżenia stawek amortyzacyjnych w okresie korzystania z pomocy publicznej i następczego podwyższenia ww. stawek po wykorzystaniu limitu pomocy publicznej, będzie możliwość zmniejszenia zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy, który nastąpi po roku, w którym zostanie wykorzystany limit pomocy publicznej i lata następne. Nie ulega zatem wątpliwości, że spółka uzyska korzyść podatkową w rozumieniu art. 3 pkt 18 Ordynacji podatkowej.

Mając na uwadze powyższe Szef KAS uznał, że w niniejszej sprawie możliwe jest zidentyfikowanie pierwszej z przesłanek koniecznych dla stwierdzenia unikania opodatkowywania, tj. powstania korzyści podatkowej.

Ustalenie, czy osiągnięcie korzyści podatkowej było głównym lub jednym z głównych celów dokonania czynności

Niewątpliwie podstawowym celem przyświecającym dokonaniu czynności było osiągnięcie korzyści podatkowej polegającej na niepowstaniu lub zaniżeniu zobowiązania podatkowe-

---

go w przyszłości poprzez przesunięcie momentu rozpoznawania odpisów amortyzacyjnych w czasie.

Co za tym idzie, w niniejszej sprawie doszło do spełnienia kolejnej przesłanki mogącej warunkować wydanie decyzji z zastosowaniem art. 119a Ordynacji podatkowej, tj. osiągnięcie korzyści podatkowej było głównym celem dokonania czynności.

Sprzeczność korzyści podatkowej z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisu

Zdaniem Szefa KAS, dzięki możliwości wynikającej wprost z art. 16i ust. 5 ustawy o PDOP, spółka dokona wyboru optymalnego dla niej sposobu dokonywania odpisów amortyzacyjnych. Jak stwierdził jednak Szef KAS, przedstawione okoliczności pozwalają uznać, że korzyść podatkowa będąca skutkiem pierwotnego obniżenia stawek amortyzacyjnych – w sytuacji generowania dochodu zwolnionego w okresie korzystania przez wnioskodawcę z pomocy publicznej – i następczego powrotu do stawek przewidzianych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych (w sytuacji generowania dochodu podlegającego opodatkowaniu w okresie „po wykorzystaniu” dostępnego limitu pomocy publicznej lub po upływie terminu na wykorzystanie tej pomocy) nie będzie sprzeczna z przedmiotem lub celem ustawy o PDOP lub przepisu art. 16i ust. 5 i art. 15 ust. 6 ustawy o PDOP.

Sztuczność sposobu działania

W opinii Szefa KAS, pomimo że osiągnięcie korzyści podatkowej było głównym celem dokonania czynności, nie sposób uznać, że podmiot działający rozsądnie i kierujący się zgodnymi z prawem celami nie zastosowałby takiego sposobu działania.

Jak wskazał wnioskodawca, celem czynności jest osiągnięcie korzyści w postaci „przesunięcia” w czasie części kosztów wynikających z odpisów amortyzacyjnych na okres, w którym dochód spółki nie będzie podlegał zwolnieniu z opodatkowania PDOP, a jednocześnie wykorzystanie przyznanej pomocy publicznej w jak największym stopniu. Uzasadnione jest zatem przyjęcie, że efektywne wykorzystanie dostępnego limitu pomocy publicznej nie byłoby możliwe bez wykorzystania opcji podatkowej, jaką jest prawo kształtowania odpisów amortyzacyjnych, a wpływających bezpośrednio na wysokość kosztów podatkowych. Każdy racjonalnie działający podmiot będzie dążył do wykorzystania przysługującej mu pomocy publicznej w maksymalnym dostępnym limicie.

W opinii Szefa KAS, badana czynność nie wiąże się też w żaden sposób z ryzykiem gospodarczym przewyższającym spodziewane korzyści inne niż podatkowe w takim stopniu, że należałoby uznać, iż działający rozsądnie podmiot nie wybrałby tego sposobu działania.

Podsumowanie

Szef KAS stwierdził, że czynność opisana we wniosku nie spełnia ustawowych kryteriów unikania opodatkowania. W ocenie Szefa KAS, pomimo osiągnięcia przez spółkę korzyści podatkowej, korzyść ta nie jest sprzeczna z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisu, tj. art. 16i ust. 5 oraz art. 15 ust. 6 ustawy o PDOP. Szef KAS nie stwierdził również, że sposób działania wnioskodawcy był sztuczny.

W konsekwencji przedstawione okoliczności wskazują, że do wskazanej we wniosku korzyści podatkowej wynikającej z czynności nie ma zastosowania art. 119a § 1 Ordynacji podatkowej.

2. Od lutego 2026 r. amortyzacja samochodów osobowych z nowymi limitami

Zmiany ustaw o podatku dochodowym w zakresie nowych limitów amortyzacji samochodów osobowych – jakie weszły w życie od 1 stycznia 2026 r. – po raz pierwszy znajdują zastosowanie do pojazdów wprowadzonych do ewidencji w styczniu 2026 r., a więc przy amortyzacji za luty 2026 r. W stosunku do samochodów wprowadzonych do ewidencji w grudniu 2025 r. i we wcześniejszych okresach obowiązują bowiem „stare” dotychczasowe limity, tj. limity sprzed nowelizacji ustawy.

2.1. Nowe limity amortyzacji

Jak już wielokrotnie informowaliśmy, od 1 stycznia 2026 r. w odniesieniu do pojazdów z napędem spalinowym (także hybryd) weszły w życie zmiany wprowadzające podział takich pojazdów, tj. na napędzane silnikami emitującymi poniżej 50 g CO₂/km oraz silnikami emitującymi od 50 g CO₂/km. W odniesieniu do tych pierwszych obowiązuje limit 150.000 zł (czyli taki sam, jaki obowiązywał do pojazdów innych niż elektryczne i napędzanych wodorem do końca 2025 r.), zaś do drugiej grupy pojazdów stosuje się limit 100.000 zł.

W przypadku samochodów elektrycznych oraz napędzanych wodorem nie wprowadzono żadnych zmian co oznacza, że limit ten nadal wynosi 225.000 zł.

Co istotne, zgodnie z przepisem przejściowym (por. art. 30 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. poz. 2269 ze zm.), nowe regulacje w zakresie amortyzacji nie znajdują zastosowania do pojazdów z napędem spalinowym (także hybryd) wprowadzonych do ewidencji środków trwałych przed 1 stycznia 2026 r. W ich przypadku stosuje się regulacje obowiązujące do 31 grudnia 2025 r., czyli limit 150.000 zł.

Przykład 1

Pojazd spalinowy (niezależnie od poziomu emisyjności) nabyty i wprowadzony do ewidencji przed 1 stycznia 2026 r.

Podatnik w grudniu 2025 r., na potrzeby prowadzonej działalności, zakupił samochód osobowy o wartości początkowej 300.000 zł, wprowadził go do ewidencji i od stycznia 2026 r. rozpoczął jego amortyzację, przyjmując stawkę amortyzacyjną w wysokości 20% rocznie.

Odpisy amortyzacyjne w styczniu 2026 r. i miesiącach kolejnych, aż do zakończenia amortyzacji z podziałem na część stanowiącą koszt uzyskania przychodów (KUP) i niestanowiącą takich kosztów (NKUP) – z uwzględnieniem limitu 150.000 zł – będą przedstawiały się następująco:

- a) roczny odpis amortyzacyjny:
 $300.000 \text{ zł} \times 20\% = 60.000 \text{ zł};$
- b) miesięczny odpis amortyzacyjny:
 $60.000 \text{ zł} : 12 = 5.000 \text{ zł};$
- c) ustalenie wskaźnika służącego wyodrębnieniu KUP:
 $150.000 \text{ zł} / 300.000 \text{ zł} \times 100\% = 50\%;$
- d) część odpisu amortyzacyjnego stanowiąca koszt podatkowy:
 $5.000 \text{ zł} \times 50\% = 2.500 \text{ zł};$
- e) część odpisu amortyzacyjnego niestanowiąca kosztu uzyskania przychodów:
 $5.000 \text{ zł} - 2.500 \text{ zł} = 2.500 \text{ zł}.$

Natomiast w przypadku samochodów osobowych napędzanych silnikiem spalinowym, wprowadzonych do ewidencji od początku 2026 r. w zależności od poziomu emisyjności silnika spalinowego takiego pojazdu, możliwe będą przedstawione w przykładzie 2 i 3 rozliczenia amortyzacji uwzględniające limit 100.000 zł albo 150.000 zł.

Przykład 2

Pojazd z silnikiem spalinowym o emisyjności od 50 g CO₂/km wprowadzony do ewidencji od 1 stycznia 2026 r.

Podatnik w styczniu 2026 r., na potrzeby prowadzonej działalności, zakupił samochód osobowy o wartości początkowej 300.000 zł, wprowadził go do ewidencji i od lutego br. rozpoczął jego amortyzację, przyjmując stawkę amortyzacyjną w wysokości 20% rocznie. Emisyjność silnika spalinowego tego pojazdu wynosiła 140 g CO₂/km, co oznaczało konieczność stosowania limitu amortyzacji w wysokości 100.000 zł.

Począwszy od lutego br. i w kolejnych miesiącach, aż do zakończenia amortyzacji, odpis amortyzacyjny z podziałem na część stanowiącą koszt uzyskania przychodów (KUP) i niestanowiącą takich kosztów (NKUP) – z uwzględnieniem limitu 100.000 zł – będzie przedstawiał się następująco:

- a) roczny odpis amortyzacyjny:
 $300.000 \text{ zł} \times 20\% = 60.000 \text{ zł};$
- b) miesięczny odpis amortyzacyjny:
 $60.000 \text{ zł} : 12 = 5.000 \text{ zł};$
- c) ustalenie wskaźnika służącego wyodrębnieniu KUP (w zaokrągleniu):
 $100.000 \text{ zł} / 300.000 \text{ zł} \times 100\% = 33\%;$
- d) część odpisu amortyzacyjnego stanowiąca koszt podatkowy:
 $5.000 \text{ zł} \times 33\% = 1.650 \text{ zł};$
- e) część odpisu amortyzacyjnego niestanowiąca kosztu uzyskania przychodów:
 $5.000 \text{ zł} - 1.650 \text{ zł} = 3.350 \text{ zł}.$

Przykład 3

Pojazd z silnikiem spalinowym o emisyjności poniżej 50 g CO₂/km wprowadzony do ewidencji od 1 stycznia 2026 r.

Podatnik w styczniu 2026 r., na potrzeby prowadzonej działalności zakupił samochód osobowy o wartości początkowej 300.000 zł, wprowadził go do ewidencji i od lutego 2026 r. rozpoczął jego amortyzację, przyjmując stawkę amortyzacyjną w wysokości 20% rocznie. Emisyjność silnika spalinowego tego pojazdu wynosiła 40 g CO₂/km, co oznaczało możliwość stosowania limitu amortyzacji w wysokości 150.000 zł.

Począwszy od lutego br. i w kolejnych miesiącach, aż do zakończenia amortyzacji, odpis amortyzacyjny z podziałem na część stanowiącą koszt uzyskania przychodów (KUP) i niestanowiącą takich kosztów (NKUP) – z uwzględnieniem limitu 150.000 zł – będzie wynosił tyle samo, co odpis naliczony w przykładzie 1.

Jak już wspomniano, w stosunku do pojazdów elektrycznych oraz napędzanych wodorem od 1 stycznia 2026 r. nie zostały wprowadzone żadne zmiany, w związku z czym odpisy amortyzacyjne dotyczące takich pojazdów, bez względu na moment ich nabycia i wprowadzenia do ewidencji podatnika, mogą przebiegać w sposób przedstawiony w przykładzie 4.

Przykład 4

Pojazd elektryczny (zarówno wprowadzony do ewidencji przed 1 stycznia 2026 r., jak i po tej dacie)

Podatnik w styczniu 2026 r., na potrzeby prowadzonej działalności, zakupił samochód osobowy o wartości początkowej 300.000 zł, wprowadził go do ewidencji i od lutego 2026 r. rozpoczął jego amortyzację, przyjmując stawkę amortyzacyjną w wysokości 20% rocznie.

Odpisy amortyzacyjne w lutym 2026 r. i miesiącach kolejnych, aż do zakończenia amortyzacji z podziałem na część stanowiącą koszt uzyskania przychodów (KUP) i niestanowiącą takich kosztów (NKUP) – z uwzględnieniem limitu 225.000 zł – będą przedstawiały się następująco:

- a) roczny odpis amortyzacyjny:
 $300.000 \text{ zł} \times 20\% = 60.000 \text{ zł};$
- b) miesięczny odpis amortyzacyjny:
 $60.000 \text{ zł} : 12 = 5.000 \text{ zł};$
- c) ustalenie wskaźnika służącego wyodrębnieniu KUP:
 $225.000 \text{ zł} / 300.000 \text{ zł} \times 100\% = 75\%;$
- d) część odpisu amortyzacyjnego stanowiąca koszt podatkowy:
 $5.000 \text{ zł} \times 75\% = 3.750 \text{ zł};$
- e) część odpisu amortyzacyjnego niestanowiąca kosztu uzyskania przychodów:
 $5.000 \text{ zł} - 3.750 \text{ zł} = 1.250 \text{ zł}.$

Dodajmy, że „nowe limity” (100.000 zł i 150.000 zł) związane z poziomem emisyjności pojazdów z napędem spalinowym od 1 stycznia 2026 r. dotyczą również opłat wynikających z umowy leasingu operacyjnego, umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze. Limit stosuje się do części kapitałowej opłaty, a kosztem podatkowym może być jej część w wysokości ustalonej w takiej proporcji, w jakiej kwota 100.000 zł/150.000 zł pozostaje do wartości samochodu osobowego będącego przedmiotem tej umowy. W przypadku samochodu osobowego będącego pojazdem elektrycznym lub pojazdem napędzanym wodorem, niezmiennie obowiązuje limit 225.000 zł.

Co istotne, „nowe” limity dotyczą także rozliczania opłat wynikających z umów leasingu, najmu, dzierżawy zawartych przed 1 stycznia 2026 r. (ustawodawca nie wprowadził bowiem przepisów przejściowych w tym zakresie, tak jak w przypadku amortyzacji aut osobowych).

2.2. Ustalenie poziomu emisji CO₂ dla samochodu spalinowego

Podatnik, aby mógł prawidłowo obliczyć wartość odpisu amortyzacyjnego dla potrzeb jego zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów, musi ustalić, jaki poziom emisyjności wykazuje silnik zamontowany w danym pojeździe. Przepisy podatkowe wskazują jednoznacznie, że emisję CO₂ określa się na podstawie danych zawartych w centralnej ewidencji pojazdów, o której mowa w art. 80a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251 ze zm.).

Najprostszym narzędziem zapewniającym pozyskanie informacji w tym zakresie jest bezpłatna funkcjonalność dostępna na stronie internetowej Ministerstwa Finansów (www.gov.pl) o nazwie „Sprawdź historię pojazdu”. Użytkownik po wpisaniu numeru rejestracyjnego pojazdu, jego numeru VIN oraz daty pierwszej rejestracji, uzyskuje dostęp do aktualnych danych z państwowego rejestru Centralnej Ewidencji Pojazdów (dalej: CEP) oraz rejestrów zagra-

nicznych, w tym zawartych tam m.in. przedmiotowych informacji dotyczących poziomu emisyjności silnika spalinowego, jakim dany pojazd jest napędzany.

Należy mieć jednak świadomość, że informacje wynikające z CEP często są niekompletne. Zdarza się, że informacje dotyczące pojazdu tej samej marki – w odniesieniu do konkretnego pojazdu – mogą mieć różny zakres. Niejednokrotnie brakuje właśnie danych o emisyjności pojazdu. W takich przypadkach konieczna wydaje się być interwencja podatnika we właściwym wydziale komunikacji skutkująca wprowadzeniem w CEP stosownych zmian.

Zauważmy, że w praktyce problematyczne może być również ustalenie emisyjności w przypadku tzw. hybryd, tj. samochodów napędzanych zespołem silnika spalinowego i silnika elektrycznego (czy większej ilości silników elektrycznych). W przypadku takich pojazdów w wydanych przez producentów dokumentach homologacyjnych mogą pojawić się informacje mówiące o emisyjności silnika spalinowego (najczęściej większej od 100 g CO₂/km, emisyjności silnika elektrycznego (najczęściej bliskiej 0 g CO₂/km) oraz emisyjności w cyklu mieszanym (wartość ważona z udziałem napędu elektrycznego najczęściej znacznie niższej od 50 g CO₂/km). W informacjach zawartych w CEP nie zawsze podawane są wszystkie parametry emisyjności, często jest to wyłącznie emisyjność silnika spalinowego. Nie jest więc wówczas uwzględniana wartość faktycznej emisyjności pojazdu, który ze swej istoty nie jeździ wyłącznie na napędzie silnika spalinowego, lecz również na napędzie silnika (silników) elektrycznego. Mogłoby się zatem wydawać, że bardziej zasadnym byłoby uwzględnienie parametru uśrednionego (będącego wypadkową emisji silnika spalinowego i elektrycznego). Niestety konstrukcja przepisów zawartych w ustawach podatkowych nie dopuszcza takich uśrednień. **Przepisy odnoszą się bowiem wprost do poziomu emisyjności silnika spalinowego, a nie emisyjności pojazdu.** W związku z tym wykazywanie niskich wartości emisji w cyklu mieszanym (silnika spalinowego i elektrycznego) dla limitów podatkowych pozostaje bez znaczenia.

Potwierdzenie takiego stanowiska można odnaleźć w interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 23 stycznia 2026 r., nr 0114-KDIP3-2.4011.1004.2025.2.MT. W odpowiedzi dotyczącej zasadności wykorzystania informacji zawartych w systemie CEPiK dotyczących emisji silnika spalinowego bez uwzględnienia charakterystyki hybrydowej pojazdu wynikającej z dokumentów homologacyjnych, organ podatkowy stwierdził:

„(...) Pana wątpliwość budzi fakt, czy w celu określenia limitu kosztów uzyskania przychodów z tytułu zużycia samochodu osobowego należy wziąć pod uwagę dane dotyczące tego samochodu zawarte w Centralnej Ewidencji Pojazdów, czy dane określone w dokumentach homologacyjnych pojazdu.

Należy zaznaczyć, że emisja CO₂ dla celów podatkowych, zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2026 r., ustalana jest na podstawie oficjalnych danych z Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEPiK). System ten jest źródłem informacji, które są przypisane do konkretnego modelu i wersji silnikowej i pochodzą z oficjalnej homologacji. W systemie tym widnieje wartość pełnego raportu homologacyjnego, odnosząca się do pracy silnika spalinowego, bez wsparcia elektryka.

Wobec tego, mając na uwadze powołane uprzednio przepisy prawa, w tym – w szczególności – art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2026 r. oraz przedstawiony we wniosku opis zdarzenia stwierdzam, że w celu ustalenia limitu kosztów uzyskania przychodów z tytułu zużycia samochodu osobowego należy wziąć pod uwagę dane dotyczące tego samochodu zawarte w Centralnej Ewidencji Pojazdów (bez względu na rozbieżności występujące pomiędzy parametrami emisji CO₂ określonymi w dokumentach homologacyjnych, a określonymi w Centralnej Ewidencji Pojazdów).

Przepis ten w swej treści nie zawiera żadnego wyjątku, co do wysokości limitu, ani też nie odwołuje się do ustalania parametrów emisji CO₂ na podstawie innych danych, aniżeli zawartych w Centralnej Ewidencji Pojazdów, o której mowa w art. 80a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

W związku z tym do używanego przez Pana w działalności gospodarczej na podstawie leasingu operacyjnego samochodu osobowego, dla którego zgodnie z danymi zawartymi w Centralnej Ewidencji Pojazdów wartość emisji CO₂ wynosi 136 g CO₂/km, od 1 stycznia 2026 r. będzie miał zastosowanie nowy niższy limit w wysokości 100.000 zł.

Zatem nie ma Pan prawa do zastosowania limitu 150.000 zł powołując się na rzeczywiste parametry emisji pojazdu wynikające z homologacji. (...)

VIII. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I ZDROWOTNE

1. Upiływa termin przekazania ubezpieczonym raportu o składkach ZUS za 2025 r.

W terminie do 2 marca 2026 r. płatnik powinien przekazać ubezpieczonym informacje o naliczonych składkach w raportach, które przekazał za nich do ZUS za 2025 r. Ich przekazanie pozwoli ubezpieczonemu zweryfikować dane zawarte w tych raportach.

Termin przekazania raportu

Płatnik składek ma obowiązek przekazać ubezpieczonym informacje zawarte w raportach imiennych, które przekazał za nich do ZUS za poprzedni rok kalendarzowy. Taki obowiązek nakłada na niego art. 41 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350 ze zm.). Przepis ten obliguje płatnika do sporządzenia rocznego raportu o naliczonych składkach za ubiegły rok kalendarzowy i przekazania go tym osobom do 28 lutego roku następnego. Z uwagi na to, że w 2026 r. dzień 28 lutego przypada w sobotę, termin przekazania rocznego raportu za 2025 r. upływa w poniedziałek 2 marca br.

Informację roczną o składkach płatnik może przekazać ubezpieczonemu we wcześniejszym terminie. Tak będzie wtedy, gdy ubezpieczony wystąpi do płatnika z takim żądaniem. W takim przypadku płatnik przekazuje ją nie częściej niż raz na miesiąc za miesiąc poprzedni (art. 41 ust. 8b powołanej ustawy).

Kto otrzyma informację?

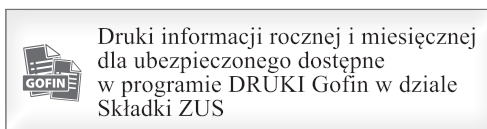
Raport o naliczonych składkach ubezpieczeniowych za 2025 r. płatnik powinien przekazać każdej osobie, którą miał obowiązek zgłosić w ZUS do ubezpieczeń oraz naliczać za nią składki. Obowiązek taki spoczywa zatem m.in. na:

- pracodawcy – za pracowników,
- zleceniodawcy – za zleceniobiorców (z wyjątkiem zleceniobiorców zgłoszonych wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego),
- powiatowym urzędzie pracy – za bezrobotnych pobierających zasiłek dla bezrobotnych (nie przekazuje jej więc osobom bezrobotnym nieuprawnionym do tego zasiłku),

- rolniczej spółdzielni produkcyjnej i spółdzielni kółek rolniczych – za swoich członków,
- podmiocie, na rzecz którego jest wykonywana odpłatnie praca w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania – za osoby, które wykonują taką pracę na podstawie skierowania do pracy,
- rodzicu zatrudniającym nianię na podstawie umowy uaktywniającej, podlegającej z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- podmiocie, w którym działa rada nadzorcza – za członków rady nadzorczej pobierających wynagrodzenie za pełnienie tej funkcji i podlegających z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalno-rentowym.

Dane w informacji

W rocznej informacji sporządzonej dla ubezpieczonego płatnik powinien wykazać dane z raportów miesięcznych przesłanych przez niego do ZUS za daną osobę, w podziale na poszczególne miesiące roku, za który jest ona przekazywana. Należy wykazać w niej, oprócz danych identyfikacyjnych płatnika i ubezpieczonego, zestawienie m.in. należnych składek na ubezpieczenia społeczne z uwzględnieniem źródeł ich finansowania, należnych składek na ubezpieczenie zdrowotne z uwzględnieniem podziału na podmioty, które je finansują, jak również zestawienie wypłaconych świadczeń i wynagrodzeń za czas absencji chorobowej oraz rodzaje i okresy przerw w opłacaniu składek, a także okres wykonywania pracy nauczycielskiej.

Ponadto należy w niej też podać kwotę przychodu wypłaconego w danym miesiącu:

- ale należnego za inny rok kalendarzowy, stanowiącego podstawę wymiaru składek emerytalno-rentowych,
- ale należnego za inny rok kalendarzowy, stanowiącego podstawę wymiaru składki wypadkowej,
- obok wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, który w okresie pobierania tego wynagrodzenia lub zasiłku nie stanowił podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych,
- obok wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, który w okresie pobierania tego wynagrodzenia lub zasiłku nie stanowił podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych i który jest należny za inny rok kalendarzowy.

Sprawdzenie danych

Przekazana ubezpieczonemu informacja powinna zawierać dane, które płatnik faktycznie przekazał do ZUS (powinna też uwzględniać wszelkie przekazane przez płatnika do ZUS kopie dokumentów rozliczeniowych). Ubezpieczony po jej otrzymaniu powinien wnikliwie ją przeanalizować. Jeżeli stwierdzi, że zawarte w niej dane nie są zgodne ze stanem faktycznym – może zgłosić – na piśmie lub do protokołu – do płatnika składek wnioski o sprostowanie informacji zawartych w imiennym raporcie miesięcznym (w terminie 3 miesięcy od otrzymania rocznej informacji), dodatkowo o fakcie tym informuje również organ rentowy.

W przypadku gdy płatnik nie uwzględni złożonej przez ubezpieczonego reklamacji w terminie jednego miesiąca od daty jej wpływu, wtedy na wniosek ubezpieczonego ZUS po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego wydaje decyzję. Natomiast w przypadku, gdy

ubezpieczony we wskazanym terminie nie zakwestionuje danych zawartych w informacji rocznej, to uznaje się je za zgodne ze stanem faktycznym, chyba że informacje dotyczące okresu objętego raportem rocznym zakwestionuje ZUS, wydając w tej sprawie decyzję.

Kwestionowanie danych przez ZUS

Jeżeli organ rentowy zakwestionuje i zmieni informacje przekazane przez płatnika składek, zawiadamia o tym ubezpieczonego i płatnika składek. Wtedy ubezpieczony i płatnik mają 3 miesiące na złożenie wniosku w ZUS o zmianę stanowiska. Gdy tego nie zrobią, informacje uznane przez organ rentowy traktuje się jako prawdziwe.

Dane o naliczonych składkach i wypłaconych świadczeniach ma prawo podważyć także ZUS, wydając decyzję.

Kto nie otrzyma rocznej informacji?

Z obowiązku przekazania rocznej informacji o składkach za 2025 r. jest zwolniony płatnik, który informacje o danych wykazanych w imiennych raportach miesięcznych przekazywał ubezpieczonemu (mimo braku takiego obowiązku) na bieżąco, tj. co miesiąc (z uwzględnieniem korekt) – w takim przypadku przekazuje ją tylko na żądanie ubezpieczonego.

Rocznego raportu o naliczonych składkach płatnik nie musi przekazywać również tym ubezpieczonym, za których opłacał wyłącznie składkę na ubezpieczenie zdrowotne (np. za zleceniobiorcę), o ile ubezpieczony nie wystąpi o jej wydanie, a także płatnik, który pobierał składkę zdrowotną z emerytur i rent (nie otrzyma jej zatem osoba pobierająca emeryturę/rentę z ZUS).

2. Usługa wykonana przez osobę prowadzącą działalność nierejestrową na rzecz przedsiębiorcy a składki ZUS – interpretacja ZUS

W sytuacji gdy przedsiębiorca zawrze umowę o świadczenie usług z osobą prowadzącą działalność nierejestrową, ma on obowiązek zgłosić taką osobę do ubezpieczeń w ZUS z tytułu ww. umowy oraz naliczyć i odprowadzić za nią składki do ZUS.

(interpretacja indywidualna ZUS Oddział w Lublinie z 16 stycznia 2026 r., znak: DI/200000/43/1309/2025)

Stan faktyczny

Przedsiębiorca prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą (wpis do CEIDG) skorzystał jednorazowo z usługi świadczonej przez osobę prowadzącą tzw. działalność nierejestrową (niewpisaną do CEIDG). Osoba ta w ramach ww. działalności nierejestrowej wykonała na rzecz przedsiębiorcy usługę w zakresie prania wykładziny. Usługa została rozliczona na podstawie rachunku wystawionego przez osobę prowadzącą działalność nierejestrową.

Przedsiębiorca zapytał organ rentowy, czy osobę prowadzącą działalność nierejestrową powinien traktować równorzędnie z osobą określoną w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. m.in. osobą wykonującą pracę na podstawie umowy zlece-

nia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia) i zgłosić ją do ubezpieczeń w ZUS na czas wykonywania ww. usługi oraz naliczyć za nią składki do ZUS.

W ocenie przedsiębiorcy, osoba prowadząca działalność nierejestrową, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy – Prawo przedsiębiorców, z uwagi na wysokość osiąganych przychodów, nie jest traktowana jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, w związku z czym nie podlega ubezpieczeniom z tego tytułu. Wskazał, iż osoby świadczące usługi w ramach działalności nierejestrowej nie zostały wymienione w katalogu podmiotów podlegających obowiązkowi ubezpieczeń społecznych, określonym w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Uważał, że pomiędzy nim a ww. osobą nie została zawarta umowa o świadczenie usług, a wykonana usługa odbyła się jedynie w ramach stosunku usługodawca – klient. W sytuacji zatem, gdy nie jest zawarta umowa o świadczenie usług, wówczas osoba prowadząca działalność nierejestrową nie powinna być traktowana równorzędnie z osobą, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a w konsekwencji osoby tej przedsiębiorca nie powinien zgłaszać do ubezpieczeń społecznych i nie powinien naliczać za nią składek ZUS od wartości usługi.

Stanowisko ZUS

Organ rentowy nie zgodził się ze stanowiskiem przedsiębiorcy. Przypomniał, iż na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy – Prawo przedsiębiorców, nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym kwartale 225% kwoty minimalnego wynagrodzenia, i która w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywała działalności gospodarczej.

Organ rentowy wskazał, iż ww. działalność nieewidencjonowana – na gruncie przepisów o ubezpieczeniach społecznych – nie stanowi tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczeń społecznych. Natomiast fakt niepodlegania ww. ubezpieczeniom w związku z prowadzeniem działalności nierejestrowej nie oznacza, że taka osoba nie podlega ubezpieczeniom z innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych. Tytuły rodzące ww. obowiązek zostały określone w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W katalogu tym ustawodawca wymienił wszystkie podmioty objęte obowiązkiem ubezpieczeń emerytalno-rentowych. W art. 6 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy wskazano, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, oraz osoby z nimi współpracujące.

Organ rentowy zwrócił uwagę, że przepisy Kodeksu cywilnego nie przewidują konieczności zawierania umowy o świadczenie usług na piśmie. Dlatego też brak pisemnej umowy nie świadczy o tym, że usługa nie została wykonana. W omawianej sprawie wykonaną usługą było wypranie wykładziny.

W konsekwencji organ rentowy uznał, że:

„(...) osoba wykonująca tzw. działalność nieewidencjonowaną (...) nie podlega wpisowi do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, tym samym nie jest osobą prowadzącą działalność gospodarczą (...), co powoduje obowiązek podlegania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zawartej z ww. osobą umowy o świadczenie usług, w myśl art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Powyższe oznacza, że w sytuacji opisanej w złożonym wniosku, dla Przedsiębiorcy powstanie obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne. (...)”

Od redakcji:

Takie stanowisko zajęło również Ministerstwo Rozwoju i Technologii (MRiT) w piśmie udostępnionym naszemu Wydawnictwu w dniu 14 marca 2023 r., w którym czytamy:

„(...) można przyjąć, że osoba prowadząca działalność nierejestrową będzie dążyła do zawarcia jednej z tzw. umów cywilnoprawnych. Tym samym (...), jeśli dana osoba wykonuje pracę na podstawie np. umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, to umowa taka stanowi już tytuł do ubezpieczeń (...). Odpłatne świadczenie usług jest zawsze związane z zawarciem przez strony umowy cywilnoprawnej, nawet jeśli nie ma ona formy pisemnej (tzn. jest zawarta ustnie).

(...) Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń spoczywa na płatniku składek i powstaje w sytuacji objęcia danej osoby ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem zdrowotnym. (...)”

W piśmie tym MRiT wskazało również, że zawarcie ww. umowy nie zawsze powoduje obowiązek ubezpieczeń społecznych. Jak wyjaśniło:

„(...) Istnieją przypadki, kiedy w związku ze zbiegiem różnych tytułów do ubezpieczeń społecznych, nie opłaca się składek z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej. W szczególności, jeżeli osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług jest jednocześnie pracownikiem zatrudnionym na podstawie stosunku pracy u innego pracodawcy i ma z tego tytułu zagwarantowane co najmniej minimalne wynagrodzenie, to umowa cywilnoprawna nie rodzi obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. (...)”

Należy dodać, że w ww. sytuacji będzie jednak istniał obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego.

3. Ulga w składkach na FP, FS i FGŚP za skierowaną osobę bezrobotną

Zawarliśmy umowę o pracę z 26-letnią osobą, która została do nas skierowana z urzędu pracy. Umowa o pracę została z nią zawarta od 2 marca 2026 r. do 31 stycznia 2027 r. Czy pomimo tego, że ww. pracownik został zatrudniony na okres krótszy niż 12 miesięcy przysługuje nam zwolnienie z opłacania za niego składek na FP, FS i FGŚP?

Za zatrudnionego pracownika, o którym mowa w pytaniu, pracodawca ma prawo do okresowego zwolnienia z opłacania składek na FP, FS i FGŚP. Okoliczność jego zatrudnienia na okres krótszy niż 12 miesięcy nie pozbawia prawa pracodawcy do tej ulgi.

Pracodawca, który zatrudni na podstawie umowy o pracę osobę bezrobotną, która nie ma ukończonego 30. roku życia, nie opłaca za nią składek na FP, FS i FGŚP. Na prawo do takiej ulgi pozwala pracodawcy art. 262 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. z 2025 r. poz. 620 ze zm.) oraz art. 9c ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2025 r. poz. 433 ze zm.).

W treści ww. przepisów ustawodawca dodatkowo wskazał, że zwolnienie to przysługuje pracodawcy z tytułu zatrudnienia takiej osoby – jako bezrobotnej – na podstawie skierowania

z urzędu pracy. Z ulgi tej pracodawca może skorzystać przez okres 12 miesięcy począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym została zawarta umowa o pracę z osobą bezrobotną (patrz: przykład).

Ponadto organ rentowy na swojej stronie internetowej (www.zus.pl) w poradniku pt.: „Zasady opłacania składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz Fundusz Solidarnościowy” wyjaśnił m.in., że zwolnienie to:

„(...) przysługuje wyłącznie w odniesieniu do zatrudnionych pracowników skierowanych do pracy przez PUP, którzy w dniu nawiązania stosunku pracy nie mają skończonych 30 lat, a więc dzień nawiązania stosunku pracy jest wcześniejszy niż dzień ich 30 urodzin.

(...) nie ustaje, jeśli w trakcie 12-miesięcznego okresu zwolnienia, nabytego w związku z zatrudnieniem skierowanego przez PUP bezrobotnego w wieku poniżej 30 lat, dany pracownik osiągnął 30 rok życia.

(...) odnosi się do kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o s.u.s., wypłaconych (postawionych do dyspozycji pracownika) w okresie, w którym przysługuje zwolnienie (bez znaczenia jest to, za jaki okres te wynagrodzenia są należne).

(...) przysługuje pracodawcy tylko w odniesieniu do pracowników w rozumieniu Kodeksu pracy. A zatem nie przysługuje ono w stosunku do przychodów uzyskiwanych przez pracowników z tytułu świadczenia pracy na podstawie umów o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, przez pracowników, którzy dodatkowo zawarli takie umowy z własnym pracodawcą lub jeżeli w ramach takich umów praca wykonywana będzie na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy. (...)”

Organ rentowy wskazał też, że zwolnienie to nie ustaje, jeżeli ze skierowanym bezrobotnym, który nie skończył 30 lat, zostanie zawarta umowa na okres krótszy niż 12 miesięcy, po której bezpośrednio (bez dnia przerwy) jest zawierana kolejna umowa o pracę (z tym że kontynuowanie w ramach kolejnej umowy ww. zwolnienia – aż do upływu 12-miesięcznego okresu – jest możliwe, gdy w momencie nawiązania stosunku pracy na podstawie kolejnej umowy o pracę zatrudniona osoba nie skończyła 30 lat).

Ponadto ulga ta przysługuje pracodawcy, który pomimo braku skierowania do pracy zatrudnił bezrobotnego po odbyciu stażu – jeśli w dokumencie dotyczącym zorganizowania stażu dla osoby bezrobotnej pracodawca zobowiązał się do jej zatrudnienia po zakończeniu stażu. We wspomnianym poradniku ZUS wyjaśnia bowiem, że za równoznaczne ze skierowaniem do pracy uznaje się skierowanie na staż, o ile we wniosku o zorganizowanie stażu, w umowie w przedmiocie zorganizowania stażu bądź w jakimkolwiek innym dokumencie dotyczącym zorganizowania stażu dla wskazanej osoby bezrobotnej, pracodawca zobowiąże się do jej zatrudnienia po odbyciu stażu.

Żadna z ww. przesłanek nie wyklucza prawa pracodawcy do zastosowania omawianego zwolnienia z opłacania składek w przypadku, gdy pracodawca zatrudnił skierowaną osobę bezrobotną na okres krótszy niż 12 miesięcy.

Przykład

Firma zatrudniła na podstawie umowy o pracę (na okres od 2 marca 2026 r. do 31 stycznia 2027 r. 26-letnią osobę bezrobotną skierowaną z urzędu pracy. Mimo tego, że zawarta z tym pracownikiem umowa o pracę będzie trwała krócej niż 12 miesięcy, pracodawca ma prawo do zwolnienia z opłacania za niego

składek na FP i FS oraz FGŚP. Okres trwania tego zwolnienia w tym przypadku liczy się od następnego miesiąca po zawarciu umowy o pracę z pracownikiem, czyli od 1 kwietnia 2026 r. do 31 stycznia 2027 r. Ulga ta przysługuje pracodawcy od wszelkich wypłat dokonanych temu pracownikowi począwszy od 1 kwietnia 2026 r., niezależnie od tego, jakiego okresu będą one dotyczyły.

Jeśli od 1 lutego 2027 r. pracodawca zawrze z tym pracownikiem kolejną umowę o pracę, to będzie mógł kontynuować w ramach tej drugiej umowy o pracę zwolnienie z opłacania za tego pracownika składek na FP, FS i FGŚP (aż do upływu 12-miesięcznego okresu, tj. do 31 marca 2027 r.), zostaną spełnione warunki, tj.:

- bezpośrednio (bez dnia przerwy) zostanie zawarta z pracownikiem kolejna umowa o pracę oraz
- w momencie nawiązania stosunku pracy na podstawie kolejnej umowy o pracę pracownik ten nie ukończy 30 lat.

IX. PRAWO PRACY

1. Dokumentowanie nowych okresów zaliczanych do stażu pracy

- 1) *Do tej pory pracodawca (urząd gminy) doliczał do stażu pracy danego pracownika okres pracy za granicą, jeżeli była to praca o charakterze etatowym i została potwierdzona dokumentami. Od 1 stycznia 2026 r. weszły w życie przepisy, które ponownie wskazują okres pracy za granicą jako okres zaliczany do stażu pracy. Jaka jest różnica między poprzednim a aktualnym stanem prawnym? Czy chodzi o to, że teraz takie okresy są potwierdzane zaświadczeniem z ZUS?*

Udokumentowany okres pracy za granicą nie jest zupełnie nowym okresem zaliczanym do stażu pracy, przepisy prawa pracy obowiązujące przed 1 stycznia 2026 r. przewidywały bowiem wliczanie takiego okresu do stażu pracy. Jednak wówczas pod pojęciem zatrudnienia za granicą rozumiano takie formy zatrudnienia, które odpowiadały pracy w ramach stosunku pracy. Nowe przepisy wprowadzone przez ustawę z dnia 26 września 2025 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1423), dalej: ustawę zmieniającą – obowiązujące od 1 stycznia 2026 r. u pracodawców będących jednostką sektora finansów publicznych i od 1 maja br. u pozostałych pracodawców – rozszerzyły to pojęcie na pracę zarobkową świadczoną na innej podstawie niż stosunek pracy (art. 302¹ § 7 K.p.). Pozwala to na zaliczenie do stażu pracy np. okresu prowadzenia działalności gospodarczej za granicą lub pracy w ramach umów o innym charakterze niż umowa o pracę. Natomiast podstawą prawną zaliczenia okresu pracy za granicą na podstawie umowy o pracę (pracy etatowej) jest nadal art. 339 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. z 2025 r. poz. 620 ze zm.).

Należy zaznaczyć, że ZUS nie wydaje zaświadczeń potwierdzających okres pracy za granicą. W takich przypadkach zainteresowany pracownik powinien udokumentować taki okres we własnym zakresie.

Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu ustawy nowelizującej, która wprowadziła do Kodeksu pracy art. 302¹ K.p.:

„(...) może to być każdy dokument, który w wiarygodny sposób potwierdza przebycie za granicą u pracodawcy zagranicznego okresu wykonywania innej niż zatrudnienie pracy zarobkowej. Mogą to być przykładowo dokumenty z instytucji ubezpieczeniowych, podatkowych lub zaświadczenie wydane przez zagranicznego pracodawcę. (...)”

2) Pracownik przed podjęciem pracy na etacie przez pewien czas prowadził własną firmę i korzystał z tzw. ulgi na start. Aktualnie przedstawił pracodawcy etatowemu (należącemu do sfery budżetowej) zaświadczenie z ZUS o odprowadzaniu składki zdrowotnej za okres prowadzenia tej działalności. Czy na podstawie takiego zaświadczenia możemy wliczyć ten okres do stażu pracy?

Okresy, w których osoba fizyczna podejmująca działalność gospodarczą nie podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480 ze zm.), są wliczane do okresu zatrudnienia na podstawie art. 302¹ § 4 pkt 1 K.p. Chodzi tu o okresy korzystania przez przedsiębiorcę z tzw. ulgi na start. Pracodawca powinien więc uwzględnić ww. okres w stażu pracy, przy czym w stażu zakładowym pod warunkiem, że w okresie, który ma być zaliczony, przedsiębiorca świadczył usługi na rzecz pracodawcy, u którego ma nastąpić to zaliczenie.

W przypadku wystąpienia okresu, o którym wspomniano w pytaniu (w którym przedsiębiorca korzystał z tzw. ulgi na start), ZUS wydaje zaświadczenie o zgłoszeniu do ubezpieczenia zdrowotnego (art. 302¹ § 13 K.p.). Jak wyjaśnił ZUS w tekście zatytułowanym „Stażowe” – nowe regulacje i zaświadczenia od 2026 r.” (dostępnym na stronie www.zus.pl): „(...) Złóż wniosek o zaświadczenie, jeżeli (...) byłeś zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego jako osoba podejmująca działalność gospodarczą, która nie podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tego tytułu przez pierwsze 6 miesięcy (tzw. ulga na start) (...)”. Powyższe zaświadczenie jest dokumentem potwierdzającym wspomniany okres, pozwalającym pracodawcy na zaliczenie go do stażu pracy.

Pracownik zainteresowany wliczeniem okresu wskazanego w art. 302¹ K.p. do stażu pracy musi udokumentować ten okres w ciągu 24 miesięcy od wejścia w życie ww. przepisu u danego pracodawcy.

Po upływie 24-miesięcznego okresu na udokumentowanie nowego okresu zaliczalnego – liczonego od 1 stycznia lub 1 maja 2026 r. – pracodawca odmówi jego uwzględnienia, nawet jeśli pracownik przedstawi stosowne dokumenty (art. 5 ust. 3 ustawy zmieniającej).

3) Pracownik zatrudniony na etat w spółce poinformował pracodawcę, że kilka lat temu pracował przez pół roku na podstawie umowy zlecenia. Był wtedy studentem poniżej 26 roku życia. ZUS nie wyda mu zaświadczenia za okres takiej umowy. Czy w takiej sytuacji będziemy musieli po 1 maja br. uwzględnić okres pracy na zleceniu w stażu pracy?

Tak, jeżeli pracownik udokumentuje okres pracy na zleceniu we własnym zakresie. Nie wszystkie nowe okresy zaliczalne, wskazane w art. 302¹ K.p., są dokumentowane zaświad-

zeniem z ZUS. Dotyczy to m.in. takich nowych okresów zaliczalnych, w których dana osoba nie podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie odrębnych przepisów. Chodzi tu np. o okres niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez studentów, do ukończenia 26 lat, z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu.

Jak wskazał ZUS w przytoczonych już wyjaśnieniach:

„(...) ZUS będzie wydawał zaświadczenia tylko za część okresów, które wymienia Kodeks pracy. Są to okresy, kiedy byłeś objęty ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub opłacałeś składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub wypadkowe oraz okresy, kiedy byłeś zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego, ponieważ korzystałeś z tzw. ulgi na start. (...)”

Brak zaświadczenia z ZUS nie oznacza automatycznie, że pracodawca nie ma podstaw do zaliczenia danego okresu do stażu pracy. Ma taki obowiązek, jeżeli wymóg uwzględnienia danego okresu wynika z art. 302¹ K.p., a pracownik dostatecznie udokumentuje dany okres (tu: np. umową zlecenia, czy rachunkami do umowy).

2. Wysokość odprawy ekonomicznej przy rozwiązaniu umowy o pracę w ramach ustawy o zwolnieniach grupowych

Ze względów ekonomicznych (leżących wyłącznie po stronie pracodawcy) pracodawca, który zatrudnia ponad 20 pracowników, ogranicza zatrudnienie. Złożył wypowiedzenie pracownikowi, który jest w firmie zatrudniony od 4 lat na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy. Umowa pracownika rozwiąże się 31 marca 2026 r. Pracownikowi przysługuje stałe miesięczne wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatki za pracę w nocy. Wynagrodzenia za dany miesiąc są w zakładzie wypłacane ostatniego roboczego dnia miesiąca. W jakiej wysokości pracownikowi będzie przysługiwała odprawa ekonomiczna i jak ją należy obliczyć?

Pracodawca zatrudniający co najmniej 20 pracowników podlega przepisom ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2025 r. poz. 570 ze zm.), dalej: ustawy o zwolnieniach grupowych. Taki pracodawca, rozwiązując z pracownikiem stosunek pracy, może być zobowiązany do wypłaty pracownikowi odprawy pieniężnej. Zwolnienia pracowników w trybie powołanej ustawy mogą mieć charakter grupowy lub indywidualny.

Zwolnienia grupowe mają miejsce w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę umów o pracę z przyczyn niedotyczących pracowników, w drodze wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, a także na mocy porozumienia stron (o ile zawarto co najmniej 5 porozumień z inicjatywy pracodawcy), jeżeli w okresie nieprzekraczającym 30 dni zwolnienie obejmuje liczbę pracowników określoną w art. 1 ust. 1 ustawy o zwolnieniach grupowych. Natomiast zwolnienia indywidualne występują, gdy pracodawca rozwiązuje stosunki pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, jeżeli przyczyny te stanowią wyłączny powód uzasadniający wypowiedzenie stosunku pracy lub jego rozwiązanie na mocy porozumienia stron, a zwolnienia w okresie nieprzekraczającym 30 dni obejmują mniejszą liczbę pracowników niż obowiązująca przy zwolnieniach grupowych.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o zwolnieniach grupowych, wysokość odprawy ekonomicznej zależy od stażu zakładowego i wynosi:

- 1-miesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy krócej niż 2 lata,
- 2-miesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy od 2 do 8 lat,
- 3-miesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy ponad 8 lat.

Odprawę ekonomiczną ustala się według zasad obowiązujących przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. nr 2, poz. 14 ze zm.). Przewiduje ono, że stałe miesięczne składniki przyjmuje się przy obliczaniu ekwiwalentu/odprawy w wysokości należnej pracownikowi w miesiącu nabycia do niego prawa. Z kolei składniki przysługujące za okresy nie dłuższe niż miesiąc, z wyjątkiem stałych miesięcznych, uwzględnia się w średniej wysokości wypłaconej w okresie 3 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc nabycia prawa do ekwiwalentu/odprawy. Natomiast składniki przysługujące za okresy dłuższe niż miesiąc, wypłacone w okresie 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc nabycia prawa do ekwiwalentu/odprawy, wlicza się w średniej wysokości z tego okresu. W przypadku gdy pracownik nie przepracował pełnego okresu przyjmowanego do podstawy, składniki zmienne podlegają dopełnieniu. W tym celu należy wynagrodzenie faktycznie wypłacone pracownikowi w tym okresie podzielić przez liczbę dni pracy, za które przysługiwało to wynagrodzenie, a otrzymany wynik pomnożyć przez liczbę dni, jakie pracownik przepracowałby w ramach normalnego czasu pracy, zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy (§ 16 ust. 2 powołanego rozporządzenia).

Ustalając wysokość odprawy ekonomicznej nie stosuje się przeliczeń z wykorzystaniem współczynnika urlopowego, gdyż zasadniczo odpowiada ona miesięcznemu wynagrodzeniu lub jego wielokrotności. Odprawa ekonomiczna nie może przekroczyć 15-krotności minimalnego wynagrodzenia (w 2026 r. – 72.090 zł).

Przykład

Pracodawca z powodów ekonomicznych leżących wyłącznie po jego stronie wypowiedział umowę o pracę pracownikowi, który jest w firmie zatrudniony od 4 lat na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy. Umowa pracownika rozwiąże się 31 marca 2026 r. Pracownikowi przysługuje stałe miesięczne wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 6.200 zł oraz dodatki za pracę w nocy, które w okresie przyjmowanym do podstawy wyniosły: w grudniu 2025 r. – 233,20 zł, w styczniu 2026 r. – 240,40 zł i w lutym 2026 r. – 240,40 zł. Wynagrodzenia za dany miesiąc są w zakładzie wypłacane ostatniego roboczego dnia miesiąca. W firmie jest zatrudnionych ponad 20 pracowników. Pracownik w pełni przepracował okres przyjmowany do podstawy, dlatego nie ma potrzeby jej dopełnienia. Pracownikowi przysługuje odprawa ekonomiczna w wysokości 2-miesięcznego wynagrodzenia.

Ustalenie wysokości odprawy:

$(233,20 \text{ zł} + 240,40 \text{ zł} + 240,40 \text{ zł}) : 3 = 238 \text{ zł}$,

$(6.200 \text{ zł} + 238 \text{ zł}) \times 2 = \mathbf{12.876 \text{ zł}}$.

X. RACHUNKOWOŚĆ

1. W celu skorzystania z uproszczeń sprawozdawczych za 2025 r. konieczne jest podjęcie nowych uchwał – wyjaśnienie Min. Fin.

Na stronie internetowej Ministerstwa Finansów (www.gov.pl) zamieszczono konsultację dotyczącą konieczności podjęcia nowych uchwał przez jednostki małe i jednostki mikro, które zamierzają skorzystać z uproszczeń w sprawozdawczości finansowej za 2025 r. Pytanie i odpowiedź omawiająca przedmiotowe zagadnienie przedstawia się następująco:

„Czy jednostki małe oraz mikro muszą podjąć nowe uchwały, jeśli chcą skorzystać z uproszczeń sprawozdawczych w sprawozdaniu za rok 2025?”

Tak, ponieważ przepis przejściowy ustawy wprowadzającej zmiany (art. 14 ust. 9 ustawy z dnia 6 grudnia 2024 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz.1863 ze zm. – ustawa zmieniająca weszła w życie w dniu 1 stycznia 2025 r.) przewidywał, że decyzje dotyczące stosowania uproszczeń podjęte przed 1 stycznia 2025 r. pozostają w mocy dla sprawozdań za rok obrotowy rozpoczynający się w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2024 r.

Oznacza to, że:

- jednostka, która korzystała z uproszczeń na podstawie decyzji podjętej przed wejściem w życie nowelizacji, nie musiała podejmować nowej uchwały na rok 2024;
- jeśli jednak dana jednostka chce dalej stosować uproszczenia w sprawozdaniu za 2025 r., czyli za rok obrotowy rozpoczynający się po 31 grudnia 2024 r., konieczne jest ponowne podjęcie uchwały przez organ zatwierdzający.

Na podstawie art. 49c ust. 1 ustawy o rachunkowości, decyzję o sporządzeniu sprawozdania finansowego z zastosowaniem uproszczeń podejmuje organ zatwierdzający.

Jeżeli jednostka spełnia warunki do korzystania z uproszczeń sprawozdawczych, powinna podjąć uchwałę przed sporządzeniem sprawozdania finansowego, tj. najpóźniej do 31 marca 2026 r. przy założeniu, że rok obrotowy równy jest kalendarzowemu.”

Tak też kwestię tę przedstawialiśmy m.in. w BI nr 24 z 20 sierpnia 2025 r.

2. Obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych a opodatkowanie w formie karty podatkowej – interpretacja KIS

Również podatnik opodatkowany w formie karty podatkowej po przekroczeniu w roku podatkowym przychodów w wysokości co najmniej równoważności w walucie polskiej 2.500.000 euro ma obowiązek przejścia na księgi rachunkowe.

(interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 2 lutego 2026 r., nr 0115-KDIT3.4011.981.2025.1.KP)

Stan faktyczny oraz stanowisko podatnika

Osoba fizyczna prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą w zakresie handlu detalicznego obejmującego m.in. napoje i wyroby tytoniowe opłacała zryczałtowany podatek

dochodowy w formie karty podatkowej – na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (dalej: u.z.p.d.f.).

W poprzednich latach (2024 r. i 2025 r.) podatnik prowadził księgi rachunkowe z uwagi na fakt, iż przychody z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej przekraczały kwotę wynikającą z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości (dalej: UOR), tj. równowartość 2 mln euro za 2023 r. i 2,5 mln euro za 2024 r.

Podatnik powziął jednak wątpliwości dotyczące obowiązku dalszego prowadzenia ksiąg rachunkowych z uwagi na zwolnienie z obowiązku prowadzenia ksiąg podatników opodatkowanych zryczałtowanym podatkiem dochodowym.

W związku z tym podatnik zwrócił się do organu podatkowego z pytaniem: Czy opłacając zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej ma obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z art. 24a ust. 4 ustawy o PDOF, czy też jest z tego obowiązku zwolniony z uwagi na treść art. 24 ust. 1 u.z.p.d.f.?

Zdaniem podatnika, ze względu na zwolnienie przewidziane w art. 24 ust. 1 u.z.p.d.f., niezależnie od wysokości osiąganych przychodów, obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych go nie dotyczy.

Stanowisko organu podatkowego

Organ podatkowy uznał stanowisko podatnika za nieprawidłowe, jednocześnie przypomniał m.in., iż stosownie do art. 24a ust. 4 ustawy o PDOF, obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych dotyczy osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, jeżeli ich przychody, w rozumieniu art. 14 tej ustawy, za poprzedni rok podatkowy wyniosły w walucie polskiej co najmniej równowartość kwoty określonej w euro w przepisach o rachunkowości. Natomiast stosownie do przywołanego przez pytającego podatnika art. 24 ust. 1 ustawy regulującej opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem dochodowym niektórych przychodów (dochodów) osiąganych przez osoby fizyczne, podatnicy prowadzący działalność opodatkowaną w formie karty podatkowej są zwolnieni od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy.

Odnosząc się do przepisów prawa bilansowego organ podatkowy zaznaczył, że w myśl art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości, przepisy tej ustawy stosuje się m.in. do mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Polski osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku, spółek jawnych osób fizycznych, spółek partnerskich oraz przedsiębiorstw w spadku działających zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2.500.000 euro.

Ponadto organ podatkowy podkreślił, że podatnicy są zobowiązani do stosowania przepisów ustawy o rachunkowości, w tym do realizacji obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych, niezależnie od regulacji wynikających z przepisów prawa podatkowego. Oznacza to, że przepisy art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości mają zastosowanie do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów oraz operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2.500.000 euro.

Mając powyższe na uwadze organ podatkowy stwierdził, że:

„(...) art. 24 ust. 1 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne nie daje podstaw do zwolnienia z obowiązku prowa-

dzenia ksiąg rachunkowych podatnika uzyskującego przychody z działalności gospodarczej opodatkowanej w formie karty podatkowej, jeżeli przekroczył on limit wskazany w ustawie o rachunkowości, tj. osiągnął za poprzedni rok podatkowy przychody w wysokości co najmniej równoważności w walucie polskiej 2.500.000 euro.

Reasumując, w przypadku osiągnięcia w roku podatkowym przychodu na poziomie 2.500.000 euro, będzie Pan zobowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych od początku następnego roku podatkowego. (...)"

3. Znaczniki bilansowe na potrzeby wysyłki plików JPK_PD od 2026 r.

3.1. Zasady ogólne dotyczące raportowania JPK_PD

Przypomnijmy, iż w 2026 r. za 2025 r. po raz pierwszy pliki JPK_PD, a właściwie JPK_KR_PD będą zobowiązane wystać:

- a) podatkowe grupy kapitałowe (tj. spółki wchodzące w ich skład),
- b) podatnicy i spółki niebędące osobami prawnymi, których wartość przychodu uzyskanego w poprzednim odpowiednio roku podatkowym albo roku obrotowym przekroczyła równoważność 50 mln euro przeliczonych na złote według średniego kursu euro ogłoszanego przez NBP w ostatnim dniu roboczym poprzedniego odpowiednio roku podatkowego albo roku obrotowego.

Od 2027 r. strukturę JPK_KR_PD za 2026 r. do urzędu skarbowego będzie składała kolejna grupa podatników. Dotyczy to podatników i spółek niebędących osobami prawnymi, obowiązanych do przesyłania plików JPK_V7M, o których mowa w ustawie o VAT. Natomiast od 2028 r. obowiązek raportowania za 2027 r. będzie dotyczył pozostałych podatników i spółek niebędących osobami prawnymi, w tym podmiotów zobowiązanych do składania plików JPK_V7K. Już za 2026 r. będzie składana również druga struktura JPK_ST_KR, obejmująca środki trwałe i wartości niematerialne i prawne.

PROJEKT

Planowane jest przesunięcie terminu wysyłki plików JPK za dany rok do końca siódmego miesiąca następnego roku (patrz: projekt ustawy nowelizującej, nr z wykazu prac legislacyjnych UD350).

W odniesieniu do wysyłki JPK_PD za 2025 r. realizowanej w 2026 r. przedstawiono również projekt rozporządzenia w tej sprawie (pisaliśmy o nim w BI nr 6 z 20 lutego 2026 r.).

Przypominamy, że z obecnych przepisów wynika, że wysyłka pliku JPK powinna mieć miejsce w tym samym terminie co wysyłka deklaracji CIT-8 czy CIT-8E, czyli na koniec trzeciego miesiąca po zakończeniu roku podatkowego.

Nowe obowiązki sprawozdawcze dotyczą wszystkich podatników CIT, również tych rozliczających podatek w inny niż klasyczny sposób – takich jak np. estoński CIT czy fundacja rodzinna. Struktura JPK_KRD_PD powinna być wygenerowana w programie księgowym w formacie xml. Podstawą prawną niezbędną do właściwego przygotowania struktury JPK_KR_PD jest rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 sierpnia 2024 r. w sprawie dodatkowych danych, o które należy uzupełnić prowadzone księgi rachunkowe podlegające przekazaniu na podstawie ustawy o PDOP (Dz. U. z 2024 r. poz. 1314 ze zm.). Załącznik nr 7 do ww. rozporządzenia wskazuje, jakie znaczniki do kont bilansowych powinien wprowadzić podatnik. Załącznik nr 7 jest właściwy zarówno dla dużych przedsiębiorców, ale również pozostałych: średnich, małych i mikro jednostek.

3.2. Znaczniki do kont bilansowych

Do kont bilansowych, które stosuje jednostka, obowiązkowe będzie zastosowanie jednego znacznika. Jednak w szczególnych przypadkach podatnik może zastosować maksymalnie dwa znaczniki identyfikujące konto ksiąg, np. do kont aktywno-pasywnych. Znaczniki widoczne będą w węźle struktury JPK_KR_PD o nazwie „Zestawienie Obrotów i Sald” (ZOiS). W tym węźle będą umieszczone kolumny od S_1 do S_12_3. Kolumny od S_1 do S_11 będą obrazować zapisy na kontach syntetycznych i analitycznych z uwzględnieniem bilansu otwarcia i obrotów po stronie Wn i Ma oraz salda na dzień bilansowy po stronie Wn i Ma. Pole S_12_1 jest polem obligatoryjnym, natomiast pole S_12_2 jest polem fakultatywnym.

Większość programów księgowych posiada funkcje nadawania automatycznie znaczników bilansowych. Każdy zespół w zakładowym planie kont musi mieć przypisane swoje znaczniki. Nie mają znaczenia numery kont w planie kont przedsiębiorstwa, tylko ich nazewnictwo i sposób ujęcia danego konta w bilansie. Symbole znaczników w rozporządzeniu nie są przypadkowe, ich numeracja jest odzwierciedleniem ich pozycji w bilansie. Przykładowo, znacznik BAAI3_U – to znacznik konta bilansowego wskazujący na pozycję w aktywach, w części A, w pozycji I.3 dotyczący umorzenia danej pozycji.

Znaczniki bilansowe są podzielone w zależności od tego, czy występują transakcje z jednostkami powiązаныmi, czy jednostkami pozostałymi. Definicje jednostek powiązanych zaprezentowane są w ustawie o rachunkowości w art. 3 ust. 1 pkt od 37 do 44. Nie można mylić tej definicji z definicją podmiotów powiązanych w ustawach podatkowych. Można mieć podmiot powiązany w rozumieniu ustawy CIT czy PIT (np. udziałowiec spółki posiadający jednocześnie działalność gospodarczą, która dokonuje transakcji ze spółką – powiązanie kapitałowe), a nie mieć jednostki powiązanej w rozumieniu ustawy o rachunkowości. Jednostkami powiązаныmi są grupy kapitałowe krajowe lub zagraniczne, stosowane są wówczas znaczniki dla kont bilansowych z symbolem JPOW.

Zespół nr 0 „Środki trwałe” ma znaczniki przypisane osobno do gruntów KŚT 0 (BAAI1a_W), budynków i lokali KŚT 1 i 2 (BAAI1b_W), urządzeń technicznych i maszyn KŚT 3,4,5,6 (BAAI1c_W), środków transportu KŚT 7 (BAAI1d_W) oraz innych środków trwałych KŚT 8 (BAAI1e_W). Podobne znaczniki mają być przypisane do wartości niematerialnych i prawnych (WNIp) oraz umorzeń środków trwałych i WNIp. Dla środków trwałych i WNIp do struktury JPK_KR_PD uzupełniającą strukturą będzie JPK_ST_KR, zawierająca szczegółowe zapisy odnośnie wartości początkowej, metody i stawki amortyzacji czy przyczyny likwidacji środka trwałego czy WNIp.

W przypadku konta syntetycznego (np. o nazwie „Środki trwałe”), które składa się z kont analitycznych o różnych znacznikach, nie ma możliwości przypisania kilku znaczników, należy wówczas przypisać znacznik „INNE”. Przykładowo, konto syntetyczne 011 „Środki Trwałe” składa się z pięciu analityk 011-01 „Grunty”, 011-02 „Budynki i budowle” itp. Każda z analityk ma inny znacznik: 011-01 BAAI1a_W, a 011-02 BAAI1b_W, więc konto syntetyczne musi mieć znacznik „INNE”, gdyż nie można mu przypisać znacznika bilansowego, który by odpowiadał każdej analityce.

Podstawowe zasady przypisywania znaczników bilansowych to:

- 1) znacznik przypisywany jest do konta syntetycznego, jeśli nie ma utworzonej analityki, przykładowo konto 10 „Kasa” powinno posiadać znacznik bilansowy BABI1c1_SPKR,
- 2) znacznik przypisywany jest do konta analitycznego, jeśli zostało utworzone, przykładowo konto 22 „Rozrachunki publicznoprawne” zawiera analityki 22-01 „Rozrachunki z tytułu podatku CIT” oraz kolejne 22-02 „Rozrachunki z tytułu podatku VAT” itp. ze znacznikami BABI3b po stronie WN oraz BPBI3g po stronie Ma.

Jeśli księgowania na danym koncie dokonywane są zarówno po stronie Wn, jak i po stronie Ma, tak jak ma to miejsce przy rozliczeniach podatkowych, to wówczas nie można wykluczyć, że konto rozrachunkowe będzie miało na dzień bilansowy albo saldo Wn (nadpłata w podatku) albo saldo Ma (zobowiązanie w podatku), dlatego znaczniki bilansowe w tym przypadku muszą być tzw. aktywno-pasywnymi.

W przypadku lokat znaczniki zależą od długości trwania lokaty. Jeżeli jednostka sporządza bilans według załącznika nr 1 do ustawy o rachunkowości, to lokaty terminowe środków pieniężnych w banku o charakterze krótkoterminowym wykazuje się w pozycji B.III.1 lit. c) jako „Inne środki pieniężne”, właściwy znacznik to BABIIIc1_SPKR.

Dla krótkoterminowych kredytów w walucie polskiej, jak i w walutach obcych, które księgowane są na kontach zespołu numer 1 przewidziano znacznik pasywny BPBIII3a. Natomiast **dla długoterminowych kredytów** przewidziano znaczniki z podziałem na: długoterminowe kredyty bankowe – jednostki powiązane znacznik BPBII1 oraz długoterminowe kredyty bankowe – jednostki pozostałe znacznik BPBII3a.

W zespole kont 2 jednostki mają nadane analityki dla każdego kontrahenta z podziałem na odbiorców i dostawców. Jednak znaczniki nie będą przypisywane do każdego z kontrahentów odrębnie. Znaczniki przypisywane będą do grupy/kartoteki o określonej nazwie, pod którą znajdują się kontrahenci. Przykładowo, kartoteka „Należności krótkoterminowe” – jednostki powiązane do 12 m-cy – będzie miała znacznik BABII1a_D12 dla każdego kontrahenta podpętego pod tą grupę, czy „Zobowiązania” – jednostki pozostałe do 12 m-cy – będzie miała znacznik BABII3a_D12 dla zapisów po stronie Wn oraz znacznik BPBIII3d_D12 dla zapisów po stronie Ma, dla każdego kontrahenta podpętego pod tą grupę. Specjalne znaczniki przewidziano dla odpisów aktualizujących należności osobno dla jednostek powiązanych i pozostałych z podziałem na krótko- i długoterminowe. Są też znaczniki dla odpisów aktualizacyjnych rozrachunków publicznoprawnych.

Grupa zespołu 3 w planie kont dotyczy materiałów, towarów oraz rozliczenia zakupu, np. transakcji dotyczących zaliczek czy operacji na przełomie roku. Osobno są utworzone znaczniki dla kont materiałów i towarów jako wartość (znacznik „Materiały” – BABI1, czy „Towary” – BABI4), osobno znacznik przypisany jest do odpisów aktualizujących („Materiały” – BABI1_A, a „Towary” – BABI4_A) i odchyień („Odchylenia Materiały” – BABI1_O, a „Odchylenia Towary” – BABI4_O).

Grupa zespołu 6 w planie kont podzielona jest na znaczniki przypisane do wyrobów gotowych (znacznik BABI3), półproduktów i produkcji w toku (znacznik BABI2) oraz rozliczeń międzyokresowych (znacznik BABIV). Jeśli jednostka nie prowadzi działalności produkcyjnej, wytwórczej czy budowlanej/deweloperskiej, najczęściej będzie ograniczała się do przypisania znaczników do tzw. RMK, na których ewidencjonuje np. polisy ubezpieczeniowe, podatek od nieruchomości itp.

Jednostki, które tworzą rezerwy krótko bądź długoterminowe, będą stosować dla tych kont w zespole numer 6 znaczniki BPBIV2_K oraz BPBIV2_D. Szczegółowe zasady tworzenia i rozliczania biernych rozliczeń międzyokresowych określa KSR nr 6 „Rezerwy, bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe”. Są to rezerwy związane bezpośrednio z działalnością operacyjną, a więc z wytwarzaniem, sprzedażą (handlem) i fazą posprzedażową, a także ogólnym zarządem. Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów będących rezerwami nie zalicza się biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, o których mowa w art. 39 ust. 2 pkt 1 ustawy o rachunkowości. Są to w szczególności:

- a) koszty wykonania jeszcze niezakończonych umów o usługi, w tym budowlane, o których mowa w KSR nr 3 „Niezakończone usługi budowlane”,
- b) zobowiązania wynikające z przyjętych przez jednostkę niefakturowanych dostaw i usług. Zalicza się je do zobowiązań z tytułu dostaw i usług i to także wtedy, gdy ustalenie przez jednostkę dokładnej ilości i/lub ceny dostawy/usługi może wymagać szacunków.

Jeśli jednostka mała lub mikro stosuje uproszczenia wynikające z ustawy o rachunkowości (np. nie wylicza podatku odroczonego, a leasing finansowy w ujęciu rachunkowym rozlicza tak jak podatkowy w ramach leasingu operacyjnego), to może dostosować znaczniki do swojego planu kont, bez dodawania nowych kont, na których nie występują u niej zapisy. Przykładowo, w załączniku numer 7 do rozporządzenia są przygotowane znaczniki dla podatku dochodowego odroczonego (RPJ_RKM_O) oraz aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego (aktywa znacznik BAAV1_W, a rezerwy BPBI1). Są one niezbędne do przygotowania tylko przez te jednostki, które rozliczają podatek odroczony, a więc najczęściej średnie i duże.

Dla zespołu 8 w planie kont przygotowano znaczniki pod kapitał podstawowy (znacznik BPAI), kapitały zapasowe, rezerwowe czy kapitał z aktualizacji wyceny, ale również dla uniwersalnego konta rozliczeń międzyokresowych przychodów (RMP). Na koncie RMP księgowane są m.in. sprzedażowe faktury zaliczkowe, rezerwy, ujemna wartość firmy, czy otrzymane dotacje. Inny znacznik przewidziano dla Funduszy specjalnych (np. ZFŚS) – znacznik BPBI14. Przewidziano również odrębny znacznik BPAVII dla odpisów z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna) – stosowany przy wypłatach zaliczek na poczet dywidendy w ciągu roku.

3.3. Znaczniki szczególne ze względu na formę opodatkowania

Szczególne znaczniki dla zespołu nr 8 „Kapitały” przygotowano dla podatników stosujących tzw. estoński CIT. Zgodnie z art. 7aa ust. 1 pkt 2 ustawy o PDOP, podatnik, który wybrał opodatkowanie estońskim CIT, jest obowiązany na ostatni dzień roku podatkowego poprzedzającego pierwszy rok opodatkowania estońskim CIT wyodrębnić w kapitale własnym spółki:

- a) kwotę zysków niepodzielonych i kwotę zysków podzielonych odniesione na kapitały, wypracowanych w latach poprzedzających pierwszy rok opodatkowania estońskim CIT oraz
- b) kwotę niepokrytych strat poniesionych w latach poprzedzających pierwszy rok opodatkowania estońskim CIT.

W związku z powyższym do analityki konta kapitał zapasowy, jak i kapitał rezerwowy oraz wynik finansowy przygotowano znaczniki z dodatkowym symbolem ES. Przykładowo, konto analityczne niepodzielone zyski wypracowane w latach opodatkowania ryczałtem powinno mieć znacznik BPAV_ES_NPR.

W strukturze logicznej JPK_KR_PD w węźle ZOiS należy wykazywać konta księgowe, na których w raportowanym okresie występują obroty, salda. Konta, które nie mają salda na bilansie otwarcia (BO) i nie wykazują zapisów w raportowanym okresie – nie wymagają oznaczenia.

4. Faktura krajowa wystawiona i zapłacona w euro a ustalenie różnic kursowych

Wystawiliśmy fakturę w euro dla krajowego klienta. Na fakturze zamieściliśmy dodatkowo przeliczenie kwoty VAT. Kontrahent uregulował należność w kwocie netto na rachunek walutowy, zaś kwotę VAT wpłacił na rachunek złotowy, przeliczając wpłatę własnym kursem, innym niż pierwotnie zastosowaliśmy (kwota ta różni się od kwoty VAT wykazanej na fakturze). Jak rozliczyć taką wpłatę dla celów bilansowych i podatkowych?

W sytuacji wskazanej w pytaniu należy ustalić różnice kursowe w związku z różnymi kursami walut ustalonymi na dzień wprowadzenia zdarzenia do ksiąg i rozliczenia zapłaty. Różnice dotyczące kwoty VAT nie podlegają uwzględnieniu dla celów podatkowych.

Wycena przychodu dla celów rachunkowych

Dokonując ujęcia w księgach rachunkowych faktury wyrażonej w walucie obcej należy przeliczyć kwoty wykazane w tej fakturze po odpowiednim kursie walut. Jak wynika z art. 30 ust. 2 ustawy o rachunkowości, operacje gospodarcze wyrażone w walutach obcych ujmują się w księgach na dzień ich przeprowadzenia, odpowiednio po kursie:

- 1) faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji – w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań,
- 2) średnim ogłoszonym dla danej waluty przez NBP z dnia poprzedzającego ten dzień – w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w pkt 1, a także w przypadku pozostałych operacji.

Wyceniając dla celów bilansowych przychód (a tym samym należność) w walucie obcej, należy w pierwszej kolejności ustalić, kiedy ten przychód powstaje. Ponieważ w ustawie o rachunkowości brak jest konkretnych regulacji wskazujących na moment powstania przychodu, w praktyce, w celu uniknięcia rozbieżności pomiędzy przepisami bilansowymi i podatkowymi, jednostki przyjmują podobne zasady, jak dla celów podatku dochodowego.

Wycena przychodu dla celów podatku dochodowego

Przychody wyrażone w walutach obcych dla celów podatkowych przelicza się na złote według kursu średniego ogłaszanego przez NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania przychodu (por. art. 12 ust. 2 ustawy o PDOP oraz art. 11a ust. 1 ustawy o PDOF).

Natomiast za datę powstania przychodu, w myśl art. 12 ust. 3a ustawy o PDOP oraz art. 14 ust. 1c ustawy o PDOF, uważa się generalnie dzień wydania rzeczy, zbycia prawa majątkowego lub wykonania usługi, albo częściowego wykonania usługi, nie później niż dzień wystawienia faktury albo uregulowania należności.

Należy zauważyć, iż dzień powstania przychodu pokrywa się często z dniem wystawienia faktury sprzedaży.

Wycena dla potrzeb VAT

W sytuacji gdy podatnik (sprzedawca) wycenia podstawę opodatkowania – określoną w walucie obcej – w oparciu o przepisy ustawy o VAT, wówczas do wyceny tej stosuje (zob. art. 31a ust. 1-2 tej ustawy):

- średni kurs danej waluty obcej ogłoszony przez NBP na ostatni dzień roboczy poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego (podatnik może wybrać sposób przeliczania tych kwot na złote według ostatniego kursu wymiany opublikowanego przez Europejski Bank Centralny (EBC) na ostatni dzień poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego; w takim przypadku waluty inne niż euro przelicza się z zastosowaniem kursu wymiany każdej z nich względem euro),
- średni kurs danej waluty obcej ogłoszony przez NBP na ostatni dzień roboczy poprzedzający dzień wystawienia faktury (lub odpowiedni kurs EBC) – jeśli podatnik wystawia fakturę przed powstaniem obowiązku podatkowego.

Powyższy sposób wyceny stosuje się zarówno do wyceny podstawy opodatkowania określonej w walucie obcej, jak i do wyceny wyrażonej w walucie obcej kwoty VAT, o ile ona występuje (zob. art. 106e ust. 11 ustawy o VAT).

Przypomnijmy, że obowiązek podatkowy w VAT powstaje zasadniczo z chwilą dokonania dostawy lub wykonania usługi, przy czym jeżeli przed tym dniem podatnik otrzyma całość lub część zapłaty (w szczególności: przedpłatę, zaliczkę), wówczas obowiązek podatkowy powstaje u niego z chwilą otrzymania zapłaty, w odniesieniu do otrzymanej kwoty (por. art. 19a ust. 1 i 8 ustawy o VAT). W konsekwencji do przeliczenia podstawy opodatkowania wyrażonej w walucie obcej w obrocie krajowym z tytułu dostaw towarów i usług stosuje się generalnie średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień:

- dokonania dostawy towarów, wykonania usługi lub otrzymania całości lub części zapłaty, lub
- wystawienia faktury – jeśli fakturę wystawiono przed ww. zdarzeniami.

Różnice kursowe dla celów podatkowych i bilansowych

Różnice kursowe dla celów podatkowych podatnik może ustalać na podstawie:

- art. 15a ustawy o PDOP oraz art. 24c ustawy o PDOF albo
- przepisów o rachunkowości, pod warunkiem że metodę tę podatnik będzie stosować w okresie nie krótszym niż trzy lata podatkowe, licząc od początku roku podatkowego, w którym została ona przyjęta i w tym okresie sporządzane przez podatnika sprawozdania finansowe będą badane przez firmy audytorskie.

Dla celów podatku dochodowego różnice kursowe ustalane zgodnie z art. 15a ustawy o PDOP oraz art. 24c ustawy o PDOF odnoszą się do kwot netto kosztu lub przychodu, natomiast przy ustalaniu różnic kursowych dla celów ustawy o rachunkowości uwzględniane są kwoty brutto, a więc łącznie z VAT.

Co istotne, różnice kursowe od kwoty VAT nie mogą być różnicami podatkowymi. Wynika to z faktu, że VAT nie jest przychodem należnym ani kosztem uzyskania przychodów.

Tak więc ujęcie różnic kursowych w księgach rachunkowych powinno następować oddzielnie od wartości netto transakcji oraz kwoty VAT. Na potrzeby rozliczenia podatkowego w ramach konta 75-1 „Koszty finansowe” i konta 75-0 „Przychody finansowe” warto wyodrębnić konta analityczne dotyczące kosztów i przychodów podatkowych.

Jedynie w przypadku podmiotów, którzy ustalają różnice kursowe na podstawie przepisów o rachunkowości, kosztem bądź przychodem mogą być różnice kursowe naliczone od całości (brutto) należności, a więc łącznie z VAT.

Dla Prenumeratorów GOFIN	
	Indeks księgowañ FIRMA dostępny w serwisie www.indeksksiegowan.gofin.pl

Przykład

Jednostka w dniu 28 stycznia br. wystawiła krajowemu kontrahentowi fakturę z tytułu sprzedaży usługi na kwotę brutto wynoszącą: 1.230 euro, w tym VAT: 230 euro. W fakturze kwota VAT została wykazana dodatkowo w złotych przy zastosowaniu średniego kursu NBP z dnia 27 stycznia br. (kurs przykładowy) równego 4,20 zł/euro, co dało kwotę 966 zł.

Ten sam kurs zastosowano do wyceny należności/przychodu dla celów bilansowych, jak i podatku dochodowego.

Kontrahent dokonał zapłaty w dniu 3 lutego br., przy czym kwotę netto wpłacił w euro na rachunek walutowy (tj. 1.000 euro), zaś VAT w kwocie 979 zł wpłacił na rachunek złotowy przeliczając kwotę VAT własnym kursem. Średni kurs NBP z dnia 2 lutego br. wyniósł 4,25 zł/euro (kurs przykładowy).

Dekretacja:

Opis operacji:	Kwota	Konto	
		Wn	Ma
1. Faktura sprzedaży:			
a) kwota netto sprzedaży: 1.000 euro × 4,20 zł/euro =	4.200 zł		70-0
b) kwota VAT należnego:	966 zł		22-2
c) kwota brutto należności: 1.230 euro × 4,20 zł/euro =	5.166 zł	20	
2. Wpływ zapłaty w wartości netto na rachunek walutowy: 1.000 euro × 4,25 zł/euro =	4.250 zł	13-1	20
3. Wpływ VAT na rachunek bieżący:	979 zł	13-0	20
4. Rozliczenie różnicy kursowej powstałej na rozrachunkach:			
a) różnica kursowa dotycząca wartości netto: 1.000 euro × (4,25 zł/euro – 4,20 zł/euro) =	50 zł	20	75-0
b) różnica kursowa dotycząca kwoty VAT: 979 zł – 966 zł =	13 zł	20	75-0

Księgowania:

Konto 70-0 „Sprzedaż usług”	Konto 22-2 „Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu VAT należnego”	Konto 20 „Rozrachunki z odbiorcami”
4.200 zł (1a)	966 zł (1b)	(1c) 5.166 zł 4.250 zł (2) (4a) 50 zł 979 zł (3) (4b) 13 zł
Konto 13-1 „Rachunek walutowy”	Konto 13-0 „Rachunek bieżący”	Konto 75-0 „Przychody finan- sowe” (w analityce: KUP)
(2) 4.250 zł	(3) 979 zł	50 zł (4a)
Konto 75-0 „Przychody finan- sowe” (w analityce: NKUP)		
13 zł (4b)		

5. Nieodzyskana kaucja za utracone opakowania zwrotne – ujęcie ewidencyjne

Na potrzeby prowadzonej działalności nabywamy napoje w butelkach, za które pobierana jest kaucja. Kaucję odnosimy na konto rozrachunkowe, w ramach którego prowadzona jest specjalna analityka. Zdarza się, że nie wszystkie butelki trafiają z powrotem do skupu. W jaki sposób rozliczyć saldo na koncie rozrachunkowym? Jeżeli takie saldo odpiszemy w koszty, czy będą to również koszty podatkowe? Jeżeli tak, to w którym momencie?

Wartość butelek, która z obiektywnych przyczyn nie zostanie odsprzedana do skupu, może zostać odniesiona na zwiększenie pozostałych kosztów operacyjnych. Może to nastąpić w momencie ustalenia faktu utraty opakowań zwrotnych (tu: butelek). W naszej ocenie, koszt z tytułu utraty takich butelek – o ile nie jest następstwem nieracjonalnego działania – może zostać zaliczony do kosztów uzyskania przychodów w momencie ujęcia go w kosztach dla celów bilansowych.

Ustawa o rachunkowości nie określa zasad szczególnych dotyczących rozliczeń związanych z przyjęciem, zapłatą oraz zwrotem kaucji dotyczących opakowań zwrotnych.

W naszej ocenie, kaucje dotyczące opakowań zwrotnych na żadnym etapie pełnego łańcucha dostaw, co do zasady, nie powinny generować ani przychodów, ani kosztów wpływających na wynik finansowy jej uczestników.

Rozliczenia związane z takimi kaucjami można ujmować na koncie rozrachunkowym w zakresie konta 24 „Pozostałe rozrachunki”, ze specjalnie utworzoną analityką wyodrębniającą kaucje zapłacone i kaucje pobrane.

Zatem ujęcie zapłaty oraz zwrotu kaucji za opakowania zwrotne w księgach rachunkowych jednostki, która zużywa zakupione napoje, może przebiegać następująco:

- 1) zakup opakowania kaucjowanego:
  - **Wn konto 24** (w analityce: Rozliczenie kaucji),
  - **Ma konto 24** (w analityce: Zobowiązanie z tytułu kaucji – sprzedawca) albo **konto 21** „Rozrachunki z dostawcami”;
- 2) zapłata kaucji sprzedawcy napojów:
  - **Wn konto 24** (w analityce: Zobowiązanie z tytułu kaucji – sprzedawca) albo **konto 21**,
  - **Ma konto 13-0** „Rachunek bieżący”;
- 3) otrzymanie zwrotu kaucji:
  - **Wn konto 10** „Kasa” – płatność gotówką lub w przypadku płatności np. kartą płatniczą – konto rozrachunkowe rozliczane z **kontem 13-0**,
  - **Ma konto 24** (w analityce: Rozliczenie kaucji).

W przypadku natomiast gdy opakowanie, od którego opłaciliśmy kaucję, zostanie utracone (np. ulegnie zniszczeniu lub zagubieniu), w związku z czym zwrot kaucji nie będzie już możliwy do zrealizowania (ww. operacja nr 3 nie wystąpi) wartość kaucji jako należność, która utraciła charakter aktywu, należy spisać w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych zapisem:

- **Wn konto 76-1** „Pozostałe koszty operacyjne”,
- **Ma konto 24** (w analityce: Rozliczenie kaucji).

Spisanie utraconych kaucji w koszty powinno nastąpić w okresie, w którym ustalono/stwierdzono fakt utraty opakowań.

Odnosząc się do kwestii rozliczenia wartości utraconej kaucji w ujęciu podatkowym należy zaznaczyć, że co do zasady zarówno pobrane, jak i zapłacone kaucje są neutralne podatkowo, tj. nie stanowią ani przychodów, ani kosztów podatkowych.

Odrębną kwestię może stanowić rozliczenie kaucji, które nie mogą być odzyskane ze względu na utratę kaucjonowanych opakowań.

W naszej ocenie, jeżeli utrata takich opakowań (tu: butelek) nie jest następstwem zaniedbań w zakresie gospodarki opakowaniami, lecz wynika z przyczyn niezależnych od podatnika, np. nieumyślne zniszczenie opakowania (stłuczenie szklanej butelki), to wartość spisanej w koszty kaucji może być uznana za koszt podatkowy. Zaznaczymy jednak, że podatkowe podejście do przedmiotowej kwestii nie jest jeszcze ukształtowane i trudno przesądzić, czy tak samo będą uznawały organy podatkowe.

BIULETYN INFORMACYJNY DLA SŁUŻB EKONOMICZNO-FINANSOWYCH

Redakcja: Redaktor Naczelna: Kamila Andrzejewska
Z-ca Redaktor Naczelnej: Andrzej Zborowski
adres: 66-400 Gorzów Wlkp., ul. Owocowa 8
e-mail: biuletyn@gofin.pl
<https://czasopismaksiegowych.gofin.pl/bi>

NAKLAD 15 700

Wydawca: Wydawnictwo Podatkowe GOFIN sp. z o.o.
adres: 66-400 Gorzów Wlkp., ul. Owocowa 8
tel.: 95 720 85 40, **faks** 95 720 85 60

PRENUMERATA 2026 szczegóły na sklep.gofin.pl

Numer kompletu	Komplety promocyjne z nagrodami na IV-XII 2026 r.	Cena promocyjna
KOMPLET nr 1	Komplet czasopism (tab. 2 poz. 6) + Gazeta Podatkowa	1990,00 zł
KOMPLET nr 2	Komplet czasopism (tab. 2 poz. 6)	1698,00 zł
KOMPLET nr 3	Biuletyn Informacyjny (tab. 2 poz. 1) + Gazeta Podatkowa	1048,00 zł

Lp.	Tytuł czasopisma	Cykl wydawniczy	PRENUMERATA 2026		
			IV-XII	I półrocze	II kwartał
1.	Biuletyn Informacyjny dla Służb Ekonomiczno-Finansowych z comiesięcznym dodatkiem Serwis Podatkowy	co 10 dni	448,50 zł	299,00 zł	149,50 zł
2.	Ubezpieczenia i Prawo Pracy	dwutygodnik	328,50 zł	219,00 zł	109,50 zł
3.	Poradnik VAT	dwutygodnik	319,50 zł	213,00 zł	106,50 zł
4.	Zeszyty Metodyczne Rachunkowości	dwutygodnik	315,00 zł	210,00 zł	105,00 zł
5.	Przegląd Podatku Dochodowego	dwutygodnik	310,50 zł	207,00 zł	103,50 zł
6.	KOMPLET CZASOPISM (poz. 1-5)	patrz poz. 1-5	1698,00 zł	1148,00 zł	574,00 zł
7.	Biuletyn Informacyjny dla Służb Ekonomiczno-Finansowych bez dodatku Serwis Podatkowy	co 10 dni	411,00 zł	274,00 zł	137,00 zł

Ceny zawierają podatek VAT. Koszty wysyłki pokrywa Wydawnictwo.

Warunkiem prenumeraty jest złożenie zamówienia (np. na sklep.gofin.pl) **oraz jednoczesne dokonanie wpłaty** na konto: Wydawnictwo Podatkowe GOFIN, BH w Warszawie S.A. nr: 14 1030 1133 0000 0000 3533 0000. Po otrzymaniu wpłaty wystawiamy fakturę.

Informacje o innych produktach: Internetowy Serwis Głównego Księgowego, Czasopisma Księgowych on-line, Gazeta Podatkowa, DRUKI Gofin, Serwis Budżetowy, segregatory i boksy, dostępne są na stronie internetowej:

sklep.gofin.pl

Informacji udziela także **Biuro Obsługi Klienta** – tel. **95 720 85 40**, infolinia **800 162 732**

Publikacje zamieszczone w czasopismach nie stanowią opinii prawnych, urzędowej interpretacji przepisów ani innego oficjalnego stanowiska organów państwowych.

Wszelkie prawa zastrzeżone: kopiowanie, przedruk i rozpowszechnianie zabronione.